

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar

23

Förslag till statsbudget för år 1997

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag om ändring i utsädeslagen (1976:298)	7
2.2	Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) ..	7
2.3	Förslag till lag om upphävande av lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses	8
3	Inledning	9
4	Internationellt samarbete	13
4.1	Anslag	13
A 1.	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	13
5	Jordbruk och trädgårdsnäring	15
5.1	Anslag	18
B 1.	Statens jordbruksverk	18
B 2.	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	20
B 3.	Stöd till avbytarverksamhet	21
B 4.	Statens utsädeskontroll	22
B 5.	Statens växtsortnämnd	23
B 6.	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	23
B 7.	Bekämpande av växtsjukdomar	24
B 8.	Strukturstöd inom livsmedelssektorn	24
B 9.	Från EG-budgeten finansierat strukturstöd	25
B 10.	Regionala stöd till jordbruket	26
B 11.	Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket	27
B 12.	Kompletterande åtgärder inom jordbruket	27
B 13.	Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket	29
B 14.	Arealersättning och djurbidrag m.m.	29
B 15.	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter ...	30
B 16.	Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m. 31	

Innehållsförteckning, forts

6	Fiske	33
6.1	Anslag	34
C 1.	Fiskeriverket	34
C 2.	Strukturstöd till fisket m.m.	35
C 3.	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	35
C 4.	Fiskevård	36
7	Rennäring m.m.	37
7.1	Anslag	37
D 1.	Främjande av rennäringen m.m.	37
D 2.	Ersättningar för viltskador m.m.	39
D 3.	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	40
8	Djurskydd och djurhälsovård	43
8.1	Anslag	43
E 1.	Statens veterinärmedicinska anstalt	43
E 2.	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	44
E 3.	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	45
E 4.	Centrala försöksdjursnämnden	46
E 5.	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	47
9	Livsmedel	49
9.1	Anslag	49
F 1.	Statens livsmedelsverk	49
F 2.	Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden	53
F 3.	Kostnader för livsmedelsberedskap	54
F 4.	Livsmedelsstatistik	55
F 5.	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	55
10	Utbildning och forskning	57
10.1	Anslag	58
G 1.	Sveriges lantbruksuniversitet	58
G 2.	Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader	60
G 3.	Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning	61
G 4.	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	62
11	Skogsnäring	63
11.1	Anslag	64
H 1.	Skogsvårdsorganisationen	64
H 2.	Bidrag till skogsvård m.m.	65
H 3.	Täckande av förluster till följd av statliga kreditgarantier för lån till byggande av skogsvägar	65
H 4.	Insatser för skogsbruket	66
H 5.	Internationellt skogssamarbete	66
H 6.	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	66

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i utsädeslagen (1976:298),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429),
3. antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses,
4. godkänner att den övergripande målsättningen för verksamheten inom Statens jordbruksverks ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar under anslaget B 1. Statens jordbruksverk,
5. godkänner att Statens jordbruksverk skall ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på 5,5 miljarder kronor,
6. godkänner vad regeringen anfört under anslaget B 2. Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. om jordfondens storlek och användning,
7. godkänner ett nationellt anläggningsstöd för plantering av fleråriga grödor för produktion av biomassa,
8. godkänner vad regeringen förordat om ett nytt delprogram inom ramen för miljöprogrammet för ersättning till rennärigen för bevarande av rovdjur inom renskötseområdet,
9. godkänner att anslaget B 16. Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m. även får belastas med kostnader för eventuella finansiella sanktioner,
10. godkänner vad regeringen förordat om slopande av den obligatoriska kvalitetsmärkningen av matpotatis,
11. godkänner vad regeringen förordat om bestrålning av vissa livsmedel,
12. godkänner att de övergripande målsättningarna för verksamheten inom Livsmedelsekonomiska samarbetsnämndens ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar under anslaget F 2. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden,
13. godkänner att den övergripande målsättningen för verksamheten inom Sveriges lantbruksuniversitet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar under anslaget G 1. Sveriges lantbruksuniversitet,
14. för år 1997 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (tusental kr)
A 1. Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	ramanslag	37 414
B 1. Statens jordbruksverk	ramanslag	183 114
B 2. Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	ramanslag	45 000
B 3. Stöd till avbytarverksamhet	obetecknat anslag	13 000
B 4. Statens utsädeskontroll	ramanslag	966
B 5. Statens växtsortnämnd	ramanslag	1 300
B 6. Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	reservationsanslag	23 857
B 7. Bekämpande av växtsjukdomar	ramanslag	2 629
B 8. Strukturstöd inom livsmedelssektorn	ramanslag	149 000
B 9. Från EG-budgeten finansierat strukturstöd	ramanslag	184 000
B 10. Regionala stöd till jordbruket	ramanslag	719 000
B 11. Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket	ramanslag	325 000
B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket	ramanslag	1 085 000
B 13. Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket	ramanslag	1 092 500
B 14. Arealersättning och djurbidrag m.m.	ramanslag	4 950 000
B 15. Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	ramanslag	2 139 000
B 16. Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.	ramanslag	119 333
C 1. Fiskeriverket	ramanslag	58 166
C 2. Strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	30 890
C 3. Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	80 000
C 4. Fiskevård	ramanslag	4 612
D 1. Främjande av rennäringen m.m.	ramanslag	61 700
D 2. Ersättningar för viltskador m.m.	ramanslag	12 500
D 3. Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	ramanslag	1 538
E 1. Statens veterinärmedicinska anstalt	ramanslag	74 004
E 2. Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	obetecknat anslag	77 691
E 3. Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	ramanslag	16 832
E 4. Centrala försöksdjursnämnden	ramanslag	6 909
E 5. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	ramanslag	89 500
F 1. Statens livsmedelsverk	ramanslag	103 051
F 2. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden	ramanslag	3 868
F 3. Kostnader för livsmedelsberedskap	ramanslag	28 415
F 4. Livsmedelsstatistik	ramanslag	31 291
F 5. Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	ramanslag	6 000
G 1. Sveriges lantbruksuniversitet	ramanslag	980 773
G 2. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader	ramanslag	10 501
G 3. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning	ramanslag	204 850
G 4. Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	obetecknat anslag	882
H 1. Skogsvårdsorganisationen	ramanslag	271 393
H 2. Bidrag till skogsvård m.m.	reservationsanslag	10 000
H 3. Täckande av förluster till följd av statliga kreditgarantier för lån till byggande av skogsvägar	reservationsanslag	1 000
H 4. Insatser för skogsbruket	ramanslag	80 200
H 5. Internationellt skogssamarbete	ramanslag	1 405
H 6. Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	ramanslag	6 000
Summa för utgiftsområdet		13 324 082

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i utsädeslagen (1976:298)

Härigenom föreskrivs i fråga om utsädeslagen (1976:298) att det i lagen skall föras in en ny bestämmelse, 6 §, av följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om avgifter i ärenden enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

2.2 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs¹ att 7 och 33 §§ skogsvårdslagen (1979:429)² skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

7 §

Om det är påkallat från skogsvårdssynpunkt, får regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter som förbjuder eller ställer upp villkor för

1. användning av visst slag av skogsodlingsmaterial av inhemskt eller utländskt ursprung vid anläggning av skog,
2. handel med sådant material.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter för att främja, garantera och kontrollera äkthet och kvalitet vid framställning och handel med skogsodlingsmaterial.

Med skogsodlingsmaterial avses frön, plantor, sticklingar och andra former av förökningsmaterial, avsedda för anläggning av skog.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

33 §

Skogsstyrelsen utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Skogsvårdsstyrelsen utövar den närmare tillsynen inom *länet*.

Skogsstyrelsen utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Skogsvårdsstyrelsen utövar den närmare tillsynen inom *sitt verksamhetsområde*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

¹Jfr rådets direktiv 71/161/EEG av den 30 mars 1971 om yttre kvalitetsnormer för skogsodlingsmaterial som saluförs inom gemenskapen (EGT nr L 87, 17.4. 1971, s. 14, Celex 371L0161) och rådets direktiv 75/445/EEG av den 26 juni 1975 om ändring av direktiv 66/404/EEG om saluföring av skogsodlingsmaterial (EGT nr L 196, 26.7.1975, s. 14, Celex 375L0445).

²Lagen omtryckt 1993:553.

2.3 Förslag till lag om upphävande av lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses

Härigenom föreskrivs att lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses skall upphöra att gälla vid utgången av år 1996.

3 Inledning

Inom utgiftsområdet jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar redovisas utgifter inom ramen för EG:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP), den gemensamma fiskepolitiken samt nationellt beslutade åtgärder inom dessa näringar. Vidare redovisas utgifter för växtskydd, djurskydd och djurhälsovård samt livsmedelskontroll. Utgiftsområdet innefattar också anslag till högre utbildning och forskning som rör vård och utnyttjande av biologiska naturresurser. Vidare ingår anslag till Skogsvårdsorganisationen, skogsbruket och rennäringen.

Efter år 1997 kommer huvuddelen av utgifter som härrör från 1990 års omställningsbeslut rörande livsmedelssektorn att ha upphört. Dock kvarstår vissa avvecklingskostnader rörande administration m.m. Den dominerande delen av utgifterna är numera förknippade med CAP, vilket innebär att utgifterna inom utgiftsområdet till stor del styrs av EG:s regelverk och de förändringar av CAP som kan komma att vidtas framöver. I flera fall är anslagsbelastningen också beroende av den svenska kronans utveckling.

Mer än hälften av utgifterna är en följd av obligatoriska åtgärder för vilka EG:s gemensamma budget (EG:s jordbruksfonds garantisektion) står för hela kostnaden. Även de av EG delfinansierade stöd- och ersättnings-systemen, bl.a. miljöersättningar och kompensationsbidrag till s.k. mindre gynnade områden, utgör en väsentlig andel av utgiftsområdet. Struktur- och miljöprogram har fastställts där det framgår vilka resurser som skall avsättas nationellt respektive från EG:s jordbruksfond. Det gällande obligatoriska miljöersättningsprogrammet för perioden 1995–1999 baseras på femåriga avtal med brukare av jordbruksmark.

Jordbruk och skogsbruk ingår i en grupp politikområden som tillsammans har en avgörande betydelse för en ekologisk hållbar utveckling. Regeringen avser att i annat sammanhang återkomma till hur erforderlig samordning kring uppgiften att göra Sverige ekologiskt hållbart skall åstadkommas.

Regeringens bedömning

Det svenska jordbruket och den svenska livsmedelsindustrin är framtidsnäringar. Dessa näringars villkor har stor betydelse för möjligheten att nå viktiga politiska mål som uthållig tillväxt, regional balans, landsbygdsutveckling och ökad sysselsättning.

EU-medlemskapet har inneburit fördelar för såväl primärproduktionen som förädlingsledet. Svensk livsmedellexport har ökat betydligt. Livsmedelsindustrins fortsatta konkurrenskraft bygger på möjligheten att vidareutveckla en produktion som bättre möter konsumenternas krav på hög kvalitet, miljöhänsyn och omsorg om djur. En livsmedelspolitik som främjar en sådan utveckling ger därför den svenska livsmedelsproduktionen konkurrensfördelar.

Jordbruket utgör en viktig faktor i ambitionen att skapa ett ekologiskt uthålligt samhälle. Livsmedelspolitiken skall främja såväl en utveckling av det ekologiska jordbruket som ökad miljöhänsyn i det konventionella jordbruket. Riksdagen har satt som mål att 10 % av åkerarealen odlas ekologiskt år 2000. För att nå detta mål krävs prioriterade insatser i form av ekonomiskt stöd, till anställning, information, rådgivning, utbildning, försöks- och utvecklingsverksamhet samt forskning.

För att ytterligare tillvara ta livsmedelssektorns utvecklingskraft föreslår regeringen omfattande framtidsåtgärder. En utökning av miljöprogrammets omfattning är en viktig del i dessa åtgärder. Insatserna för att utveckla det konventionella jordbruket mot en ekologiskt hållbar produktion kan därmed öka. I utformningen av det nya programmet skall särskild hänsyn tas till behovet att stödja och stimulera vallproduktion. Därigenom ges animalieproduktionen ökat stöd, vilket bidrar till bibehållande av öppna landskap.

Vidare införs ett nytt investeringsstöd till jordbruket om ca 120 miljoner kronor per år. Regeringen avser att rikta detta stöd främst till insatser för miljö- och djurskyddsinvesteringar samt med prioritet för de sju nordligaste länen.

Genom EU-medlemskapet omfattas det svenska jordbruket av den gemensamma jordbrukspolitik, CAP. Regeringens ambition är att medverka till en fort-

satt och utvidgad reform av CAP. Vägledande för förändringen av CAP bör vara en ökad marknadsorientering, avreglering och konsumentanpassning av jordbrukspolitiken samt en större miljöhänsyn syftande till ett långsiktigt hållbart jordbruk. Även andra omständigheter som exempelvis de kommande förhandlingarna inom ramen för WTO talar för nödvändigheten av att den gemensamma jordbrukspolitiken reformeras. EU:s utvidgning med de central- och östeuropeiska länderna, varav många är stora jordbruksländer, kommer också att ställa jordbrukspolitiken inför stora påfrestningar.

Såväl den nationella som den europeiska livsmedelspolitiken skall ha ett globalt perspektiv. Cirka 800 miljoner människor på vår jord svälter. De akuta problemen för den globala livsmedelsförsörjningen orsakas inte av en global brist på livsmedel, utan främst av fattigdom och en ojämn fördelning av livsmedel och produktionsresurser, mellan och inom länder. Svält och undernäring orsakas vidare av bland annat miljöförstöring, olika katastrofsituationer samt brist på arbete och inkomster. Kampen mot den akuta svälten måste därför förenas med att fattigdom bekämpas och att demokratisering och fri- och rättigheter stärks. På längre sikt måste det ekonomiska och ekologiska hållbarhetsperspektivet präglade livsmedelsproduktionen om behoven från en ökande befolkning skall kunna mötas.

Ett sådant bredare förhållningssätt är en viktig utgångspunkt för det svenska deltagandet vid FAO:s världslivsmedelstoppmöte, det så kallade World Food Summit i november 1996.

Regeringens ambition för fiskeripolitiken såväl nationellt som internationellt är att verka för att vatten- och fisktillgångar utnyttjas på sådant sätt att de långsiktigt medverkar till livsmedelsförsörjning och välbefinnande och att detta sker med en god hushållning med uttaget av fiskeresurser så att de kan nyttjas långsiktigt och att den biologiska mångfalden bevaras.

Den svenska fiskeripolitiken ingår i EU:s gemensamma fiskeripolitik, CFP. En översyn av CFP är planerad till år 2002. Regeringen avser att aktivt medverka i en reform av CFP och inleder redan nu förberedelser för detta.

Utbildnings- och forskningsinsatser har stor betydelse för möjligheten att lösa miljöproblem och för en tryggad global livsmedelsförsörjning. Utbildning och forskning om naturresurser och areella näringar kommer att inta en allt mer betydelsefull roll, såväl nationellt som internationellt. Det svenska deltagandet i EU:s forskningsprogram ger därtill nya och större möjligheter till medverkan i internationella forskningssammanhang.

Regeringens ambition är att som ett led i en mer sammanhållen politik för minoriteters rättigheter forma en politik som tar största möjliga hänsyn till respekten för samisk kultur och samiska traditioner. Det gäller såväl språk, kultur som de traditionella näringarna.

Jaktpolitiken skall baseras på vad som är ett hållbart utnyttjande av vilt- och fågelstammarna. Den skall också skapa möjligheter för en fortsatt folklig förankring i jakt- och viltvårdsfrågorna. I detta ingår en fortsatt god tillgänglighet för jakt som sker i harmoni med naturvårdens intressen.

Gällande skogspolitik som trädde i kraft den 1 januari 1994 utvärderas för närvarande. Den slutliga redovisningen av utvärderingen kommer att ske i januari 1998. Regionaliseringen av skogsvårdsstyrelserna bör nu fullföljas.

Länsstyrelserna

I och med Sveriges inträde i EU kom den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) att tillämpas i Sverige. Regleringarna är i stort mer detaljerade och omfattar fler områden än vad som tidigare gällt för Sverige. Informationsbehovet dels mellan myndigheter, dels från myndigheterna till jordbrukarna har varit mycket stort.

Den decentraliserade förvaltningsstruktur som Sverige valt innebär att länsstyrelserna svarar för beredning och beslut i ärenden som rör de EG-stöd som ges direkt till jordbruksföretag. Dessa stöd är: arealersättningar, djurbidrag (exkl. handjursbidrag), stöd för att underlätta strukturutvecklingen inom jordbruket (mål 5a), vissa nationella stöd till jordbruket samt miljöstöd. Man ansvarar även för vissa funktioner inom stöd till landsbygdsutveckling (mål 5b) och stöd till regioner med mycket låg befolkningstäthet (mål 6). Dessutom svarar länsstyrelsernas personal för den fysiska kontroll som sker på berörda företag.

Även på fiskets område har arbetsområdet vidgats. Länsstyrelsernas arbete med EG:s strukturplaner för mål 5a-fiske och gemenskapsinitiativet Pesca innebär i likhet med många andra frågor ett sektorsövergripande arbete där länsstyrelserna bör tillvarata sin samlade kompetens.

På flertalet länsstyrelser har administrationen av EG:s stöd och regleringar inneburit att personalen på lantbruksenheterna, eller motsvarande, tvingats ägna en stor del av sin tid åt dessa frågor vilket medfört att andra typer av ärenden prioriterats ned. De administrativa inkörningsproblemen ledde också till att man fick göra en hel del improvisationer och justeringar under handläggningens gång. Detta har på sina håll lett till att gällande regelverk inte alltid tillämpats på ett helt likformigt sätt.

Regeringen anser med tanke på omständigheterna att länsstyrelserna klarat av sina uppgifter på ett förtjänstfullt sätt. Samarbetet med centrala verk har fungerat tillfredsställande. En stor del av de problem som funnits kan hänföras till inkörningsproblem och kommer därmed att försvinna. Det är emellertid enligt regeringen angeläget att administrationen av EG-stöden utvecklas och effektiviseras, och då särskilt ADB-stödet.

Reformer och besparingar

Regeringen föreslår att den ekonomiska ramen för ut-

giftsområdet uppgår till 13 324 miljoner kronor för år 1997. Detta är 787 miljoner kronor mer än vad som angavs i prop. 1995/96:150 Ekonomisk vårproposition med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, ändrade anslag för budgetåret 1995/96, m.m. De huvudsakliga orsakerna till denna skillnad är att tillskottet av medel från EG:s budget ökar och att ytterligare medel anslås till miljöersättningsprogram. Även överföringar av medel från andra utgiftsområden och vissa budgettekniska justeringar bidrar till att ramen har ökat. I slutet av avsnittet lämnas en närmare redogörelse för skillnaden jämfört med vårpropositionen.

I vårpropositionen aviserade regeringen en nettobesparing på 193 miljoner kronor för år 1997. Regeringen föreslår besparingar som totalt uppgår till 223 miljoner kronor. Dessa besparingar tillsammans med den ökade ramen innebär att utrymmet för reformer uppgår till knappt 820 miljoner kronor. Av de totala utgifterna år 1997 beräknas nästan 8,8 miljarder kronor finansieras från EG-budgeten. Detta motsvarar ungefär två tredjedelar av den totala ramen för utgiftsområdet.

Regeringen föreslår att nivån för miljöersättningsprogrammet höjs. Mot bakgrund av regeringens höga ambitioner för miljöarbetet på jordbrukets område föreslås att ytterligare 300 miljoner kronor avsätts av nationella medel. Motsvarande finansiering erhålls från EG:s budget. Totalt beräknas nivån i programmet höjas med 600 miljoner kronor.

Som tidigare nämnts föreslås att ett nytt investeringsstöd för jordbrukssektorn om ca 120 miljoner kronor införs. Den nationella delen av detta stöd beräknas till 75 miljoner kronor. Den resterande delen medfinansieras av EU.

Med anledning av regeringens program för en ökning av antalet studieplatser inom högskolan föreslås att antalet studieplatser vid Sveriges lantbruksuniversitetens utbildningar ökas med 200 hösten 1997 samt med ytterligare 200 hösten 1999. Antalet helårsprestationer år 2000 har därvid utökats med 400.

Regeringen gör även en satsning på energiskog, där det anslås 10 miljoner kronor.

Kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier av varor som förs in från andra EU-länder kan inte längre finansieras via importavgifter. Regeringen föreslår därför att ytterligare 8,5 miljoner kronor anvisas till Livsmedelsverket för kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier.

Anslaget till Statens veterinärmedicinska anstalt föreslås höjas med 3,7 miljoner kronor. Av detta bör 3,5 miljoner kronor användas för arbete vid zoonoscen-trum.

På grund av bl.a. ökade kostnader för renbetesin-ventering föreslås en höjning av delpost inom anslaget för främjande av rennäringen med knappt 1 miljon kronor.

Regeringen anser vidare att ersättningen för viltskad-or bör med hänsyn till skadeutvecklingen anvisas yt-terligare medel. Skada på annat än ren bör därför anvi-

sas ytterligare knappt 1 miljon kronor.

Den största enskilda besparingen, 100 miljoner kro-nor, utgörs av nedskärning av beredskapslagringen av livsmedel. Regeringen gör bedömningen att bl.a. Sveri-ges EU-medlemskap och de förändrade planerings-förutsättningarna gör att beredskapslagringen i stort sett kan avvecklas.

Stödet till företagshälsovården föreslås avskaffas, vilket innebär en besparing på 25 miljoner kronor. Re-geringen anser att det finns goda förutsättningar för företagen att få ändamålsenlig hälsovård även utan stat-liga subventioner.

I regeringens besparingsförslag ingår även sänkt pris-tillägg på renkött. Sänkningen sker mot bakgrund av den mycket kraftiga ökningen av avräkningspriset och av hänsyn till det statsfinansiella läget. Besparingen be-räknas till knappt 17 miljoner kronor.

För den del av djurhälsovården som tidigare finan-sierats inom ramen för jordbruksprisregleringen före-slås en besparing på ca 10 miljoner kronor. Regeringen gör bedömningen att det är rimligt att näringen tar ett större ansvar.

En neddragning föreslås även för regionala stöd till jordbruket. Detta är en anpassning till utfallet av för-handlingarna med EU. Kompensationsbidrag lämnas som areal- eller djurbidrag i vissa områden. Den natio-nella finansieringen av kompensationsbidraget beräk-nas bli 21 miljoner kronor lägre än vad som antogs innan överläggningarna med EG-kommissionen var av-slutade.

Besparingar görs på ett antal myndigheters förvalt-ningsanslag, bl.a. Skogsvårdsorganisationen, Statens jordbruksverk och Fiskeriverket. Totalt uppgår bespa-ringarna till ca 43 miljoner kronor. Ytterligare bespa-ringar som föreslås är bl.a. inom livsmedelsstatistik, bidrag till skogsbruket och strukturstöd till fisket. Be-sparingarna sker mot bakgrund av det statsfinansiella läget.

I det följande lämnas en sammanfattande redogörel-se för avvikelser från den ekonomiska vårpropositio-nen.

AVVIKELSER FRÅN DEN EKONOMISKA VÅR-PROPOSITIONEN (mkr)

Ekonomisk vårproposition	12 537
Omföringar till/från andra utgiftsområden (UO)	+ 95
Tillskott av EU-medel	+ 366
Budgettekniska justeringar	+ 26
Finansiering av miljöersättningsprogram	+ 300
Budgetpropositionen 1997	13 324

Dessa avvikelser förklaras närmare i det följande.

<i>Omföringar till/från andra utgiftsområden (mkr)</i>	
Utökad antal högskoleplatser vid Sveriges lantbruksuniversitet och för forskarasistenter vid Skogs- och jordbrukets forskningsråd (UO 16)	+ 10
Investeringsstöd till jordbruket (UO 19)	+ 75
Del av aviserad besparing i UO 23 som tas ut inom UO 21	+ 10
Tillskott av medel till Sametinget för handläggning av projektansökningar avseende mål-6 medel (UO 1)	- 0,2

<i>Finansiering av miljöersättningsprogram (mkr)</i>	
Program som aviserades i prop. 1995/96:222 Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000:	
Programmet för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt	+ 50
Programmet för omställning till hållbar utveckling	+ 50
Programmet för samarbete och utveckling i Östersjöområdet	+ 50
Förändringar av energibeskattningen	+ 100
Finansiering inom Arbetsmarknadsdepartementets område	+ 50

<i>Tillskott av EU-medel, ej beräknade i den ekonomiskavårpropositionen (mkr)</i>	
Miljöersättningsprogram	+ 300
Ersättning för rovdjursrivna renar	+ 15
Investeringsstöd till jordbruket	+ 45
Skogsskadeövervakning	+ 6

<i>Budgettekniska justeringar (mkr)</i>	
Det stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksproduktersom tidigare beräknades utbetalas under budgetåret 1995/96 betalas i stället ut år 1997	+ 27
Statens växtsortnämnd övergår från nettotill bruttoredovisning av avgiftsinkomster	+ 1
Täckande av förluster av statliga kreditgarantier för lån till byggande av skogsvägar	+ 1
Anslaget Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter har räknats ned	-3

TABELL 3.1 UTGIFTSUTVECKLINGEN FÖR UTGIFTSOMRÅDE 23: JORD- OCH SKOGSBRUK, FISKE MED ANSLUTANDE NÄRINGAR (mkr)

VERKSAMHETS- OMRÅDE	UTGIFT		PROGNOS		FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
	1994/95	ANVISAT 1995/96	1995/96	DÄRAV 1996			
Internationellt samarbete	38,9	40,0	40,0	37,7	37,4	37,4	37,4
Jordbruk och trädgårdsnäring	3 045,8 ¹	15 970,8 ¹	13 204,0	7 672,2	11 032,7	10 989,7	10 996,7
Fiske	111,5	279,9	272,5	228,1	173,7	174,1	175,7
Rennäring m.m.	93,4	125,6	138,9	109,5	75,7	75,7	75,7
Djurskydd och djurhälsovård	290,7	363,6	524,5	385,6	264,9	270,0	275,3
Livsmedel	527,3	425,8	418,9	278,5	172,6	178,1	182,8
Utbildning och forskning	1 281,4	1 736,3	1 765,6	1 179,1	1 197,0	1 240,3	1 287,2
Skogsnäring	401,1	637,2	644,0	448,0	370,0	344,3	347,8
Totalt	5 790,1	19 579,2	17 008,4	10 338,7	13 324,1	13 309,7	13 378,5

¹ Innefattar även växtskydd och jordbrukets miljöfrågor

Därutöver tillkommer inkomster från avgiftsfinansierad verksamhet som beräknas uppgå till ca 1,3 miljarder kronor för år 1997. År 1998 skall ytterligare beparingar på 23 miljoner kronor göras, vilka tills vidare

har lagts ut på anslaget B 2. Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. Regeringen avser att återkomma till denna fråga i budgetpropositionen för år 1998.

4 Internationellt samarbete

Många av de problem som världen i dag står inför kan enbart bemötas på global nivå genom multilateralt samarbete. Som exempel kan nämnas globala livsmedelsförsörjningsfrågor, övergripande hälsofrågor för människor och djur samt miljöfrågor. Det sistnämnda är till stor del liktydigt med uppföljning av miljökonferensen i Rio de Janeiro år 1992. Vidare kräver det nationella beslutsfattandet internationella utblickar och hänsynstaganden. Detta gäller inte minst inom vårt närområde i Östeuropa där det sker stora förändringar som har inverkan på vår marknad. Det är av stor vikt att Sverige aktivt deltar i det internationella samarbetet inom jordbrukets och fiskets områden.

Det internationella samarbetet inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde utanför EU sker huvudsakligen i större multilaterala organisationer, exempelvis FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och i OECD:s jordbruks- och fiskerikommittéer men också inom organisationer som Internationella spannmålsrådet (IGC), Internationella rådet för havsforskning (ICES), Unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV) och åtskilliga andra organ. I detta sammanhang skall också nämnas att ett omfattande samarbete också sker med våra grannländer, huvudsakligen inom ramen för det nordiska samarbetet.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
38,9 ¹	40,0	40,0	37,7	37,4	37,4	37,4

¹ Beloppen anges i miljoner kr

4.1 ANSLAG

A.1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

1994/95	Utgift	38 888 ¹		
1995/96	Anslag	40 000	Utgiftsprognos	39 996
			därav 1996	37 676
1997	Förslag	37 414		
1998	Beräknat	37 414		
1999	Beräknat	37 414		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Målet för verksamheten är att främja och förbättra internationellt samarbete inom de verksamhetsområden som faller inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde.

De utgifter som belastar anslaget är huvudsakligen medlemsavgifter samt kostnader för resor i samband med deltagande i olika möten som de internationella organisationerna anordnar. Den största posten avser kostnaderna för FAO-medlemskapet och utgör närmare tre fjärdedelar av hela anslaget.

Vidare används anslaget till att finansiera vissa internationella konferenser/symposier som Sverige åtagit sig att stå värd för. En del av anslaget avser kostnader för bilateralt forskarutbyte med Central- och Östeuropa.

En viktig faktor som styr storleken på utgifterna på området är kronkursutvecklingen, framför allt gentemot den amerikanska dollarn.

Eftersom skogsfrågorna numera ligger under Närings- och handelsdepartementet, förs fr.o.m. år 1997 ett belopp på 566 000 kronor avseende internationellt skogssamarbete över dit.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 37 414 tkr

Det är svårt att entydigt bedöma resultatet för verksamheten då den är uppdelad på flera olika organisationer och inom flera olika sakområden. Generellt kan dock sägas att Sverige antingen som enskild medlemsstat, eller genom samarbetet inom EU, aktivt verkar för måttfullhet i organisationernas utgiftsåtaganden, dvs. bättre prioritering av åtaganden och en tydligare styr-

ning liksom en generell avbyråkratisering i olika organ.

Beträffande anslaget för år 1998 respektive år 1999 planeras inga förändringar i verksamheten. De faktorer som därför påverkar de närmast följande årens utgifter är valutakursutvecklingen och den allmänna kostnadsutvecklingen.

Regeringen anser att den internationella verksamhet som ligger inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde skall fortsätta i oförändrad omfattning och med förnyade ansträngningar för att förbättra resursutnyttjande både avseende verksamheten i de internationella organen och avseende den resterande delen av anslaget. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 414 000 kr för år 1997.

5 Jordbruk och trädgårdsnäring

Regeringen anser att fortsatt reformering av den gemensamma jordbrukspolitiken är av stor vikt. Utgångspunkterna bör vara en ökad marknadsorientering, avreglering och konsumentanpassning av jordbrukspolitiken samt en större miljöhänsyn syftande till ett långsiktigt hållbart jordbruk.

Överkompensationen inom vegetabiliesektorn bör minskas genom ett avskaffande av exportbidrags- och avgiftssystemen samt kravet på träda.

Vad gäller nötköttsmarknaden anser regeringen att obalansen på den gemensamma marknaden kortsiktigt bör lösas genom att priset ges en ökad roll. Kraftfulla åtgärder måste vidtas för att återupprätta konsumenternas förtroende för nötkött. Dessutom bör produktionsformerna ändras i en mer extensiv riktning med god miljöanpassning och hög kvalitet i djuromsorg.

Insatserna för att utveckla jordbruket mot en ekologiskt hållbar produktion ökar genom att ytterligare medel under år 1997 avsätts inom ramen för jordbrukets miljöprogram.

På regeringens initiativ har flera förslag till aktionsplaner och handlingsprogram för att minska riskerna vid användningen av bekämpningsmedel, öka den ekologiska produktionen samt för att bevara den biologiska mångfalden och odlingslandskapets kulturvärden tagits fram. Detta sker som ett led i arbetet med att minska jordbrukets miljöbelastning och skapa goda betingelser för biologisk mångfald i odlingslandskapet.

Bakgrund

Sveriges medlemskap i EU förutsätter ett deltagande i den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP). Detta har inneburit att 1990 års livsmedelspolitiska beslut om en inhemsk avreglering har ersatts med nya regleringar, vilka i många fall är mycket detaljerade. Arbetet inom sektorn har därför till övervägande del inriktats mot att administrera dessa ersättningsystem och regleringar.

Även om den gemensamma jordbrukspolitiken har många principiella likheter med den som gällde före 1990 års livsmedelspolitiska beslut, är skillnaderna be-

tydande. Tidigare erfarenheter har därför bara kunnat utnyttjas i begränsad omfattning. Detta har lett till administrativa inkörningsproblem. Informationsbehovet, dels mellan myndigheter och dels från myndigheterna till jordbrukarna, har varit mycket stort. Till detta kommer att vissa stödformer, i första hand miljöstöden, introducerats i full omfattning först fr.o.m. år 1996.

Erfarenheterna från åren 1995 och 1996 ger en begränsad vägledning när man skall bedöma hur ändamålsenliga nuvarande arbetsformer är. Chefen för Jordbruksdepartementet tillkallade med stöd av regeringens bemyndigande den 20 april 1995 en särskild utredare med uppgift att göra en uppföljning av den gemensamma jordbrukspolitiken administrativa konsekvenser för länsstyrelserna, Statens jordbruksverk och andra berörda myndigheter (dir. 1995:83). I april 1996 överlämnade utredaren sitt betänkande Administrationen av EU:s jordbrukspolitik i Sverige (SOU 1996:65). Betänkandet har remissbehandlats. Ett flertal remissinstanser har föreslagit kompletterande utredningsinsatser. Ärendet bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Det fortsatta arbetet

I början av december 1995 presenterade EG-kommissionen sin rapport med förslag till alternativa strategier för utvecklingen av relationerna med länder i Central- och Östeuropa inför en framtida utvidgning. Skälen till att just jordbruket identifierats som en viktig fråga i samband med den framtida utvidgningen är bl.a. sektorns relativa storlek i ett antal av de Central- och Östeuropeiska länderna och de svårigheter som kan uppstå i samband med en integrering av dessa stater i den gemensamma jordbrukspolitiken i dess nuvarande form. I rapporten identifieras tre alternativa utvecklingsvägar för den framtida jordbrukspolitiken; en oförändrad situation, en radikal reformering eller en fortsatt utveckling av 1992 års reform. Rapportens slutsats är att en fortsatt utveckling av 1992 års CAP-reform är den väg gemenskapen bör välja. Utgångspunkterna för den gradvisa utvecklingen är ökad konkurrenskraft, en integrerad landsbygdspolitik och administrativa förenklingar.

Detta synsätt ligger väl i linje med regeringens tidigare uttalanden angående nödvändiga förändringar av CAP. Chefen för Jordbruksdepartementet tillkallade med stöd av regeringens bemyndigande den 27 juli 1995 en parlamentarisk kommitté med uppgift att från svensk utgångspunkt utarbeta ett samlat förslag till reformer av EU:s gemensamma jordbrukspolitik och en strategi för reformernas genomförande (dir. 1995:109). Syftet med reformerna skall vara att marknadsorientera, avreglera och miljöanpassa CAP. Bakgrunden till uppdraget är dels en växande kritik mot CAP, även i dess reviderade form, dels de nya krav som ställs på CAP vid en utvidgning av EU mot öst. Även de åtaganden rörande neddragningar av internstöd, direktbidrag och exportsubventioner som följde av Uruguayrundan samt beslutet vid FN:s konferens om miljö- och utveckling år 1992 ingår i bakgrunden. Utredningen skall presentera sitt betänkande senast den 30 juni 1997.

I det följande redovisar regeringen sin uppfattning om hur EG:s regleringar påverkat det svenska jordbruket och hur Sverige skall arbeta för en fortsatt reformering inom olika områden av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Vegetabiliesektorn

Enligt beräkningar gjorda av Statens jordbruksverk har lönsamheten inom jordbrukssektorn ökat totalt sett. I detta sammanhang bör också erinras om att åtgärder vidtogs före medlemskapet i syfte att minska skillnaderna i pris-, stöd- och kostnadsnivåer mellan Sverige och EU. För den svenska vegetabiliesektorn innebär detta att priser och stöd bibehölls på en högre nivå än vad som skulle varit fallet om 1990 års livsmedelspolitiska beslut fullföljts.

Lönsamheten inom vegetabilieproduktionen har ökat väsentligt, medan lönsamheten inom animaliesektorn har legat på oförändrad eller något lägre nivå än vad som gällde före medlemskapet.

De höga världsmarknadspriserna på spannmål har bidragit till en överkompensation av sektorn i förhållande till den stödnivå som 1992 års reform av CAP syftade till. I kombination med de sänkta kraven på uttagen areal som beslutats innebär detta att spannmålsarealen i Sverige ökar. På grund av den ogynnsamma prisrelationen gentemot spannmål har däremot oljeväxtarealen halverats.

Sverige har vid flera tillfällen i EU:s ministerråd förespråkat åtgärder för att på sikt minska överkompensationen genom att i praktiken avskaffa exportbidrags- och avgiftssystemet samt kravet på träda.

Kommissionen har under hösten 1996 lagt fram förslag om minskade arealbidrag för att finansiera åtgärder på animalieområdet.

Animaliesektorn

En reform inom mjölksektorn har mycket hög prioritet. Utgångspunkten bör vara en marknad i balans, varvid priset ges en ökad betydelse. På sikt bör kvotssystemet avskaffas.

Nötköttsmarknaden i EU har under våren 1996 påverkats kraftigt av den s.k. BSE-krisen (galna ko-sjukan). Konsumtionen har minskat och priserna har fallit, i vissa länder mycket kraftigt. Betydande obalans på marknaden har blivit följden. I Sverige har effekterna emellertid varit begränsade.

Den svenska linjen i EU har varit att obalansen på den gemensamma marknaden kortsiktigt bör lösas genom att priset ges en ökad roll. Ett sänkt pris leder såväl till ökad efterfrågan som till minskad produktion. Om en oacceptabelt låg lönsamhetsnivå blir följden bör ökat direktstöd för en begränsad period kunna diskuteras. Kraftfulla åtgärder måste också vidtas för att återupprätta konsumenternas förtroende för nötkött. Sverige har bl.a. drivit frågan om ursprungsmärkning av kött. Vidare har Sverige understrukit att produktionsformerna bör ändras i en mer extensiv riktning med god miljöanpassning och hög kvalitet i djuromsorg.

Struktur- och miljöåtgärder inom jordbruket

Sverige har beslutat att införa olika, av EG medfinansierade strukturstöd, till jordbruket. Syftet med stöden är bl.a. att öka livsmedelssektorns konkurrensförmåga, att underlätta strukturomvandling och att utjämna regionala skillnader. Jordbruket kompenseras också för kostnader för vissa vidtagna miljöåtgärder. Såväl de av gemenskapen medfinansierade stöden som nationellt finansierade stöd måste godkännas av EG-kommissionen.

De strukturåtgärder som inriktas på jordbruk och livsmedelsindustri brukar sammanfattas under beteckningen mål 5a-stöd. Gemenskapens stödandel finansieras av jordbruksfondens (FEOGA:s) utvecklingssektion.

Genom 1992 års reform av den gemensamma jordbrukspolitiken tillkom ytterligare tre stödåtgärder. Då infördes obligatoriska program för skogliga åtgärder på jordbruksmark och för kompletterande miljöåtgärder i jordbruket samt ett frivilligt program för förtidspensionering. Gemenskapens stödandel finansieras av FEOGA:s garantisektion.

Förutom dessa direkt jordbruksinriktade åtgärder finns inom gemenskapens regionalpolitik även andra stödprogram vilka bl.a. syftar till att utveckla landsbygd och svaga regioner. Mål 6 är ett program som syftar till att främja näringsutvecklingen i extremt glesbefolkade regioner – området är geografiskt avgränsat till nordligaste Sverige och Finland. Mål 5b innehåller ett åtgärdsprogram för landsbygdsutveckling i vissa geografiskt avgränsade områden som bl.a. karaktäriseras av låg BNP per capita och hög andel sysselsatta i jordbruket. Dessa stödåtgärder finansieras förutom av FEOGA:s utvecklingssektion också av EG:s regional- och socialfonder.

Under år 1995 har EG-kommissionen godkänt ett antal svenska förslag om struktur- och regionalstöd samt ersättningar för miljöåtgärder. I det följande föreslås att resurser avsätts på statsbudgeten för att finansiera den svenska delen av utgifterna för dessa åtgärder.

Jordbruksverket har för regeringen presenterat flera förslag till aktionsplaner och handlingsprogram för att minska riskerna vid användningen av bekämpningsmedel, öka den ekologiska produktionen och bevara den biologiska mångfalden. Dessa innehåller värdefulla förslag på hur jordbrukets miljöbelastning skall minskas och hur goda betingelser för biologisk mångfald kan skapas inom ramen för sektorsansvaret. Förslagen har remissbehandlats. Även i fråga om åtgärder för att minska jordbrukets växtnäringssläckage och ammoniakavgång pågår arbete på sektorsmyndigheten.

De presenterade aktionsplanerna och handlingsprogrammen utgör en viktig del i jordbrukets fortsatta miljöanpassning mot en långsiktigt hållbar produktion på ekologisk grund. Regeringen föreslår i det följande att resurser avsätts för att påbörja genomförandet av de föreslagna handlingsprogrammen. Det av EG medfinansierade miljöprogrammet för jordbruket ersätter jordbrukaren för de kostnader och inkomstbortfall som följer av ett miljöåtagande enligt programmet. Miljöprogrammet är utöver lagstiftning, miljöavgifter och samhällets insatser av information, utbildning och rådgivning samt forskning och försöksverksamhet ett viktigt medel för att uppnå miljömålen. Miljöprogrammet kommer att utvärderas under år 1997. Regeringen bedömer, att det härvid är angeläget att uppmärksamma i vilken utsträckning olika åtgärder i presenterade aktionsplaner och program kan samverka för att på ett effektivt sätt uppnå miljömålen för jordbruket. Regeringen avser att återkomma i denna fråga. Chefen för Miljödepartementet tillkallade med stöd av regeringens bemyndigande den 11 juli 1996 en särskild utredare för att utarbeta ett administrativt system för vattenanknutna miljö- och resursfrågor, i vilket även jordbrukets miljöpåverkan ingår (dir. 1996:57).

Insatserna för att utveckla jordbruket mot en ekologiskt hållbar produktion ökar genom att ytterligare medel avsätts inom ramen för jordbrukets miljöprogram. Regeringens målsättning är att den föreslagna nivåhöjningen och utvärderingen så långt möjligt skall kunna bedömas i ett sammanhang. Det är angeläget att åtgärderna skall kunna utformas så att de ger den bästa sammanlagda miljöeffekten och att eventuella förändringar kan genomföras och utföras så att de ger ett för brukaren översiktligt och hanterbart system.

Riksdagen har vidare tagit ställning till förslag om att utforma ett investeringsstöd till jordbruket (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307) och ett program för skogliga åtgärder på åkermark (prop. 1995/96:76, bet. 1995/96:JoU7, rskr. 1995/96:100). Förslag till dessa åtgärder kommer att överlämnas till kommissionen under hösten 1996.

Förstärkta kontrollåtgärder

Sveriges inträde i den gemensamma jordbrukspolitiken har medfört att svensk jordbruksnäring, förädlingsindustri och handel inom ramen för EG:s regelverk kan komma i åtnjutande av flera nya stödformer. Med tanke på att Sverige har uttalat höga målsättningar vad

gäller beivrande av oegentligheter och uppföljning av resursutnyttjande anser regeringen det vara av särskild vikt att tillräckliga resurser avsätts så att kontroll- och tillsynsverksamheten kan bedrivas på ett fullgott sätt.

För att uppnå en långsiktigt acceptabel nivå är det viktigt att resurser kontinuerligt tillförs under hela implementeringsskedet fram till dess att systemen och kontrollfunktionerna färdigutvecklats. Bristar på dessa områden kan medföra såväl en reduktion av ersättningar från FEOGA för redan utbetalade bidrag som ekonomiska sanktioner som belastar statsbudgeten.

Som exempel kan nämnas EG-kommissionens krav på ett digitalt kartsystem för arealbidragskontroll som skall införas fr.o.m. år 1997 och som därefter behöver årlig ajourhållning till en beräknad kostnad av drygt 10 miljoner kronor. Detsamma gäller för den exportbidragskontroll som Jordbruksverket ansvarar för vilken måste bedrivas på ett visst sätt för att uppfylla de förpliktelser EU ålagt medlemsstaterna. Den årliga kostnaden har bedömts till ca 12 miljoner kronor.

Ytterligare en viktig komponent är vilka resurser som kan avsättas för såväl intern som extern information. Skälet till detta är att minimera tidsåtgången i ansökningsförfarandet och att uppnå en konsistent handläggning på länsstyrelsenivå.

Utöver dessa verksamheter och projekt bör i mån av medel extra resurser avsättas för olika projekt som innebär anpassningar till de särskilda krav som regelverket ställer på medlemsländernas administration. Detta gäller bl.a. intern samordning av exportbidragskontroll, utveckling av system och kontrollfunktion för miljöstödsprogrammen, arbete med fördjupad internrevision, s.k. controllerfunktion, ökad bevakning av EG:s kontroll- och administrationskrav, utökat juridiskt stöd samt samordning av utbetalningsrutiner och uppbyggnad av ADB-baserade kontrollrutiner.

Riksdagen har bifallit regeringens förslag i den ekonomiska vårpropositionen (1995/96:150, 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304) om extra resurser för förstärkning av kontrollfunktionen i staten med 100 miljoner kronor för år 1997 (utgiftsområde 2, anslaget B 20. Kontrollfunktionen i staten). Regeringen avser att av dessa medel avdela resurser för att bedriva långsiktig projektverksamhet inom ramen för en anpassning till EG:s regelverk för den gemensamma jordbrukspolitiken.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
3 045,8 ¹	15 970,8	13 204,0	7 672,2	11 032,7	10 989,7	10 996,7

¹ Beloppen anges i miljoner kr

Av anslaget för år 1997 utgörs 7 128,3 miljoner kronor av ersättningsbelopp (inkl. ränteutgifter) som är obligatoriska enligt EG:s regelverk och 823,9 miljoner kronor utgörs av från EG medfinansierade utgifter.

Återbetalade omställningsstöd belastar utgiftsprognosen för budgetåret 1995/96 som negativ kostnad. Då

dessa pengar från år 1997 skall bruttoredo visas mot inkomsttitel belastar de i fortsättningen inte heller anslaget.

5.1 ANSLAG

B 1. Statens jordbruksverk

1994/95 ¹	Utgift	1 114 176 ²	Anslagssparande	47 219
1995/96	Anslag	345 300	Utgiftsprognos	-445 330
			därav 1996	-180 983
1997	Förslag	183 114		
1998	Beräknat	189 471		
1999	Beräknat	195 744		

1 Anslagen Statens jordbruksverk, Rådgivning och utbildning, Omställningsåtgärder i jordbruket m.m., Köp och försäljning av mjölkkvoter

2 Beloppen anges i tusental kr

Statens jordbruksverk har som övergripande mål att inom jordbrukets och rennäringens områden arbeta aktivt för en konkurrenskraftig, miljöanpassad och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna.

Jordbruksverket har av regeringen fått till uppgift att följa, utvärdera och hålla regeringen informerad om utvecklingen inom näringarna, bistå regeringen och medverka i arbetet med internationella frågor och förhandlingar samt medverka i Sveriges strävan att uppnå en från samhällsekonomisk synpunkt mer effektiv och miljöanpassad jordbrukspolitik inom EU.

Jordbruksverket skall även vidta åtgärder i syfte att säkerställa ett gott hälsotillstånd hos husdjuren och genomföra skärpta djurskyddskrav, förebygga spridning av och bekämpa växtskadegörare och smittsamma djursjukdomar, åstadkomma ett rikt och varierat odlingslandskap, bevara den biologiska mångfalden och se till att jordbrukets belastning på miljön blir så liten som möjligt samt skapa förutsättningar för ett livskraftigt jordbruk i mindre gynnade områden.

Jordbruksverket har även till uppgift att vara fondkoordinator för EG-stöd.

Den stora skillnaden mellan utgift för budgetåret 1994/95 och anslagna medel för budgetåret 1995/96 beror på att kostnaderna för det svenska omställningsprogrammet belastade anslaget med drygt 1,4 miljarder kronor under budgetåret 1994/95 medan dessa kostnader beräknades minska till drygt 72 miljoner kronor för budgetåret 1995/96.

Den negativa utgiftsprognosen för budgetåret 1995/96 innefattar återbetalade omställningsstöd med 762,7 miljoner kronor.

För Jordbruksverket har budgetåret 1995/96 inneburit att huvuddelen av verkets resurser koncentrerats på utveckling och administration av för Sverige aktuella stödsystem inom ramen för den gemensamma jord-

brukspolitiken. Till följd av detta ökades också Jordbruksverkets resurser för detta budgetår. Vidareutveckling och förbättring av dessa administrativa system kommer att fortsätta under år 1997 för att möta de krav som ställs från EG-kommissionen och från berörda intressenter inom landet.

Som nämnts ovan har Jordbruksverkets verksamhet till betydande del kommit att inrikta sig på tillämpningen av EG:s regleringar och stödsystem. Verket påpekar att det till följd av tidigare politiska beslut har fått ett långt större ansvar för mjölkkvoter, djurbidrag, miljöstöd och stöd finansierade via EG:s jordbruksfonds utvecklingssektion, mål 5b och 6, än vad som förutsågs då verkets resurser för budgetåret 1995/96 beräknades. För handläggningen av mjölkkvoter skulle verket inte ansvarat alls. Även detta system administreras nu med sedan tidigare befintliga resurser. Jordbruksverket har tagit upp dessa ökade utgifter i sin anslagsframställning. De utgifter som för innevarande budgetår belastar Jordbruksverkets förvaltningsanslag beräknas uppgå till drygt 280 miljoner kronor. Detta innebär att verkets förvaltningskostnader på årsbasis överstiger det för innevarande år anvisade anslaget med 15 %. Orsaken till att verket kan klara av dessa kostnader är ett relativt stort anslagssparande.

Jordbruksverket föreslår att man för den verksamhet som bedrivs för närvarande tilldelas 190 miljoner kronor för år 1997.

Jordbruksverket bedriver även flera typer av uppdragsverksamhet, vilka skall vara självfinansierade (miljoner kronor).

RESULTATOMRÅDE	AVGIFTSINTÄKTER	KOSTNADER
4 § avgiftsförordningen	4,0	4,0
Växtinspektionen	12,9	12,9
Vattenhushållning	6,4	6,4
Foderkontroll	2,8	2,8
Införseltillstånd	4,5	4,5
	30,6	30,6

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Övergripande mål

Regeringen föreslår att det övergripande målet för Statens jordbruksverks verksamhet skall vara att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna samt att administrera den gemensamma jordbrukspolitiken i enlighet med EG:s regelverk.

Resurser 1997

Ramanslag 183 114 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 30 600 tkr

Övriga ekonomiska villkor

Statens jordbruksverk skall ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntebelagda konto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på 5,5 miljarder kronor.

Övrigt

Anslaget bör i fortsättningen omfatta innevarande budgetårs anslag B 1. Statens jordbruksverk, B 4. Rådgivning och utbildning, B 5. Omställningsåtgärder i jordbruket m.m. och B 15. Köp och försäljning av mjölkkvoter.

Eventuella äldre icke avslutade åtaganden vilka härrör från anslaget G 5. Industrins råvarukostnadsutjämning m.m. skall täckas av medel under anslaget.

Återbetalda omställningsmedel bör fortsättningsvis bruttoredovisas mot inkomsttitel.

Övergripande mål

Regeringen anförde i budgetpropositionen 1994/95:100 att det svenska EU-medlemskapet skulle kunna ge skäl till att ändra den övergripande målsättningen för Jordbruksverkets verksamhet. Verkets instruktion har också ändrats på ett sätt som bättre beaktar konsumenternas intressen.

Regeringen anser att det finns skäl att ytterligare revidera den övergripande målsättningen så att det med tydlighet framgår att Sverige nu anpassas efter den gemensamma jordbrukspolitiken. Det övergripande målet för Jordbruksverkets verksamhet bör således verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna samt att administrera den gemensamma jordbrukspolitiken i enlighet med EG:s regelverk.

Under anslaget tillförda verksamhetsområden

Regeringen föreslår att Jordbruksverkets förvaltningsanslag inför år 1997 tillförs tre administrativa verksamheter.

Anslaget Rådgivning och utbildning kommer fr.o.m. år 1997 att upphöra som separat anslag. Kvarstående reservation tillförs anslaget Statens jordbruksverk och kommer att användas för redan beslutade åtgärder.

Omställningsåtgärder inom jordbruket m.m. innefattar bl.a. inkomststöd, anläggningsstöd och omställningsstöd inom vegetabilieproduktionen samt omställningsåtgärder inom mjölk- och köttproduktionen. Jordbrukare som ansöker om arealersättning eller miljöstöd för tidigare omställd mark är skyldiga att utträda ur omställningen och återbetala erhållet omställningsstöd helt eller delvis. Jordbruksverket beräknar återbetalningen av omställningsstöd för budgetåret 1995/96 till knappt 1 miljard kronor. För år 1997 förväntas denna siffra bli ca 25 miljoner kronor. Uppskattningsvis ca 3 000 jordbrukare kommer att fullfölja omställningen, dvs., ha genomfört godkänd omställningsåtgärd senast den 30 juni 1996. Återbetalt omställningsstöd skall tillföras inkomsttitel i stället för som i dag anslagsposten.

Köp och försäljning av mjölkkvoter sker till ett administrativt satt pris. För många producenter avviker den tilldelade kvantiteten från den aktuella produktionen. Köp- och säljsystemet ger dessa producenter möjlighet att anpassa sin mjölkkvot till behovet. Administrationen av frigjorda kvoter sköter Jordbruksverket och bör liksom tidigare ske så att det inte uppstår några kostnader för staten.

Vidare föreslår regeringen att eventuella äldre icke avslutade åtaganden vilka härrör från anslaget G 5. Industrins råvarukostnadsutjämning m.m. skall täckas av medel under anslaget.

Resultatbedömning

Regeringen anser att Jordbruksverkets årsredovisning för budgetåret 1994/95 uppfyller de krav som ställs för att regeringen skall kunna bedöma den verksamhet som har bedrivits. Riksrevisionsverket (RRV) har heller inga allvarigare anmärkningar. Däremot har RRV i en revisionsrapport påpekat brister inom ADB, internkontroll och organisation. Detta gäller krav som verket måste uppfylla för att kunna få ackreditering som utbetalningsställe för medel som betalas ut från jordbruksfondens garantisektion. Arbete pågår med att uppfylla dessa krav.

Slutsatser

Jordbruksverkets verksamhet har i huvudsak kommit att inrikta sig mot tillämpning av EG:s regleringar och stödsystem. Detta tar i anspråk mycket stora resurser. De omfattande finansiella flöden verket hanterar föranleder därför särskild uppmärksamhet.

Jordbruksverkets anslagssparande uppgick totalt till 47,2 miljoner kronor för budgetåret 1994/95. Detta har under budgetåret 1995/96 använts till de ökade arbetsinsatser som föranletts av Sveriges EU-medlemskap. Anslagssparandet minskar därför hastigt och beräknas vid utgången av budgetåret 1995/96 uppgå till drygt 10 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att 183 114 000 kr förs upp under anslaget, vilket innebär en besparing på drygt 16 miljoner kronor.

Eftersom utbetalningar av EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5,5 miljarder kronor.

Avgiftsinkomsterna inom växtinspektion, vattenushållning, foderkontroll, införsel av djur, försäljning av material samt köttklassificering beräknas under budgetåret 1995/96 uppgå till 43,7 miljoner kronor. Verket föreslås under år 1997 få bedriva den avgiftsfinansierade verksamheten i oförändrad omfattning. För denna period beräknas intäkterna till 30,6 miljoner kronor.

B 2. Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

1994/95 ¹	Utgift	25 597 ²		
1995/96	Anslag	67 500	Utgiftsprognos	34 238
			därav 1996	29 308
1997	Förslag	45 000		
1998 ³	Beräknat	22 000		
1999 ³	Beräknat	22 000		

1 Anslagen Bidrag till jordbrukets rationalisering, m.m., Markförvärv för jordbrukets rationalisering och Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

2 Beloppen anges i tusental kr

3 År 1998 skall ytterligare besparingar på 23 miljoner kronor göras inom utgiftsområde 23. Dessa har tills vidare lagts ut på detta anslag.

Regeringen avser återkomma till denna fråga i budgetpropositionen 1998

Från anslaget betalas bidrag till yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Enligt tidigare regeringsbeslut lämnas även statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån.

Bidrag lämnas också enligt förordningen (1987:606) om statligt regionalt stöd till jordbruks- och trädgårdsföretag.

Jordfondens verksamhet regleras i förordningen (1989:281) om jordfonden.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 45 000 tkr

Övrigt

Jordfondens storlek skall uppgå till ca 100 000 tkr

Bidrag till jordbrukets rationalisering

Från anslaget görs utbetalningar endast för tidigare beslutade stöd.

För närvarande lämnas stöd framför allt till vissa omarronderingsprojekt i Kopparbergs län. Projektens slutförande är beroende av bl.a. om fastighetsbildningsföretagarna överklagas till domstol. Från tidigare års bidragsramar finns reserverade medel som ingår som upparbetade kostnader i framför allt de äldre projekten. Jordbruksverket har i regleringsbrevet för budgetåret 1995/96 fått i uppdrag bl.a. att redovisa förutsättningarna för att slutföra pågående projekt för yttre rationalisering som finansieras från anslaget (se avsnittet Jordfonden).

Behovet av medel för utbetalning av tidigare beslutade stöd bedöms bli begränsat. Regeringen föreslår därför att anslagsposten förs upp med 5 miljoner kronor.

Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

Från anslaget belastas utgifter för att täcka förluster på grund av statlig garanti för lån till jordbrukets yttre och inre rationalisering, förvärv och drift av jordbruk, maskinhållning inom jordbruket, trädgårds- och rennäringens rationalisering, regionalt stöd till trädgårdsföretag i norra Sverige m.m. För år 1997 beräknas engagemangsramen uppgå till ca 2 130 miljoner kronor.

Möjligheterna att lämna kreditgarantier till jordbruket upphör fr.o.m. budgetåret 1995/96 medan möjligheterna att lämna kreditgarantier till trädgårds- och rennäringensföretag kvarstår. Garantilånestocken kommer därför långsiktigt att minska och därmed också förlusterna. Förlusterna på lån till trädgårdsföretag har tidigare varit mycket stora och ingen större minskning av anslagsbelastningen väntas för år 1997.

Regeringen föreslår att anslagsposten förs upp med 40 miljoner kronor.

Jordfonden

På jordfonden bokförs kostnader för länsstyrelsernas förvärv, överlåtelse och förvaltning av jordfundsfastigheter samt köpeskilling för sålda fastigheter. Överskott och underskott i verksamheten regleras mot statsbudgetens inkomstsida.

Enligt riksdagsbeslut (prop. 1994/95:100 bil. 10, bet. 1994/95:JoU13, rskr. 1994/95:291) skall jordfonden på sikt avvecklas. I regleringsbrev för budgetåret 1995/96 har fastslagits att målsättningen för jordfondens avveckling är att denna skall ske i sådan takt att 360 miljoner kronor skall kunna inlevereras senast vid utgången av år 1997.

Med anledning av statsmakternas beslut har Jordbruksverket fått i uppdrag bl.a. att redovisa en plan utvisande hur jordfondens resterande tillgångar skall användas, prioriteras och så småningom realiserar samt vilka förutsättningarna är och hur en tidsplan kan se ut för att slutföra pågående projekt för yttre rationalisering. Jordbruksverket har i skrivelse den 27 februari 1996 redovisat uppdraget till regeringen.

Regeringen anser att jordförvärvslagstiftningen bör finnas kvar i sin nuvarande form. Detta innebär att så länge det finns en inlösensskyldighet kopplad till jordförvärvslagen vid vägrat förvärvstillstånd i vissa fall måste jordfonden finnas kvar. Med bibehållen jordförvärvslagstiftning gör regeringen bedömningen att fondens storlek bör uppgå till ca 100 miljoner kronor. Med hänsyn till att fondfastigheternas bokförda värde väsentligt understiger försäljningsvärdet, bedömer regeringen att målsättningen om en inleverans av 360 miljoner kronor bör kunna nås om fondens storlek begränsas till detta belopp. Regeringen anser vidare att bokföringsrutinerna för fonden bör ändras för att ge en klarare överblick av fondens innehav och finansiella status.

B 3. Stöd till avbytarverksamhet

1994/95 ¹	Utgift	519 804 ²		
1995/96 ¹	Anslag	187 500	Utgiftsprognos	170 377
			därav 1996	124 016

1997	Förslag	13 000		
1998	Beräknat	13 000		
1999	Beräknat	13 000		

1 Anslaget Stöd till avbytarverksamhet m.m.

2 Beloppen anges i tusental kr

Anslaget har budgetåret 1995/96 innefattat stöd till avbytarverksamhet och stöd till jordbrukets företagshälsovård.

Stödet till avbytarverksamheten syftar till att förbättra lantbrukarnas sociala situation. Stödet regleras enligt förordningen (1994:1832) om stöd till avbytarverksamhet inom jordbruket.

Stödet till jordbrukets företagshälsovård syftar till att erbjuda rikstäckande hälsovård inriktad på de speciella omständigheter och de behov som gäller för jord- och skogsbruksföretag. Verksamheten blir på grund av företagets storlek och geografiska spridning relativt sett dyrare än annan jämförbar företagshälsovård. Av det årliga stödbeloppet åtgår cirka hälften till förebyggande arbete, forsknings- och informationsinsatser.

Den stora skillnaden mellan utgifter för budgetåret 1994/95 och anslagna medel för budgetåret 1995/96 beror på att anslaget under budgetåret 1994/95 även innefattade lantbrukarnas socialförsäkringskydd och produktionsanpassningsåtgärder inom jordbruket.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 13 000 tkr

Avbytarverksamheten

Med stöd av regeringens bemyndigande den 20 april 1995 tillkallade chefen för Jordbruksdepartementet en särskild utredare med uppgift att redovisa möjliga former för att bedriva avbytarverksamhet efter budgetåret 1995/96. I utredningens direktiv anges bl.a. att några nya statliga medel inte får tillföras avbytarverksamheten. Utredaren överlämnade i oktober 1995 betänkandet Avbytarverksamhetens organisation och finansiering (SOU 1995:107).

Utredaren slår fast att om avbytarverksamheten helt skall vila på marknadsmässiga grunder kommer tillgången på avbytarhjälp i glesbygd inte att kunna garanteras. Om det uppstår brist på avbytare inom en region kan taxorna komma att påverkas så att mindre

jordbruksföretag missgynnas. Utredaren anser vidare att om avbytarföretagens basverksamhet minskar kommer det att bli svårt att upprätthålla en fungerande jourverksamhet. Dessutom kommer behovet av utbildning för avbyterna inte att kunna tillgodoses.

Utredaren anser att när det gäller annan avbytarverksamhet än ren jourverksamhet kan nya former för verksamheten som ökat samarbete eller gemensamma satsningar från t.ex. mejeribranschen vara möjliga lösningar. Detta skulle kunna lösas med ett ökat samarbete och en breddad verksamhet hos avbytarföretagen. Utredaren framhåller näringens ansvar för att säkra djurskydd och verksamhet i glesbygd.

Jourverksamheten anses däremot vara så betydelsefull att den bör upprätthållas även om detta kräver anslagsfinansiering. Särskilt gäller detta i glesbygdsområden och i områden med lägre djurtäthet. Skälet till detta är att en fungerande jourverksamhet är en förutsättning för att ett gott djurskydd skall kunna garanteras. I områden med hög transportkostnader är möjligheten att kunna upprätthålla jourverksamheten begränsad. Kostnaden för att kunna upprätthålla jourverksamheten har beräknats till drygt 13 miljoner kronor.

Remissinstanserna instämmer i stort med utredarens konsekvensbedömning av minskade statliga bidrag. *Lantbrukarnas Riksförbund* (LRF) anser dock att utredningens förslag om ett finansieringsansvar från näringens sida är oacceptabelt. Möjligheten till kollektiva avsättningar inom olika näringsgrenar har minskat till följd av ökad konkurrens och individuell prissättning. Dessutom anser LRF att stödet, som ett regionalpolitiskt ansvar, åvilar statsmakterna. Det statliga stödet bör i stället ligga kvar minst på nuvarande nivå. Som skäl för detta anförs att kopplingen mellan sociala avgifter och förmåner generellt sett är svag i jordbruket. Stödet som är av stor social betydelse bör därför, liksom i dag, utgå vid sjukdom, olycksfall och planerad ledighet. Vidare menar LRF att en rikstäckande avbytarverksamhet är av stor betydelse för ett erforderligt jordbruk i händelse av kriser och krig. Såväl *Lantbrukets Avbyttjänst* som *Lantbrukarnas Trygghetsförsäkring* instämmer i LRF:s synpunkter. *Svenska Lantarbetareförbundet* ansluter sig också till utredarens konsekvensbedömning. När det gäller förslaget om en statlig finansiering av transportkostnaderna anser Lantarbetareförbundet att detta även bör gälla basverksamheten, för att på detta sätt underlätta anställning och minska den kostnadmässiga skillnaden mellan lantbruksavbytare och fast anställda djurskötare. *Statens jordbruksverk* ansluter sig helt till utredarens bedömning men påpekar att en eventuell fortsatt statlig subvention så långt möjligt bör vara konkurrensneutral. *Konkurrensverket* understryker vikten av att stöd lämnas på ett sådant sätt att aktörerna får likvärdiga konkurrensförutsättningar. Vidare anser verket att utredningen inte kartlagt alternativa vägar för att finansiera avbytarverksamheten utan har hänvisat till anslagsfinansiering.

Regeringens bedömning stämmer i stort överens med utredningens förslag. Regeringen anser dock att ett sär-

skilt stöd bör kunna utgå till avbytarföretagens jourverksamhet. Detta är av särskild stor vikt inom glesbygdsområden. För ändamålet bör 13 miljoner kronor anvisas för år 1997.

Lantbrukarnas företagshälsövård

Stödet till företagshälsövården bör avskaffas då företagen anses ha goda möjligheter att få ändamålsenlig hälsövård även utan statliga subventioner. Dessutom anser regeringen, i likhet med vad som gäller för andra områden, att staten bör minska sina bidragsåtaganden.

B 4. Statens utsädeskontroll

1994/95 ¹	Utgift	819 ²		
1995/96 ¹	Anslag	1 176	Utgiftsprognos	1 176
			därav 1996	945
1997	Förslag	966		
1998	Beräknat	1 004		
1999	Beräknat	1 045		

1 Anslagen Statens utsädeskontroll: Uppdragsverksamhet och Bidrag till Statens utsädeskontroll

2 Beloppen anges i tusental kr

Statens utsädeskontroll har som uppgift att verkställa certifiering m.m. av utsädesvaror. Denna verksamhet finansieras med avgifter.

Utsädeskontrollen utför också viss kvalitetskontroll utanför certifieringssystemet. Denna verksamhet är anslagsfinansierad liksom Utsädeskontrollens internationella verksamhet. Anslaget till Utsädeskontrollen har ökats fr.o.m. budgetåret 1995/96 genom att myndigheten tilldelades 485 000 kr på tilläggsbudget för att kunna genomföra ovanstående kvalitetskontroll.

Det övergripande målet för Utsädeskontrollen är att ett fullgott utsäde skall användas i landet med syfte bl.a. att få till stånd en minimerad användning av bekämpningsmedel för att på så sätt främja en effektiv växtodling i landet.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 966 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 17 600 tkr

Fördjupad prövning

Utsädeskontrollen redovisar en fördjupad anslagsframställning avseende verksamhetsåren 1997–1999. Enligt myndigheten finns ingen anledning att modifiera det övergripande målet för verksamheten.

Efter omfattande strukturrationaliseringar anser myndigheten att det för perioden 1997–1999 är viktigt att nuvarande organisation ges möjlighet att konsolideras. Myndigheten förutser inte heller några omfattande yttre förändringar som skulle kunna påverka verksamhetens inriktning.

Resultatbedömning

Utsädeskontrollens årsredovisning visar att det ekonomiska resultatet av verksamheten under 1994/95 visserligen inneburit en försvagning jämfört med verksamhetsåret 1993/94. Sett i ett längre perspektiv har dock situationen förbättrats betydligt. Som en följd av omfattande strukturrationaliseringar vände det tidigare negativa resultatet under budgetåret 1992/93. Det förbättrade ekonomiska resultatet har successivt medfört att det balanserade underskottet minskats och att den genomsnittliga likviditeten förbättrats.

Vad gäller *den anslagsfinansierade verksamheten* omfattade denna under budgetåret 1994/95 ca 4,5 % av den totala omsättningen. Detta var en kraftig nedgång från föregående år (drygt 10 %). Den internationella verksamheten tog huvuddelen av anslaget i anspråk. Fr.o.m. innevarande år kommer dock andelen åter att öka, eftersom riksdagen som tidigare nämnts, beslutat att tilldela Utsädeskontrollen medel för kvalitetskontroll utanför certifieringssystemet.

Den avgiftsfinansierade verksamheten skall drivas med full kostnadstäckning. Anledningen till att resultatet är lägre än föregående budgetår är enligt Utsädeskontrollen dels att intäkterna från analysering av fröburna växtslag och kontroll av köksväxter har blivit lägre än väntat, dels att de rationaliseringsåtgärder som Utsädeskontrollen vidtagit ännu inte fått full effekt.

Verksamhetsgrenarna Certifiering-provtagning och Sortkontroll har kostnadstäckningsgrader på 110 % respektive 121 %, medan verksamhetsgrenarna Analysring, Sortprovning och Övrigt alla har en kostnadstäckningsgrad på under 100 %. Den totala kostnadstäckningsgraden ligger på 102 %.

Regeringen konstaterar att RRV inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Utsädeskontrollen.

Slutsatser

Statens utsädeskontroll har under de senaste åren framgångsrikt arbetat med att rationalisera och effektivisera sin verksamhet. Enligt regeringens bedömning finns ingen anledning att ändra inriktning på verksamheten. Nuvarande organisation bör ges tillfälle att stabiliseras. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 966 000 kr. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

B 5. Statens växsortsnämnd

1994/95	Utgift	395 ¹	Anslagssparande	1 116
1995/96	Anslag	1 002	Utgiftsprognos	1 300
			därav 1996	801

1997 Förslag 1 300

1998 Beräknat 1 333

1999 Beräknat 1 366

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens växsortsnämnd handlägger ärenden om växtförädlarrätt enligt växtförädlarrättslagen (1971:392) och är behörig myndighet i frågor som rör internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV-konventionen). Växsortsnämnden fullgör vidare de uppgifter som får utföras av ett nationellt organ enligt rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. Nämnden handlägger också ärenden enligt utsädesförordningen (1993:1375) om intagning av växsorter i sortlistan.

Det övergripande målet för Statens växsortsnämnd är att i fråga om växtförädlarrätt och godkännande för intagning i sortlistan erbjuda en kostnadseffektiv service.

Växsortsnämnden har av regeringen undantagits från reglerna om resultatredovisning i förordningen (1993:134) om myndigheters årsredovisning och anslagsframställning.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 1 300 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 1 300 tkr

Växsortsnämndens verksamhet har för budgetåret 1994/95 visat ett positivt resultat, 16 000 kronor. Nämnden har ett ackumulerat anslagssparande på drygt 1 miljon kronor.

Regeringen konstaterar att RRV inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Växsortsnämnden.

Växsortsnämndens inkomster har hittills härrört från den avgiftsbelagda registreringen av nya växsorter för växtförädlarrätt. Nämndens arbete rörande godkännande av nya växsorter för intagning i den svenska sortlistan och för omprövning av godkända sorter finansieras däremot över statsbudgeten.

Regeringen föreslår i enlighet med Växsortsnämndens eget förslag att även sortlisteprovningen avgiftsbeläggs. Därmed skulle nämndens hela verksamhet bedrivas med full kostnadstäckning som mål. Detta skulle innebära en besparing för staten, motsvarande närmare 700 000 kr.

Växsortsnämndens anslagsbehov kommer att öka till 1 300 000 kr. Ökningen är dock inte reell utan mot bakgrund av vad som nyss anförts enbart av teknisk karaktär. Anledningen till detta är att nämnden i samband med en avgiftsbeläggning av sortlisteverksamheten kommer att övergå till bruttoredovisning och inleverera avgiftsinkomsterna på statsbudgetens inkomstsida. Inkomsterna beräknas till ca 1 300 000 kr.

Avgiftsbeläggningen föranleder en ändring i utsädeslagen (1976:298). Regeringen föreslår att det i utsädeslagen införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att besluta om avgifter i ärenden enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

B 6. Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

1994/95	Utgift	44 500 ¹	Reservation	44 815
1995/96	Anslag	36 634	Utgiftsprognos	32 485
			därav 1996	21 342

1997 Förslag 23 857

1998 Beräknat 24 477

1999 Beräknat 25 113

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras av Statens jordbruksverk för att genom huvudsakligen försöks- och utvecklingsverksamhet styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och ökad andel ekologisk produktion.

För budgetåret 1995/96 har anvisats 36,6 miljoner kronor, varav 4,2 miljoner kronor för trädgårdsnäringens miljöfrågor, 23,1 miljoner kronor för bekämpningsmedelsprogrammet och 8,1 miljoner kronor till programmet för minskat växtnäringsläckage.

Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till handlingsprogram för användning av bekämpningsmedel i jordbruks- och trädgårdsnäring under perioden 1997–2001 (Statens jordbruksverks rapport 1996:2). I förslaget redovisas behov av medel bl.a. för försöks- och utvecklingsverksamhet motsvarande 10 miljoner kronor per år under en femårsperiod. Vidare föreslås att 2,5 miljoner kronor per årmedel anvisas för funktions-test av lantbrukssprutor.

Jordbruksverket har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till actionsplan för ekologisk produktion med syfte att nå målsättningen att 10 % av landets åkerareal bör vara ekologiskt odlad år 2000 (Statens jordbruksverks rapport 1996:3). I förslaget redovisas behov av medel för försöks- och utvecklingsverksamhet motsvarande 15 miljoner kronor per år under en

femårsperiod. Vidare beskrivs behov av medel för samhällsinformation samt medel för åtgärder för att trygga avsättning och råvarutillgång av ekologiska produkter i situationer som allvarligt stör marknaden och därmed hotar möjligheten att uppfylla 10 %-målet.

Statens naturvårdsverk har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till åtgärdsprogram för att reducera jordbrukets kvävebelastning (Statens naturvårdsverks rapport 4561). De åtgärder som föreslås omfattar bl.a. försöks- och utvecklingsverksamhet. Tillsammans med pågående insatser avseende långliggande utlakningsförsök och växtnäringförsök på trädgårdsområdet uppgår medelsbehovet till 11 miljoner kronor per år under minst tre år.

Jordbruksverket föreslår att 38,5 miljoner kronor tillförs anslaget för år 1997.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 23 857 tkr

Övrigt

Regeringen föreslår att anslagets reservation under perioden 1997–2001 skall utnyttjas för försöks- och utvecklingsverksamhet avseende miljöförbättrande åtgärder.

Regeringen anser att medel inom anslaget skall användas för att genomföra de föreslagna handlingsprogrammen. För år 1997 innebär det således att försöks- och utvecklingsverksamhet inom bekämpningsmedelsprogrammet skall kunna omfatta åtgärder motsvarande 9 miljoner kronor. Försöks- och utvecklingsverksamhet inom programmet för minskat växtnäringläckage skall förslagsvis kunna tillföras 9 miljoner kronor. Försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstödjande åtgärder inom området ekologisk produktion kan förslagsvis uppgå till 15 miljoner kronor varav högst 2 miljoner kronor avser marknadsstödjande åtgärder. Medel avseende marknadsstödjande åtgärder bör initialt kunna bekostas inom anslaget, men på sikt är det rimligt att marknadsaktörerna tar det fulla ansvaret för sådana åtgärder. Utöver dessa ändamål bör medel för funktionstester av lantbrukssprutor motsvarande 2 miljoner kronor och internationellt standardiseringsarbete kunna utgå.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 23 857 000 kr efter en besparing på 1,2 miljoner kronor till följd av det statsfinansiella läget. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

B 7. Bekämpande av växtsjukdomar

1994/95	Utgift	993 ¹		
1995/96	Anslag	3 943	Utgiftsprognos	3 943
			därav 1996	3 821
1997	Förslag	2 629		
1998	Beräknat	2 629		
1999	Beräknat	2 629		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget belastas med kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnaderna för beredskapsåtgärder mot karantänskadegörare betalas också från detta anslag, liksom kostnader för undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare har efter medlemskapet i EU tillkommit kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna och marknadskontroll.

En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1994/95 visar att anslaget inte utnyttjats fullt ut. Vissa av växtinspektionens kostnader under år 1995 täcktes av tidigare inkomster.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 2 629 tkr

Anslagsbelastningen för innevarande budgetår kommer att öka bl.a. på grund av EG:s regler om växtskydd. Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1997 till 2 629 000 kr. För åren 1997 och 1998 beräknas utgifterna vara oförändrade.

B 8. Strukturstöd inom livsmedelssektorn

1994/95 ¹	Utgift	33 400 ²		
1995/96	Anslag	58 500	Utgiftsprognos	58 689
			därav 1996	39 977
1997	Förslag	149 000		
1998	Beräknat	122 000		
1999	Beräknat	122 000		

¹ Anslaget Startstöd till jordbrukare

² Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget anvisas medel för de av Sverige tillämpade horisontella strukturstöden inom jordbruket. Dessa är investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare och stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter. Dessa stöd ingår i mål 5a.

Investeringsstöd till lantbrukare

Efter en omläggning av landsbygdsstödet till EG:s regler om försumbart stöd ("de minimi") kan stöd inte längre lämnas till jordbruks- och trädgårdsföretag. Enligt det tidigare systemet var det möjligt att lämna stöd till jordbruksinvesteringar i de sju nordligaste länen. I arbetsmarknadsutskottets betänkande 1995/96:AU16 Landsbygdsstöd, m.m. anser utskottet att någon form av stöd bör lämnas även i fortsättningen. Mot denna bakgrund föreslog regeringen i prop. 1995/96:222 att ett investeringsstöd till jordbruket införs. Stödet skall utformas i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2328/91 av den 15 juli 1991 om förbättringar av jordbruksstrukturens effektivitet. Enligt propositionen skall utgångspunkten vara att stödet skall ge möjligheter till ökad sysselsättning i glesbygdsområden och möjlighet att förstärka åtgärder för djurskyddet och miljön.

Stödet skall huvudsakligen lämnas till jordbruksinvesteringar i de sju nordligaste länen. Stöd bör också fortsättningsvis kunna lämnas till kombinationsverksamhet i hela landet samt kunna utformas som ett instrument för att främja miljö- och djurskyddsinvesteringar i hela landet. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet.1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307).

Startstöd till yngre jordbrukare

Före medlemskapet i EU fanns ett nationellt finansierat startstöd till yngre jordbrukare. Det var till konstruktionen mycket likt det nu tillämpade stödet med delbetalningar under beslutsåret och de fyra följande åren. Beslutade men ej utbetalade stöd enligt denna tidigare stödordning uppgår för budgetåret 1997 till 11 miljoner kronor, för 1998 till 5 miljoner kronor och för 1999 till 1,5 miljoner kronor.

Det startstöd till yngre jordbrukare som nu tillämpas är medfinansierat av EU till 50 % (75 % inom mål 6-området), och utgår med högst 200 000 kr under en femårsperiod. Bestämmelserna finns i förordningen (1995:1195) om startstöd till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renskötsel-företag.

Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter

Utänför mål 6-området regleras detta stöd av ett samlat programdokument föreslaget av Sverige och godkänt av EG-kommissionen år 1996 och inom mål 6 i samlat programdokument för mål 6, åtgärd 1:3, godkänt av kommissionen år 1995. Bestämmelserna finns i förordningen (1995:1271) om investeringsstöd till den som förädlar eller saluför produkter från jordbruket eller skogsbruket. Totalt förväntas stöd omfattande

370 miljoner kronor kunna beslutas under perioden 1996–1999. Av dessa finansierar Sverige ca 103 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 149 000 tkr

Anslaget avser följande poster:

Investeringsstöd till lantbrukare	75 000 tkr
Startstöd till yngre lantbrukare	27 000 tkr
Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter	47 000 tkr

Ett svenskt program för investeringsstöd till lantbrukare kommer att överlämnas till kommissionen under hösten. Kommissionens godkännande av programmet krävs för att investeringsstödet skall kunna träda i kraft.

Beslut om startstöd till yngre jordbrukare innebär ett åtagande för en femårsperiod. Den föreslagna stödnivån bygger på bedömningen att ca 300 stöd kommer att beviljas under år 1997.

Vad gäller stödet till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter föreligger svårigheter att budgetera de årsvisa utbetalningarna av de beslutade stöden då utbetalningarna sker först sedan stöd-mottagaren har genomfört hela eller delar av de stöd-beviljade investeringarna.

De för budgetåret 1995/96 avsatta medlen för stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter bedöms kunna betalas ut först under år 1997, vilket innebär att anslaget tillfälligt måste höjas för detta år. En reduktion av anslaget förslås för åren 1998 och 1999 då utbetalningarna då bedöms ligga på en lägre nivå.

B 9. Från EG-budgeten finansierat strukturstöd

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96	Anslag	103 500	Utgiftsprognos	50 506
			därav 1996	50 506
1997	Förslag	184 000		
1998	Beräknat	184 000		
1999	Beräknat	184 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av strukturstöden inom livsmedelssektorn; investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare och stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter, som redovisats under anslaget B 8. Strukturstöd inom livsmedelssektorn.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 184 000 tkr

Anslaget avser följande poster:

Investeringsstöd till lantbrukare	45 000 tkr
Startstöd till yngre lantbrukare	18 000 tkr
Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter	121 000 tkr

B 10. Regionala stöd till jordbruket

1994/95 ¹⁾	Utgift	956 200 ²⁾		
1995/96	Anslag	1 232 000	Utgiftsprognos	1 247 105
			därav 1996	740 093
1997	Förslag	719 000		
1998	Beräknat	719 000		
1999	Beräknat	719 000		

1 Anslaget Stöd till jordbruket och livsmedelsindustrin i norra Sverige

2 Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget är den nationella delen av EG:s regionala stöd till jordbruket, nämligen dels kompensationsbidrag till norra respektive södra Sverige, dels nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige.

Stöd till jordbruk och livsmedelsindustri i norra Sverige har t.o.m. budgetåret 1994/95 lämnats under anslaget Stöd till jordbruket och livsmedelsindustrin i norra Sverige. Stöd har lämnats i form av pristillägg eller direktbidrag inom stödområdena 1–4. Utfallet för budgetåret 1994/95 går därmed inte att jämföra med utgiftsprognosen för budgetåret 1995/96, som hänför sig till det nya anslaget Regionala stöd till jordbruket.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår tyder på att anslaget kommer att överskridas med ca 15 miljoner kronor (1,2 %). Överskridandet beror på vissa problem vid övergången från det gamla stödet till jordbruk och livsmedelsindustri i norra Sverige till det nya EG-anpassade systemet.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 719 000 tkr

Överläggningarna med EG-kommissionen om utformningen av de regionala stöden är nu avslutade. Medeltilldelningen under detta anslag skall anpassas till utfallet av dessa överläggningar. Bestämmelser om de regionala stöden finns i förordningen (1995:1174) om kompensationsbidrag till jordbruk i bergsområden och mindre gynnade områden samt förordningen (1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige.

Kompensationsbidrag lämnas som areal- eller djurbidrag i de områden som fastställts som bergsområden eller mindre gynnade områden (s.k. LFA-områden). Den nationella finansieringen av kompensationsbidraget beräknas uppgå till 399 miljoner kronor, vilket är 21 miljoner kronor lägre än vad som antogs innan överläggningarna med EG-kommissionen var avslutade.

Enligt anslutningsfördraget får Sverige lämna nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1-3). Stöd kan lämnas för slaktsvin, suggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat så att nivån före EU-medlemskapet skall kunna upprätthållas. Ändringar i stödets utformning och nivå måste beslutas av EG-kommissionen. Sverige skall årligen rapportera om stödets utfall till kommissionen.

Regeringens förslag innebär att högst 320 miljoner kronor avsätts för nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige. Det nationella stödet skall komplettera kompensationsbidraget samt miljöstödet till öppet odlingslandskap i stödområdena 1–3.

Regeringen föreslår således att totalt 719 miljoner kronor avsätts för regionala stöd till jordbruket. Till detta kommer EG:s finansiering av de regionala stöden, som anvisas under anslaget B 11. Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket. För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna vara oförändrade. De regionala stödets omfattning, finansiering och fördelning framgår av följande sammanställning, uttryckt i miljoner kronor.

LFA-OMRÅDE	SVENSK FINANSIERING	EG-FINANSIERING	TOTALT
Stödområde 1–4 exkl. mål 6	207	69	276
Mål 6	52	53	105
Summa	259	122	381
Södra LFA	140	47	187
Summa LFA	399	169	568
Nationellt stöd stödområde 1–3	320	–	320
Summa regionala stöd	719	169	888

B 11. Från EG-budgeten finansierade regionala stöd

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96 ²	Anslag	410 000	Utgiftsprognos	374 004
			därav 1996	230 907
1997	Förslag	325 000		
1998	Beräknat	325 000		
1999	Beräknat	325 000		

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Anslaget Från EG-budgetens jordbruksfond finansierade regionala stöd

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av regionala stöd till jordbruket; dels kompensationsbidrag till norra respektive södra Sverige, dels övriga regionala stöd till den del de finansieras av EG:s jordbruksfond.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 325 000 tkr

Med hänvisning till vad som anförts under anslaget B 10. Regionala stöd till jordbruket bör under detta anslag anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av regionala stöd till jordbruket.

Av anslaget beräknas 169 miljoner kronor motsvara EG:s finansiering av kompensationsbidraget i norra respektive södra Sverige. Resterande del av anslaget, 156 miljoner kronor, beräknas motsvara återflödet från EG:s jordbruksfond vad avser mål 5b, mål 6 (dock ej mål 5a-åtgärder) samt de s.k. gemenskapsinitiativen.

När det gäller gemenskapsinitiativen för gränsregionalt samarbete (INTERREG II) kommer fr.o.m. den 1 januari 1997 en decentraliserad modell för beslutsfattande och finansieringsförvaltning att tillämpas. Den innebär att beslut om finansiering av enskilda projekt

fattas av ett gemensamt organ, en interregional beslutsgrupp. I de finsk/svenska programmen slås respektive lands EG-medel samman och förvaltas som en helhet för respektive program. Den finansiella förvaltningen av EG-medel sker på regional nivå av berörd länsstyrelse.

Länsstyrelserna ansvarar direkt inför EG-kommissionen för användning av medlen, rapportering och bokföring samt den interna revisionen.

För dessa program kommer Jordbruksverket inte längre att vara fondansvarig myndighet.

B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96 ²	Anslag	1 500 000	Utgiftsprognos	1 060 456
			därav 1996	539 571
1997	Förslag	1 085 000		
1998	Beräknat	1 085 000		
1999	Beräknat	1 085 000		

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Anslaget Miljöersättningar inom jordbruket

Anslaget används för att finansiera de kompletterande åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken som är obligatoriska för Sverige som medlemsstat. Dessa är dels miljöåtgärder inom jordbruket som är utformade i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2078/92 av den 30 juni 1992 om produktionsmetoder inom jordbruket som är anpassade till de krav som skyddet av miljön och vidmakthållandet av natur- och kulturlandskapet kräver, dels skogsbruksåtgärder inom jordbruket i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2080/92 av den 30 juni 1992 om en gemenskapsordning för stöd till skogsbruksåtgärder inom jordbruket. Hälften av kostnaden för åtgärderna medfinansieras från EG-budgeten. De kompletterande åtgärderna skall bl.a. medverka till att miljömålen för jordbruket nås. Anslaget föreslås också användas för att finansiera ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1765/92 av den 30 juni 1992 om upprättandet av ett stödsystem för producenter av vissa jordbruksgrödor.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår tyder på att anslaget kommer att underutnyttjas. Detta beror dels på att alla miljöåtgärder inte infördes under år 1995, dels tidsförskjutningar vid den administrativa hanteringen av inkomna ansökningar om miljöstöd innevarande år. Miljöstöd till lantbrukarna för innevarande år beräknas betalas ut i början av år 1997 och därför belasta 1997 års anslag.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 1085 000 tkr

Miljöprogrammet för jordbruket

Ett miljöprogram för jordbruket har utarbetats i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1994/95:75, bet. 1994/95:JoU7, rskr. 1994/95:126) och verkar i full omfattning från år 1996. Inom programmet erbjuds jordbrukare att göra miljöåtaganden för vilka de kompenseras motsvarande den kostnad eller det inkomstbortfall som åtagandet innebär. Programmet har utformats i linje med de svenska miljömålen för jordbruket.

Miljöprogrammet omfattar en rad olika miljöåtgärder för bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden, insatser inom miljö-känsliga områden och främjande av ekologisk odling, fördelade på tre delprogram. Även informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser för jordbrukare och skogsägare med jordbruksmark omfattas. Preliminära resultat tyder på stort intresse och god anslutning till miljöprogrammet. Av de utgifter som belastar anslaget avser 1 050 miljoner kronor jordbrukets miljöprogram.

Mot bakgrund av de höga ambitioner som finns för jordbrukets miljöarbete föreslår regeringen att nivån på miljöersättningsprogrammet höjs från 1997. Ytterligare 300 miljoner kronor avsätts därför av nationella medel och motsvarande medfinansiering erhålls från EU:s budget. Sammanlagt kan omfattningen av programmet därmed höjas med 600 miljoner kronor per år. Målet är att ett utökat program skall kunna förhandlas med EG-kommissionen för att träda i kraft under 1997. Insatserna för att utveckla det konventionella jordbruket mot en ekologiskt hållbar produktion kan därmed öka. I utformningen av det nya programmet skall särskilt hänsyn tas till behovet att stödja och stimulera vallproduktionens miljöfördelar med avseende på bl.a. växtnäringssläckaget och kretsloppsanpassning av jordbrukets driftsformer.

Ökningen av anslaget för den svenska delen av miljöstödet finansieras genom att 50 miljoner kronor vardera från Programmet för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt, Programmet för omställning till hållbar utveckling och Programmet för samarbete och utveckling i Östersjöområdet, som samtliga aviserades i prop. 1995/96:222 om vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000, tas i anspråk år 1997. Ytterligare 50 miljoner kronor per år finansieras inom Arbetsmarknadsdepartementets område. Därutöver finansieras 100 miljoner kronor varaktigt på statsbudgetens inkomstsida genom förändringar i energibeskattningen.

Miljöersättningsprogrammet utvärderas för närvarande. Utvärderingen skall kunna utgöra underlag för

att bedöma behovet av förändringar i programmet. Regeringens målsättning är att den nu föreslagna nivåhöjningen och utvärderingen så långt möjligt skall kunna bedömas i ett sammanhang. Samtidigt är det angeläget att de ökade insatserna kan genomföras så snabbt som möjligt. Regeringen avser att låta Jordbruksverket snarast lägga förslag om användningen av det nu föreslagna medelstillskottet. Det är angeläget att åtgärderna utformas så att de ger den bästa sammanlagda miljöeffekten och att eventuella förändringar kan genomföras och utformas så att de ger ett för brukaren översiktligt och hanterbart system.

Regeringen bedömer att jordbrukets miljöanpassning förutsätter ett långsiktigt arbete. De program som beskrivits tidigare bygger på ömsesidiga åtaganden mellan stat och stödmottagare med en varaktighet av minst fem år. Finansieringen av de miljöåtgärder som omfattas av fattade beslut kräver därför att medel ställs till förfogande under hela stödperioden. För åren 1998 och 1999 beräknas därför utgifterna uppgå till samma belopp som de nu föreslagna, eller till 1 085 miljoner kronor årligen.

Som ett led i arbetet med att utveckla landsbygden avser regeringen vidare att tillsätta en utredning som skall analysera hur den svenska livsmedelsindustrin kan stärka sin konkurrenskraft. Analyserna skall bl.a. ligga till grund för bedömningar av hur takten och omfattningen av strukturomvandlingen i sektorn kan öka. Utredningen skall också lägga förslag till finansiering av den höjda ambitionsnivån för miljöstödet till jordbruket åren 1998-1999, dvs. återstoden av budgetperioden.

Program för skogliga åtgärder inom jordbruket

Ett förslag till svenskt program för skogsbruksåtgärder i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1995/96:76, bet. 1995/96:JoU7, rskr. 1995/96:100) kommer enligt beslut av regeringen den 5 september 1996 att överlämnas till EG-kommissionen för godkännande. Programmet planeras genomföras år 1997. Det överlämnade förslaget har utformats i linje med miljömålet för jordbruket och avses bidra till att öka den biologiska mångfalden. Åtgärderna har därför inriktats på skogsplantering inom områden i södra och mellersta Sveriges slättbygder där detta är önskvärt av miljöskäl.

Regeringen föreslår vidare att ett nationellt anläggningsstöd införs för plantering av fleråriga grödor för produktion av biomassa enligt rådets förordning (EEG) nr 1765/92 av den 30 juni 1992 om upprättande av ett stödsystem för producenter av vissa jordbruksgrödor.

Av de årliga utgifter som belastar anslaget under perioden 1997-2000 avser 10 miljoner kronor skogsbruksåtgärder i jordbruket och 10 miljoner kronor anläggningsstöd för energiskog.

Miljöprogram för att bevara den biologiska mångfalden i renskötselområdet

Regeringen överlägger för närvarande med kommissionen om ett nytt delprogram inom ramen för jordbru-

kets miljöprogram för ersättning till rennäringsen för bevarande av rovdjur inom renskötselområdet. Avsikten med programmet är att skapa ett bevarandemål för rovdjuren inom renskötselområdet med långsiktigt livskraftiga populationer. Bevarandemålet medför för vissa rovdjursarter att populationen ökar. Detta medför större kostnader för renförluster och merarbete för rennäringsen än vad som gäller i dag. Programmet baseras på den av riksdagen beslutade principen om ersättning efter rovdjursförekomst. Programmet har till syfte att Sverige skall leva upp till sina åtaganden om bevarande av hotade arter, samtidigt som rennäringsen skall kunna bedrivas på ett meningsfullt sätt och utvecklas med ekologisk bärkraft.

Detta program, som avses verka från år 1997, uppskattas omfatta totalt 30 miljoner kronor, varav hälften medfinansieras av EG. Anslaget bör därför höjas med 15 miljoner kronor. Detta finansieras genom överföring av ett motsvarande belopp från anslaget D 2. Ersättning för viltskador m.m.

B 13. Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96 ²⁾	Anslag	1 500 000	Utgiftsprognos	807 053
			därav 1996	503 384
1997	Förslag	1 092 500		
1998	Beräknat	1 092 500		
1999	Beräknat	1 092 500		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Anslaget Från EG-budgeten finansierade miljöersättningar

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av kompletterande åtgärder inom jordbruket.

Regeringen överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 1 092 500 tkr

Med hänvisning till vad regeringen har anfört under anslaget B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket, bör ett särskilt anslag tas upp på statsbudgeten med en beräknad utgift motsvarande EG:s finansiering. Den nationella finansieringen av vissa informations- rådgivnings- och utbildningsinsatser för skogsägare med jord-

bruksmark sker över anslaget H 1. Skogsvårdsorganisationen. Därutöver föreslås 7,5 miljoner kronor för EG:s medfinansiering avseende stöd till vitaliseringsgödning av försurningsdrabbad skogsmark. Detta ingår som en del i förslaget till svenskt program för stöd till skogsbruksåtgärder enligt rådets förordning (EEG) nr 2080 av den 30 juni 1992 om en gemenskapsordning för stöd till skogsbruksåtgärder inom jordbruket. Motsvarande nationell finansiering sker över anslaget H 4. Insatser för skogsbruket.

B 14. Arealersättning och djurbidrag m.m.

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96	Anslag	8 540 000	Utgiftsprognos	8 580 816
			därav 1996	4 837 930
1997	Förslag	4 950 000		
1998	Beräknat	4 950 000		
1999	Beräknat	4 950 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag m.m. Bidragen finansieras helt från EG-budgeten.

Arealersättning lämnas för odling av spannmål, oljevaxter, baljväxter och oljelin. Vidare finns arealbaseerade ersättningssystem för bl.a. spånadslin, odling av vicker m.m. Ett villkor för ersättning är att åkermark tas ur livsmedels- eller foderproduktion. För år 1996 gäller att 10 % skall tas ur produktion och för år 1997 är motsvarande siffra 5 %. Det totala bidraget är begränsat till en maximiareal, kallad basareal. För svenskt vidkommande uppgår denna till drygt 1,7 miljoner ha.

Den areal som ingick i det svenska omställningsprogrammet ingår i basarealen. För att erhålla ersättning från EG måste denna areal dock tas ur omställningsprogrammet.

För oljevaxter finns en särskild basareal, som för Sveriges vidkommande är 137 000 ha.

Följande stödbelopp per hektar kan beräknas:

GRÖDOR	ANTAL HEKTAR	GENOMSnittligt STÖDBELOPP
spannmål	1 250 000	2 200 kr/ha
baljväxter	20 000	3 100 kr/ha
uttagen areal	300 000	2 700 kr/ha
oljelin	2 000	4 200 kr/ha
oljevaxter	100 000	3 500 kr/ha

Djurbidrag lämnas för am- och dikor, handjur av nöt samt för tackor och getter. Bidraget baseras på tilldelade bidragsrätter. Sverige har tilldelats följande bidragsrätter.

DJUR	BIDRAGSRÄTTER	BIDRAG FRÅN EG
am- och dikor	155 000	1 300 kr/ko
handjur, 10 mån.	250 000	1 000 kr/tjur
handjur, 22 mån.		1 000 kr/tjur
tackor	180 000	220 kr/tacka

För tackor räknas bidraget fram med utgångspunkt i marknadspriset som fastställs vid årets slut. För år 1996 beräknas detta bli 220 kr/tacka.

För producenter med en förhållandevis låg djurtät-
het per hektar foderareal kan ett extra bidrag utgå, s.k.
extensifieringsbidrag. Detta var för år 1996 300 kr per
djur.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 4 950 000 tkr

Arealersättning och ersättning för uttagen areal

Under år 1995 utnyttjades 88 % av den totala basarealen, dvs. arealen odlades med ersättningsberättigade grödor eller var uttagen areal. Statens jordbruksverk beräknar att den areal som ersättning söks för kommer att öka under år 1997. Då kostnaderna för areal- och uttagsersättningar till viss del är beroende på hur basarealen utnyttjas förväntas belastningen på anslagsposten öka.

Djurbidrag

För budgetåret 1995/96 beräknas en utnyttjandegrad på drygt 80 % av tilldelade bidragsrätter. Denna andel förväntas öka under år 1997.

I samband med att åtgärder vidtas för att lindra de ekonomiska effekter som uppstått på hela den inre marknaden till följd av den s.k. galna kosjukan har extra EG-medel tillförts animalieproducenterna.

Ett förslag om åtgärder för att stödja nötköttsmarknaden har lagts fram av EG-kommissionen. Förslaget innebär borttagande av det andra handjursbidraget och en ökning av det första handjursbidraget med 14 %. Ett obligatoriskt bearbetningsbidrag för spädkalvar samt intervention av nötkött från lättare slaktkroppar föreslås. Dessutom föreslås en höjning av interventions-taken. Förändringarna skall finansieras genom en sänkning av stöden inom spannmålssektorn. Beslut om förslaget förväntas i oktober år 1996.

Andra väsentliga förhållanden

Jordbruksverket har i skrivelse den 7 mars 1996 meddelat regeringen de omräkningskurser som skall användas fram till år 1999 för direktbidrag i de länder vars

valuta revalverats märkbart. För svensk del innebär det att det beräknade utfallet under anslaget stigit för innevarande år samt att begärt belopp för år 1997 höjts. Anslaget för år 1997 är beräknat utifrån en omräkningskurs på 9,92 kr/ecu för arealersättningar och 9,24 kr/ecu för djurbidrag.

Regeringen beräknar anslagsposten arealersättning inklusive ersättning för uttagen areal till 4 132 000 000 kr samt att anslagsposten djurbidrag till 818 000 000 kr.

B 15. Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

1994/95	Utgift	- ¹	
1995/96	Anslag 1 575 000	Utgiftsprognos	1 143 942
		därav 1996	683 046
1997	Förslag 2 139 000		
1998	Beräknat 2 139 000		
1999	Beräknat 2 139 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget finansieras kostnader för intervention (dvs. offentlig lagring m.m.), stöd i form av produktions- och konsumtionsbidrag samt exportbidrag i enlighet med EG:s regler. Anslaget är obligatoriskt och finansieras helt från EG-budgeten.

Utfallet är beroende av flera svårkontrollerbara och oförutsedda faktorer. Ett exempel är överskottssituationer som uppkommer inom gemenskapen, en annan faktor är differensen mellan hemmamarknads- och världsmarknadspris.

Ett annat exempel är att en stärkning av den svenska kronans värde skulle t.ex. kunna innebära att den svenska marknaden blir mer attraktiv för exportörer från övriga medlemsländer. Detta kan leda till större överskott på den svenska marknaden, vilket får direkta effekter på hur mycket som måste betalas ut som exportstöd och i form av olika interventionsåtgärder i Sverige. Anslaget är således svårbudgeterat.

Den stora skillnaden mellan utgiftsprognos för innevarande budgetår beräknat på tolv månader och anslagsförslag för år 1997 beror också på att ett flertal av stödsystemen tagits i bruk senare än beräknat.

Med intervention avses sådana åtgärder som EG:s uppköp och lagring av olika produkter samt stöd till privat lagring. Intervention innebär en påverkan på utbudet av och efterfrågan på jordbruksprodukter. Interventionsregleringarna syftar till att stödja vissa prisnivåer. Beslut om interventionsköp fattas av EG-kommissionen.

Vidare utgår stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsstöd för olika produkter.

Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och möjliggöra export till tredjeländ.

Det är EG-kommissionen som bestämmer storleken på bidraget.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 2 139 000 tkr

Intervention och stöd

För de största utgifterna under anslaget, ca 900 miljoner kronor, beräknas intervention och lagring av spannmål svara.

Startstöd och stöd till åtgärdsprogram inom ramen för en reformering av marknadsordningen för frukt och grönsaker kan ses som prisstabiliserande åtgärder och den beräknade utgiften på 75 miljoner kronor vid ett maximalt utnyttjande bör därför föras upp under anslaget fr.o.m. år 1997.

Avgörande för anslagsbelastningen torde vara års- månsvariationer inom landet såväl som inom andra medlemsstater. Ett av skälen till detta är att en del system som inte kunnat förutses tagits i drift. Av betydelse är också utvecklingen av kronans värde gentemot övriga valutor. Utgifter för intervention täcks i efterskott av EG:s jordbruksfond.

Anslagsposten bör föras upp med 1 520 miljoner kronor.

Exportbidrag

Den största posten, ca 300 miljoner kronor för år 1997, beräknas för exportbidrag för spannmål.

Anslagsposten bör föras upp med 619 miljoner kronor.

B 16. Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.

1994/95	Utgift	- ¹		
1995/96	Anslag	179 000	Utgiftsprognos	83 262
			därav 1996	47 574

1997 Förslag 119 333

1998 Beräknat 119 333

1999 Beräknat 119 333

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget redovisas de räntekostnader och kurs-differenser som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EG:s jordbruksfond erläggs i efterskott.

En jämförelse mellan budget och utgiftsprognos budgetåret 1995/96 visar på en lägre belastning på anslaget än beräknat. Detta beror på en initial svårighet att uppskatta i vilken utsträckning jordbrukarna skulle komma att utnyttja möjliga ersättningar.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 119 333 tkr

Övrigt

Anslaget bör även få belastas med eventuella finansiella sanktioner från EG.

Förskottrade ersättningar

Ersättningar för stöd som finansieras från jordbruksfondens garantisektion men som förskottas från statsbudgeten avräknas i princip inom 1 1/2–2 månader. De stöd som är aktuella är arealersättningar och ersättning för uttagen areal, djurbidrag, intervention, produktions- och konsumtionsstöd m.m. samt miljöersättningar.

För de stöd som betalas ut från jordbruksfondens utvecklingssektion gäller två olika metoder. För mål 5a, utom stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter, förskottas medlemsstaten utvecklingssektionens andel av stödet och avräkning sker för avslutat kalenderår. För stödet till bearbetning och avsättning betalar sektionen 80 % av sin andel i förskott och resterande 20 % då ett program är avslutat.

Kostnaderna är beräknade på en kalkylränta på nio procent. Skulle räntesatsen ändras påverkar detta också anslagets belastning.

Finansiella sanktioner/korrigeringar från EG

Erfarenheter från andra länder talar för att Sverige liksom alla övriga medlemsstater riskerar att drabbas av finansiella sanktioner/korrigeringar som beslutas av EG-kommissionen. Regeringen föreslår att eventuella finansiella sanktioner/korrigeringar från EG i fortsättningen får betalas från anslaget. Om sanktion uppkommer kommer den att belasta anslaget och motsvarande be-

lopp krediteras berörd inkomsttitel. Regeringen har som målsättning att sanktioner skall bli så låga som möjligt och har därför avsatt särskilda medel för utökad kontrollverksamhet (utgiftsområde 2, anslag B 20. Kontrollfunktionen i staten).

Anslaget bör föras upp med 119 333 000 kronor för räntekostnader och eventuella finansiella sanktioner från EG.

6 Fiske

Det övergripande målet för den svenska fiskeripolitiken är att verka för en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna bl.a. så att den biologiska mångfalden bevaras. Vidare är målet att verka för tillgång på fisk av god kvalitet och utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fisket och vattenbruket.

Regeringen planerar att under budgetåret 1997 återkomma till riksdagen vad gäller de förslag Fiskeriverket redovisat i rapporten Aktionsplan för biologisk mångfald.

En översyn av EU:s gemensamma fiskeripolitik (CFP) är planerad till år 2002. Regeringen avser att aktivt medverka i reformeringen av CFP. Förberedelser för detta inleds redan nu bl.a. genom en översyn av Fiskeriverket där också effekterna av det svenska medlemskapet i EU på fiskets område skall följas upp.

Sverige deltar sedan den 1 januari 1995 i EG:s gemensamma fiskeripolitik (Common Fisheries Policy, CFP). Fiskerinäringen är en viktig verksamhet inom unionen. EU är världens största marknad för fiskeriprodukter och en av de största fiskemakterna.

Fisket ger betydande bidrag till vissa regioner inte minst till kustsamhällen. Arbetstillfällen och inkomster skapas inte endast inom fiskerinäringen direkt utan även inom närliggande näringar som berednings-, förpacknings- och varvsindustri m.m.

CFP omfattar resurs-, struktur- och marknadspolitik. I den statliga verksamheten på fiskets område ingår att arbeta med CFP:s bestämmelser som omfattar hela kedjan inom fiskerinäringen från råvaran i havet till konsumenten. Även vattenbruket omfattas av CFP.

En översyn av CFP är planerad till år 2002. Regeringen avser att aktivt medverka i reformeringen av CFP och inleder redan nu förberedelser för detta.

Det övergripande målet för den svenska fiskeripolitiken är att verka för en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna bl.a. så att den biologiska mångfalden bevaras. Vidare är målet att verka för tillgång på fisk av god kvalitet och utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fisket och vattenbruket.

Fiskeriverket är den centrala förvaltningsmyndighe-

ten på fiskets område. På regional nivå arbetar länsstyrelserna med bl.a. EG:s strukturstöd för mål 5a avseende fiske och med fiskevård.

Den svenska sektorplanen rörande stöd till strukturåtgärder under perioden 1995–1999 för fiske och vattenbruk samt beredning och försäljning av fiskets och vattenbrukets produkter (mål 5a, fiske) har godkänts av den europeiska kommissionen. Här ingår också den svenska planen för reduktion av fiskeflottan för år 1995 och år 1996. Utformningen av ett utvecklingsprogram i denna del avseende perioden 1997–2002 pågår för närvarande. Kommissionen har även godkänt det svenska programmet inom gemenskapsinitiativet PESCA. Övervakningskommittéer för dessa verksamheter har inrättats och stöd har börjat betalas ut.

En särskild plan för det småskaliga kustfisket godkändes i slutet av år 1995. Planen är utformad som ett komplement till åtgärderna i den svenska strukturplanen och skall pågå till utgången av år 1996.

I CFP ingår kontroll av efterlevnaden av gemenskapsystemet för bevarande och förvaltning av fiskresurserna. Kommissionen har beslutat att lämna bidrag till kostnader som Sverige har för vissa investeringskostnader.

Vid mötet i Fiskerikommissionen för Östersjön i september 1995 fastställdes för första gången riktlinjer för laxpolitiken i Östersjön. Laxkvoten i egentliga Östersjön sänktes för år 1996 från 500 000 till 450 000 laxar.

Det s.k. naboavtalet, som reglerar det svenska fisket i norsk ekonomisk zon i Nordsjön, omförhandlas årligen med Norge sedan år 1976. Mellan EU och Norge har under år 1996 träffats en uppgörelse under naboavtalet. Överenskommelsen innebär i princip oförändrade kvoter jämfört med år 1995.

Sverige har inom EU spelat en aktiv roll för att FN:s konferens om gränsöverskridande fiskbestånd skall leda fram till en rättsligt bindande global konvention om bevarande och hållbart nyttjande av fiskbestånd i det fria havet. Sverige förespråkar också upprättandet av regionala organisationer för att genom gemensam förvaltning av fiskeresurserna kunna reglera och kontrollera fisket.

Sverige har inom FAO arbetat för att få till stånd en uppförandekod för ansvarsfullt fiske.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
111,5 ¹	279,9	272,5	228,1	173,7	174,1	175,7

1 Beloppen anges i miljoner kr

Den kraftiga utgiftsökningen för budgetåret 1995/96 hänför sig till en förstärkning av Fiskeriverket inför medlemskapet i EU och att EU:s medfinansiering av strukturstöd på fiskets område ingår.

6.1 ANSLAG

C 1. Fiskeriverket

1994/95 ¹	Utgift	61 054 ²	Anslagskredit	-2 142
1995/96 ¹	Anslag	99 143	Utgiftsprognos	98 061
			därav 1996	66 037
1997	Förslag	58 166		
1998	Beräknat	58 629		
1999	Beräknat	60 149		

1 Anslagen Fiskeriverket och Främjande av fiskerinäringen

2 Beloppen anges i tusental kr

Fiskeriverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om fiskerinäringen, vilken också omfattar vattenbruk, fiskevård och fritidsfiske. Verket skall främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskets område. Vid verket finns vidare ett råd för konsumentfrämjande åtgärder på fiskets område.

Det övergripande målet för Fiskeriverket är att verka för en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna så att de ger en god och långsiktig avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras. Vidare skall Fiskeriverket verka för tillgång på fisk av god kvalitet och utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fisket och vattenbruket.

Utfallet för budgetåret 1994/95 visar att Fiskeriverket utnyttjat anslagskrediterna framför allt till följd av ökat resursbehov i anslutning till EU-inträdet samt av en räntekostnad som avser budgetåret 1992/93.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden skall, i avvaktan på en aviserad översyn av Fiskeriverket, de övergripande mål, som gällt under den senaste treårsperioden 1993/94–1995/96 för Fiskeriverkets verksamhet, fortsätta att gälla.

Resurser 1997

Ramanslag 58 166 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 88 000 tkr

Övrigt

Fiskeriverkets verksamhet samt forskningen och utvecklingsarbetet på fiskets område förutsätts bli föremål för översyn.

Sveriges inträde i den gemensamma fiskeripolitiken har medfört att Fiskeriverkets verksamhet i hög grad kommit att inriktas mot tillämpningen av CFP:s regelsystem. Det finns emellertid skäl att vidareutveckla och förbättra de administrativa systemen, särskilt vad gäller kontrollfrågorna, för att möta krav från EG-kommissionen och från berörda intressenter i landet. För detta ändamål avser regeringen att genomföra en översyn av Fiskeriverket. I detta sammanhang bör verkets stöd till FoU och dess egen undersökningsverksamhet bli föremål för särskild uppmärksamhet. Inom unionen bedrivs forskning på fiskets område framför allt på nationell nivå. En övergripande ram för huvuddelen av den svenska fiskeriforskningen finns i Skogs- och jordbrukets forskningsråds och Fiskeriverkets gemensamma program Fiskforskning för Sverige. Fiskeriforskningen är dock splittrad. Universitetsforskningen på fiskets område är förlagd till ett flertal institutioner med i regel små forskargrupper och med de begränsningar detta innebär. Vid Lantbruksuniversitetet finns ingen institution speciellt för fiskeriforskning förutom vattenbruksinstitutionen i Umeå. Tillämpad forskning och undersökningsverksamhet bedrivs framför allt vid Fiskeriverkets tre laboratorier. Det finns därför behov av ökad samordning på området, inte minst mot bakgrund av EU:s ramprogram som ger ökade möjligheter till forskningsinsatser.

Översynen skall även omfatta en uppföljning och utvärdering av effekterna på fiskets område genom det svenska medlemskapet i EU. Därvid skall de strategiska frågor som Sverige bör prioritera framöver ur ett nationellt perspektiv respektive ett gemenskapsperspektiv tas fram inför en kommande översyn inom gemenskapen av den gemensamma fiskeripolitiken år 2002.

Den av Fiskeriverket framlagda årsredovisningen är uppdelad i verksamhetsgrenarna fiskevård, resursutnyttjande och internationellt biståndssamarbete. Enligt regeringens mening kvarstår vissa behov av utvecklingsarbete. Det är svårt att utläsa om de mål som formulerats för verksamheten helt har uppfyllts. Vidare kan effektivitet och kostnadsutveckling inte klart följas. Det framgår inte heller om omprioriteringar av verksamheten skett till förmån för arbetet med CFP.

Fiskeriverkets ekonomiska resultat visar att myndigheten täcker driften av verksamheten med de intäkter de har.

Fiskeriverket har för regeringen presenterat förslag till aktionsplan för biologisk mångfald vad gäller söt-,

kust- och utsjövatten samt lax. Regeringen planerar att under år 1997 återkomma till riksdagen vad gäller de förslag som Fiskeriverket har redovisat.

Regeringen har uppdragit åt Fiskeriverket och länsstyrelserna att utarbeta ett gemensamt system för uppföljning och redovisning av myndigheternas verksamhet på fiskets område. En första rapport har redovisats varvid föreslås att verksamheten delas in i fiskerinäring (yrkesfiske, vattenbruk, beredning, marknad), fritidsfiske (husbehovsfiske, sportfiske, fisketurism) och fiskeresurser (resursreglering, bevarande respektive utvecklande fiskevård).

Med hänsyn till det statsfinansiella läget minskar regeringen anslaget för Fiskeriverket år 1997 med 6 miljoner kronor. Resurserna för EU-relaterade uppgifter, för vilka Fiskeriverket har fått särskild förstärkning, får inte tas i anspråk vid eventuella omprioriteringar. Insatser för utveckling av fritidsfiske och fisketurism bör beaktas men med hänsyn till tillgängliga resurser och CFP:s krav. Fritidsfiskets och fisketurismens utvecklingspotential är en fråga som även berör regionala och lokala aktörer bl.a. länsstyrelser.

C 2. Strukturstöd till fisket m.m.

1994/95 ¹	Utgift	27 363 ²		
1995/96	Anslag	53 837	Utgiftsprognos	56 444
			därav 1996	44 070
1997	Förslag	30 890		
1998	Beräknat	30 890		
1999	Beräknat	30 890		

1 Anslaget Särskilda insatser för fisket

2 Beloppen anges i tusental kr

EG:s finansiella instrument för strukturpolitiken på fiskets område är Fonden för Fiskets utveckling (FFU). FFU finansierar den del av fiskets strukturstöd som kan hänföras till mål 5a, dvs. anpassningen av fiskerisektorns struktur, och för gemenskapsinitiativet PESCA. De mål som gäller för strukturpolitiken är

- att bidra till att uppnå en varaktig balans mellan resurser och dess utnyttjande,
- att stärka utvecklingen av ekonomiskt livskraftiga företag inom sektorn,
- att förbättra marknadsutbudet och förädlingsvärdet för fiskets och vattenbrukets produkter.

Syftet med PESCA-programmet är att underlätta hanteringen av de sociala och ekonomiska konsekvenser som den pågående krisen inom fiskerinäringen ger upphov till. Programmet finansieras genom FFU samt av de båda strukturfonderna, Europeiska sociala fonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden. De senaste arbetar främst med åtgärder avseende generella sociala och ekonomiska förbättringar i den region som är målområde.

Från anslaget lämnas stöd till åtgärder som medfinansieras av gemenskapen inom ramen för strukturplanen på fiskets område och gemenskapsinitiativet PESCA. Stödet lämnas i form av bidrag och statlig garanti för lån. Bestämmelserna om detta finns i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Anslaget används även till äldre stödformer, som inte omfattas av gemenskapens medfinansiering såsom ersättning för stormskadade redskap och vattenbruksanläggningar, isbrytarhjälp till fiskarebefolkningen och stöd vid förvärvande av begagnade fiskeföretag. Från anslaget täcks vidarekostnader för förkluster på grund av statlig garanti för lån till fiskeföretag och fiskberedningsföretag.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 30 890 tkr

De mål som lagts fast för EG:s strukturpolitik på fiskets område överensstämmer med det övergripande målet för den svenska fiskeripolitiken. Medlen under detta anslag är avsedda för dessa mål. EU-medlemskapet har inneburit ett reellt tillskott av medel för fiskeriverksamheten. Det är därför rimligt att även denna verksamhet bidrar i saneringen av de offentliga finanserna. Anslaget reduceras därför med 6 miljoner kronor. För att upprätthålla stödnivån i den nationella medfinansieringen av EG:s strukturstöd överförs motsvarande belopp från kvarvarande prisregleringsmedel.

C 3. Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

1994/95	Utgift	– ¹		
1995/96	Anslag	120 000	Utgiftsprognos	111 062
			därav 1996	111 062
1997	Förslag	80 000		
1998	Beräknat	80 000		
1999	Beräknat	80 000		

1 Beloppen anges i tusental kr

Sveriges strukturplan på fiskets område fastställdes av EG-kommissionen först mot slutet av år 1995, varför anslaget har belastats enbart under år 1996. Planen omfattar åren 1995–1999.

Regeringens överväganden*Sammanfattning***Resurser 1997**

Ramanslag 80 000 tkr

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av strukturstöd till fisket m.m. redovisat under anslaget C 2. Strukturstöd till fisket m.m.

C 4. Fiskevård

1994/95 ¹	Utgift	4 670 ²		
1995/96	Anslag	6 918	Utgiftsprognos	6 918
			därav 1996	6 918

1997	Förslag	4 612
-------------	----------------	--------------

1998	Beräknat	4 612
------	----------	-------

1999	Beräknat	4 612
------	----------	-------

1 Anslagen Bidrag till fiskevård och Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m.

2 Beloppen anges i tusental kr

Riksdagen har den 11 juni 1996 (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304) beslutat att minska de tidigare anvisade anslagen Bidrag till fiskevård och Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m. samt att anslå motsvarande medel under ett nytt ramanslag Fiskevård.

Regeringens överväganden*Sammanfattning***Resurser 1997**

Ramanslag 4 612 tkr

Anslaget bör användas för att uppdatera och färdigbehandla ansökningar om bidrag till förrättningskostnader för fiskevårdsområden som inkommit före den 1 september 1990, men även för bidrag till att i övrigt bilda eller omarrondera fiskevårdsområden.

Anslaget bör även användas för fisketillsyn längs kusterna och i de stora sjöarna som ett led i fiskevården. Kostnader för åtgärder för biotop- och fiskevård såsom utsättningar av angelägna arter och insatser för att bevara hotade fiskarter kan belasta anslaget.

7 Rennäring m.m.

Ett miljömål införs för rennärigen. I syfte att främja en hållbar utveckling i landets fjällområden vidtas en rad åtgärder som berör rennärigen.

Regeringen överlägger för närvarande med kommissionen om ett nytt delprogram inom ramen för miljöprogrammet för ersättning till rennärigen för bevarande av livskraftiga stammar av rovdjur i renskötselområdet.

Det område inom vilket rennärigen utövas i Sverige sträcker sig från Idre i Dalarna till Treiksröset och från riksgränsen mot Norge till Norrlands kustland. Detta område är uppdelat på 51 samebyar. En sameby är dels ett geografiskt område, dels en ekonomisk och administrativ sammanslutning. Samebyn har bl.a. till ändamål att för medlemmarnas gemensamma bästa ombesörja renskötseln.

Renskötseln får utövas både på statlig och privat mark. Marken används samtidigt av andra areella näringar. Renskötseln bedrivs ofta på marker som är känsliga för påverkan. Förhållandet mellan renskötseln och annat utnyttjande av mark regleras i ett flertal lagar. Genom ett förslag i prop. 1995/96:226 om hållbar utveckling i landets fjällområden avses att införas ett miljömål för rennärigen. Näringen skall bedrivs med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Genom fortsatta renbetesinventeringar och utvecklad markanvändningsplanering underlättas för näringen att nå miljömålet.

Genom det planerade miljöersättningsprogrammet för bevarande av rovdjur i renskötselområdet avses att tillskapas ett bevarandemål för långsiktigt livskraftiga populationer. Ersättningen till rennärigen avses baseras på förekomst och fördelning av rovdjur.

UTGIFT	ANVISAT	PROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
93,4 ¹	125,6	138,9	109,5	75,7	75,7	75,7

¹ Beloppen anges i miljoner kr

7.1 ANSLAG

D 1. Främjande av rennärigen m.m.

1994/95 ¹	Utgift	58 287 ²	Reservation	9 207
1995/96 ¹	Anslag	75 026	Utgiftsprognos	89 054
			därav 1996	71 309
1997	Förslag	61 700		
1998	Beräknat	61 700		
1999	Beräknat	61 700		

¹ Anslagen Främjande av rennärigen, Prisstöd till rennärigen och Ersättningar på grund av radioaktivt nedfall

² Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget är

- underhåll av vissa riksgränsstängsel och renskötsel-anläggningar för vilka staten har underhållsansvaret,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändning, riksintressen och marker som är värdefulla eller känsliga för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- framtagande av ny inventeringsmetod för renbetet,
- prisstöd till rennärigen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylolyckan som kan lämnas till jordbruksföretag, rensköselföretag och till den som helt eller delvis försörjer sig på att fiska till husbehov eller för försäljning enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylolyckan,
- övriga åtgärder för främjande av rennärigen som beslutas efter överläggningar mellan staten och rennärigen.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 61 700 tkr

Riksgränsstängsel m.m.

Enligt ett till konventionen (SÖ 1972:15) mellan Sverige och Norge om renbetning m.m. anslutande protokoll, skall Sverige och Norge bekosta och underhålla vissa stängsel. Stängslen utsätts för stora påfrestningar vilket leder till avsevärda skador, främst i samband med snösmältningen. Mot bakgrund av konventionen bör staten fortlöpande betala de verkliga kostnaderna för att hålla stängslen. Staten har även skyldighet att svara för underhållet av vissa andra renskötselaneläggningar.

Konventionen gäller t.o.m. den 30 april 2002. Regeringen har, i enlighet med konventionens bestämmelser, hos den norska regeringen påkallat att en blandad svensk-norsk kommission skall tillsättas för att utreda behovet av fortsatt renbetning i det andra landet. De svenska och norska regeringarna överlägger för närvarande om kommissionens sammansättning och dess mandat.

Samebyarnas utvecklings- och markanvändningsplanering

Den grundläggande redovisningen av samebyarnas markanvändningsanspråk och rennäringens riksintressen beräknas vara i stort sett klar under år 1996. Regeringen har i prop. 1995/96:226 om hållbar utveckling i landets fjällområden föreslagit att markanvändningsredovisningarna kompletteras med information om speciellt värdefulla eller känsliga områden för renskötseln, naturvärden och kulturmiljövården.

Renbetesinventeringar

I skrivelse den 17 mars 1994 (rskr. 1993/94:186) anmälde riksdagens talman riksdagens beslut med anledning av bostadsutskottets betänkande (bet. 1993/94:BoU11) Anslag till främjande av rennäringen m.m. Beslutet innebär bl.a. att riksdagen som sin mening gav regeringen till känna vad utskottet anfört om renbetesinventering. Utskottet uttalade att det är viktigt att arbetet med renbetesinventeringarna fortsätter. Inventeringarna måste utföras så att de kan tjäna sitt syfte, dvs. utgöra underlag för fastställande av högsta renantal inom varje sameby. Det är också viktigt att den metod som används ger ett adekvat och vederhäftigt resultat. Metoden eller metoderna måste därför förankras hos rennäringen, skogsbruket och naturvärden. Med hänsyn till angelägenheten av att inventeringarna av särskilt vinterbetesmarkerna fortsätter inom renskötselområdet bör metodfrågan snarast lösas och en

plan tas fram för inventeringsarbetet. Även andra åtgärder i syfte att skapa en bra balans mellan renantalet och betestillgången, t.ex. att basera renantalet efter renarnas slaktvikt, kan behöva övervägas. En redovisning av vidtagna åtgärder borde föreläggas riksdagen.

Regeringen redogjorde i prop. 1994/95:100 bil. 10 för vilka krav som bör ställas på renbetesinventeringar och hur de bör göras. Riksdagen konstaterade med anledning därav att det inte är helt okomplicerat att finna en allmänt accepterad metod för hur inventeringarna skall göras. Det är enligt riksdagen naturligtvis viktigt att olika möjligheter prövas i syfte att skapa förutsättningar för att genomföra inventeringarna så att dessa blir tillförlitliga och relevanta för sitt ändamål. Riksdagen utgick från att det pågående utvecklingsarbetet sker utan onödig tidsutdräkt (bet. 1994/95:BoU16).

Jordbruksverket arbetar med att utveckla en metod för renbetesinventering som också skall kunna användas för miljöövervakning. Inte minst mot bakgrund av kravet på att metoden skall kunna användas även av naturvärden för miljöövervakning är det omöjligt att nu bedöma när en ny inventeringsmetod kan börja tillämpas. Medel bör anvisas för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Prisstöd till rennäringen

Enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött lämnas pristillägg för renkött som godkänts vid köttbesiktning. Pristillägget lämnades före den 1 juli 1994 med 10 kr per kilo för vuxen ren och med 16 kr per kilo för renkalv. Efter detta datum uppgår pristillägget till 11 respektive 17 kr per kilo. Antalet slaktade renar uppgick under slaktsäsongen 1995/96 till drygt 65 000 renar. Av dessa kasserades knappt 1 300 renar vid köttbesiktning. Detta innebär ett väsentligt minskat slaktuttag i förhållande till tidigare år. Totalt uppgick producerat renkött till 1 885 ton.

Avräkningspriset på renkött har stigit mycket kraftigt under senare år. Genomsnittspriset till producent uppgick under slaktsäsongen 1993/94 till 21:28 kr per kilo. Slaktsäsongen 1995/96 hade priset stigit till 30:45 kr per kilo. Det rör sig således om en höjning med 43 % på två år. Mot bakgrund av den mycket kraftiga ökningen av avräkningspriset och med hänsyn till det statsfinansiella läget anser regeringen att pristillägget på renkött i fortsättningen bör lämnas med 9 kr per kilo för vuxen ren och med 14:50 kr per kilo för renkalv.

Tjernobylyoluckykan

Konsekvenserna av nedfallet av radioaktivt cesium till följd av Tjernobylyoluckykan fortsätter att påverka i första hand rennäringen. I vissa delar av norra Sverige påverkas emellertid även insjöfisket samt produktionen av nöt och får.

Genom tidigareläggning av renslakt och utfodring av renar är antalet kasserade renkroppar lågt. Slaktsäsongen 1995/96 kasserades knappt 1 300 renar. Även nästa budgetår måste dock åtgärder vidtas för att undvika kassation av kött.

Gränsvärdet för cesium i livsmedel var efter Tjernobylyckan 300 Bq/kg. Den 1 juni 1987 höjdes gränsvärdet för renkött, vilt och insjöfisk till 1 500 Bq/kg. I Norge är gränsvärdet för cesium i renkött 3 000 Bq/kg. Finland har inget gränsvärde för inhemskt renkött. Det svenska gränsvärdet har varit oförändrat i närmare tio år. Eftersom cesiumbelastningen minskat kraftigt i Sverige under denna tid bör nya intagsberäkningar göras. Regeringen avser därför att ge Livsmedelsverket i uppdrag att se över gällande bestämmelser.

Övriga åtgärder för främjande av rennäringen

Även under innevarande budgetår får en del av anslaget användas för andra åtgärder för främjande av rennäringen. Medlen fördelas på användningsområden genom beslut av Jordbruksverket efter överläggningar mellan verket och Sametinget. Medlen används bl.a. för katastrofskadeskydd vid svåra betesförhållanden. Medel bör anvisas även i fortsättningen. Användningen bör i görligaste mån samordnas med verksamheter som kan erhålla stöd enligt mål6-programmet, exempelvis verksamheter som är direkt inriktade på att utveckla näringen.

Övrigt

Den behållning som vid utgången av budgetåret 1995/96 kan finnas kvar på det äldre anslaget Främjande av rennäringen bör föras över till anslaget Främjande av rennäringen m.m.

Sammantaget bedömer regeringen anslagsbehovet till 61 700 000 kr, vilket är 15,6 miljoner kronor lägre än föregående år. För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna vara oförändrade.

D 2. Ersättningar för viltskador m.m.

1994/95	Utgift	34 200 ¹		
1995/96	Anslag	48 300	Utgiftsprognos	46 800
			därav 1996	36 000
1997	Förslag	12 500		
1998	Beräknat	12 500		
1999	Beräknat	12 500		

¹ Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada enligt 29 a § jaktförordningen (1987:905).

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 12 500 tkr

Övrigt

De skador rovdjuren förorsakar på ren avses i fortsättningen ersättas genom ett delprogram inom ramen för EG:s miljöprogram för miljöåtgärder inom jordbruket som är utformade i enlighet med förordning (EEG) nr 2078/92 av den 30 juni 1992. Genom programmet lämnas ersättning till rennäringen för bevarande av rovdjur inom renskötselområdet.

Skada på annat än ren

Naturvårdsverket fördelar medlen på samtliga länsstyrelser, som beslutar om bidrag för att förebygga skada och för att ersätta inträffad skada. Inriktningen är att viltskador så långt möjligt skall förebyggas. Med hänsyn till skadeutvecklingen bör ytterligare 983 000 kr anvisas för bidrag och ersättningar.

Skada på ren

Under år 1996 står 24 miljoner kronor till Sametingets förfogande för ersättning för renar som skadats eller dödats av björn, varg, järv, lo eller örn samt som bidrag till förebyggande av sådan skada.

Till grund för Sametingets beslut om ersättningar har legat det preliminära resultatet av de rovdjursinventeringar som berörda länsstyrelser utfört under våren 1996 tillsammans med samebyarna. Någon slutlig sammanställning av inventeringsresultatet föreligger ännu inte.

Enligt det preliminära resultatet av rovdjursinventeringarna har det i renskötselområdet förekommit 200 lodjursföryngringar i 39 samebyar och 71 järvföryngringar i 26 samebyar. Dessutom har lodjur förekommit regelbundet i ytterligare sju samebyar och tillfälligt i sex byar. Järv har förekommit regelbundet i 16 samebyar och tillfälligt i fyra byar. Varg har enligt inventeringarna förekommit regelbundet i 15 samebyar och tillfälligt i 12 byar.

Sametinget har fördelat ersättningen mellan samebyarna enligt de ersättningsnivåer som föreslogs i Sametingets och Naturvårdsverkets rapport den 7 februari 1995, Förslag till utformningen av det nya ersättningssystemet för rovdjursrivna renar.

Rapportens förslag till ersättningsnivåer innebär i korthet att varje föryngring av järv och lo ersätts med värdet av 200 renar och regelbunden förekomst med värdet av 50 renar per art. Sker föryngring av både lo och järv i samma sameby sker viss reducering. En vargföryngring ersätts med värdet av 500 renar och regelbunden förekomst av varg med värdet av 50 renar per individ. Tillfällig förekomst av järv, lo och varg ersätts

genom en arealbaserad ersättningsnorm. Även förekomst av björn och kungsörn ersätts enligt en arealbaserad ersättning. Den totala ersättningen inom renskötselområdet uppgår enligt förslaget till värdet av 2 000 renar vardera för björn och kungsörn. Det är angeläget att poängtera att det verkliga antalet rovdjursrivna renar är väsentligt lägre än det antal som skall ersättas enligt förslaget i Sametingets och Naturvårdsverkets rapport. Det antal renar som föreslås ersätta i myndigheternas förslag innefattar nämligen de uppräkningsrapporter som gjorts för att kompensera rennäringen för extra kostnader för merarbete och bevakning samt för rovdjurens naturvårdsvärde. Varje ren ersätts dock med ett lägre belopp än i det tidigare ersättningssystemet. I rapporten föreslås slutligen att särskild ersättning skall lämnas vid extrema situationer när ett stort antal renar rivs inom ett begränsat område.

Sametinget har med tillämpning av resultatet av vårens inventeringar och de ovan nämnda ersättningsnivåerna betalat ersättning för cirka 48 000 renar med 21,8 miljoner kronor. Detta innebär således att varje ren ersätts med drygt 450 kr, vilket är lägre än den ersättning som tidigare lämnades för varje återfunnen ren. Som framgått ovan är emellertid det totala antalet renar som nu ersätts väsentligt högre än det verkliga antalet rovdjursrivna renar. De utbetalade ersättningarna innebär att varje föryngring av järv och lo ersätts med drygt 90 000 kr och regelbunden förekomst i samebyn med cirka 23 000 kr för varje art. Regelbunden förekomst av varg har ersätts med cirka 23 000 kr per individ. Björn- och kungsörnsförekomsten i renskötselområdet har ersätts med 900 000 kr för vardera arten. Någon vargföryngring har inte skett. Om så varit fallet skulle ersättningen enligt det tillämpade systemet uppgått till 225 000 kr.

Fyra samebyar har ersätts med drygt 300 000 kr genom att extrema situationer med många rovdjursrivna renar uppstått i dessa byar. Den ersättningen har baserats på de fynd av rivna renar som gjorts och med de belopp som bestämts i avtal mellan Trafikförsäkringsföreningen och Svenska samernas riksförbund avseende trafikdödade renar.

Regeringen har under anslaget B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket redogjort för arbetet med ett nytt delprogram inom ramen för jordbrukets miljöprogram för ersättning till rennäringen för bevarande av rovdjur inom renskötselområdet. De skador rovdjuren orsakar på ren avses i fortsättningen ersättas genom det delprogrammet. Programmet uppskattas omfatta totalt 30 miljoner kronor, varav hälften medfinansieras av EG. Under förutsättning att programmet godkänns av EG-kommissionen kommer under år 1997 således ytterligare 6 miljoner kronor att stå till förfogande för ersättning för rovdjursrivna renar i förhållande till år 1996. Den nationella kostnaden bör i fortsättningen belasta anslaget B 12. Kompletterande åtgärder inom jordbruket.

Regeringen bedömer anslagsbehovet för skada på annat än ren till 12 500 000 kr. För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna vara oförändrade.

D 3. Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

1994/95	Utgift	950 ¹	Reservation	2 267
1995/96	Anslag	2 307	Utgiftsprognos	3 061
			därav 1996	2 181
1997	Förslag	1 538		
1998	Beräknat	1 538		
1999	Beräknat	1 538		

¹ Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget utgör i huvudsak bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter, underhåll och upprustning av dessa lägenheter, avvecklingsbidrag och avträdesersättning åt innehavare av fjällägenheter, gästgiveribestyrt samt inlösen av byggnader m.m. i vissa fall.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997
Ramanslag 1 538 tkr

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning ända från år 1915. Det finns totalt 110 fjällägenheter i Sverige, de flesta i Jämtlands län.

Regeringen uttalade i prop. 1994/95:100 bil. 10 att statsfinansiella skäl talar för att systemet med fjällägenheter avvecklas. En dokumentation borde dock göras av fjällägenheternas natur- och kulturvärden innan slutlig ställning tas till eventuella försäljningar. En försäljning borde i förekommande fall föregås av lämpligt bevarandeskydd. De mest värdefulla fjällägenheterna borde enligt regeringens bedömning behållas i statlig ägo.

Statens jordbruksverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har på regeringens uppdrag inventerat fjällägenheterna från naturvårds- och kulturmiljösynpunkt. Omkring hälften av fjällägenheterna bör enligt inventeringen behållas av staten av hänsyn till naturvärden och kulturmiljön. Upplåtelseformen fjällägenhet bör enligt myndigheterna ersättas med andra former av upplåtelser som är anpassade till beva-

randebehoven och som minimerar statens kostnader för förvaltningen.

Regeringen kommer senare att ta ställning till lämplig upplåtelseform för de fjällägenheter som inte bör försäljas.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 538 000 kr. För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna vara oförändrade.

8 Djurskydd och djurhälsovård

De övergripande målen för djurskydds- och djurhälsovårdsområdet är ett gott hälsotillstånd bland husdjuren och ett gott djurskydd samt en begränsning av användningen av försöksdjur.

Djurskydd och djurhälsovård inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde omfattar verksamhet vid Statens jordbruksverk med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt och Centrala försöksdjursnämnden.

Det är viktigt med en bra djurhälsovård och ett väl fungerande smittskydd i landet. Under hösten 1995 kunde ett utbrott av Newcastle-sjukan hos fjäderfä konstateras i södra Sverige. Newcastle-sjukan är en av de mest fruktade sjukdomarna hos fjäderfä och har inte funnits i Sverige sedan år 1956. Under Jordbruksverkets ledning vidtog i ett tidigt skede ett omfattande arbete för att bekämpa sjukdomen och hindra att sjukdomen skulle spridas. I slutet av december 1995 kunde konstateras att Sverige åter var fritt från Newcastle-sjukan. Bovin spongiform encefalopati (BSE) har fått formen av en epidemi hos nötkreatur i Storbritannien. I Sverige har inte konstaterats något fall av BSE. Det har presenterats forskningsresultat som visar att det inte kan utslutas att BSE smittar till människa och att det kan finnas ett samband mellan några dödsfall bland människor i Europa och BSE. Denna situation har orsakat en stark reaktion hos konsumenterna i flera länder med en ekonomisk kris som följd inom sektorn för nötkreatursuppfödning och närliggande sektorer.

Under år 1995 antogs ett nytt, strängare EG-direktiv om skydd av djur under transporter. Direktivet antogs efter omfattande massmediarapportering om långa och plågsamma djurtransporter mellan olika medlemsländer. Sverige har införlivat direktivet genom att Jordbruksverket har utfärdat transportföreskrifter som trädde i kraft den 1 augusti 1996. Därmed är Sverige ett av de första länderna inom EU som infört transportdirektivet.

Enligt regeringens bedömning fungerar inte den nuvarande tillsynen enligt djurskyddslagen (1988:534) på ett tillfredsställande sätt. Denna slutsats dras bl.a. med

anledning av den granskning som riksdagens revisorer har utfört (1993/94:RR8). I februari 1996 lämnade utredningen om djurskyddstillsynen sitt betänkande Offentlig djurskyddstillsyn (SOU 1996:13) vilket redovisade och utvärderade hur tillsynen enligt djurskyddslagen och med stöd av lagen meddelade föreskrifter bedrivs. Utredningen lämnade vidare förslag till hur tillsynen fortsättningsvis bör anordnas. Betänkandet har remissbehandlats. Mot bakgrund av den stora betydelse som en väl fungerande djurskyddstillsyn kan anses ha för efterlevnaden av djurskyddslagen måste de fortbildningskurser i djurskydd som anordnas av Sveriges lantbruksuniversitet åtnjuta hög prioritet i budgetsammanhang.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
290,7 ¹	363,6	524,5	385,6	264,9	270,0	275,3

¹ Beloppen anges i miljoner kr

8.1 ANSLAG

E 1. Statens veterinärmedicinska anstalt

1994/95 ¹	Utgift	67 773 ²		
1995/96	Anslag	102 697	Utgiftsprognos	106 297
			därför 1996	70 769
1997	Förslag	74 004		
1998	Beräknat	75 994		
1999	Beräknat	78 039		

¹ Anslaget Bidrag till statens veterinärmedicinska anstalt

² Beloppen anges i tusental kr

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda och utreder bl.a. smittsamma djursjukdomars uppkomst, orsak och spridningssätt. SVA skall bedriva diagnostisk verksamhet och vara veterinärmedicinskt centrallaboratorium. Vidare skall SVA medverka i fö-

rebyggande och bekämpande av djursjukdomar samt bedriva forsknings- och utvecklingsarbete inom sitt verksamhetsområde.

Det övergripande målet för myndigheten är en god djur- och folkhälsa genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos djur.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 74 004 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 140 046 tkr

SVA:s årsredovisning är välgjord och informativ. För att förbättra resultatredovisningen anser regeringen att preciserings- och resultatredovisningar bör ske av prestationer och effekter. Dessa bör även kopplas till verksamhetens mål och därefter analyseras. Regeringen bedömer att de mål som formulerats för verksamheten har uppfyllts. Regeringen konstaterar att RRV inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende SVA.

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter samt avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet. En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1994/95 visar att myndighetsuppgifterna givit ett underskott på 0,5 miljoner kronor. Orsaken till detta är i första hand ökade uppgifter i anslutning till medlemskapet i EU. Prognosen för innevarande budgetår tyder på ett underskott på 3,6 miljoner kronor för denna del av verksamheten.

Under budgetåret 1994/95 uppgick de sammanlagda uppdragsintäkterna till 116,3 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 20 %. Uppdragsverksamheten gav under budgetåret 1994/95 ett överskott på 2,9 miljoner kronor.

Antalet anställda har från den 1 juli 1995 till den 30 juni 1996 ökat med 25 heltidstjänster på grund av ökade uppgifter till följd av EU-anslutningen. Ökningen ligger inom hela SVA:s verksamhetsfält, dvs. myndighetsuppgifter, uppdragsverksamhet och uppdragsforskning. Ökningen bedöms fortsätta i samma takt under andra halvåret 1996 för att därefter avta.

SVA hemställer i sin anslagsframställning att myndigheten erhåller resursförstärkning med 11,5 miljoner kr/år för att genomföra arbetsuppgifter som är en konsekvens av EU-anslutningen, bl.a. zoonosarbete i enlighet med EG:s zoonosdirektiv.

Kostnaderna för SVA:s verksamhet beräknar regeringen för år 1997 till 214 050 000 kr. Dessa finansieras dels genom bidrag över statsbudgeten med 74 004 000 kr, dels med avgiftsintäkter som beräknas till 140 046 000 kr.

På grund av ökade arbetsuppgifter med anledning

av medlemskapet i EU föreslår regeringen således att anslaget förs upp med 74 004 000 kr, vilket motsvarar en ökning av anslaget med knappt 3,7 miljoner kronor. Av detta bör 3,5 miljoner kronor användas för arbete vid zoonoscentrum. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsbehov.

E 2. Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

1994/95 ¹	Utgift	98 295 ²		
1995/96 ¹	Anslag	108 790	Utgiftsprognos	112 123
			därav 1996	74 614
1997	Förslag	77 691		
1998	Beräknat	80 137		
1999	Beräknat	82 669		

1 Anslagen Distriktsveterinärorganisationen: Uppdragsverksamhet, Bidrag till distriktsveterinärorganisationen och Bidrag till avlägset boende djurägare för veterinärvård

2 Beloppen anges i tusental kr

Statens jordbruksverk har som chefsmyndighet för distriktsveterinärorganisationen ansvaret när det gäller ledning av och samordning inom distriktsveterinärorganisationen. Verket ansvarar bl.a. för central budget, löne- och taxesättning, arvodesuppörd, tjänstetillsättningar, avtalsfrågor och de förhandlingar som behövs.

Länsstyrelsen svarar för distriktsveterinärorganisationen i länet och utövar tillsyn över andra praktiserande veterinärs verksamhet samt leder och samordnar åtgärder mot djursjukdomar.

Distriktsveterinärorganisationen är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas, är en distriktsveterinär skyldig att även utöva djursjukvård för övriga husdjur. Distriktsveterinärorganisationen skall i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringsorganisationen organiserade hälsokontrollverksamheten medverka vid förebyggande åtgärder.

Kostnaderna för distriktsveterinärorganisationen bekostas till största delen av uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna, samt av anslag över statsbudgeten. De utgifter som belastar anslaget är i första hand personalkostnader, resekostnader och kostnader för utbildning. För närvarande är inte samtliga distriktsveterinärtjänster tillsatta. En tillsättning av ytterligare tjänster påverkar såväl intäkt- som kostnadssidan.

Under anslaget anvisas medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av jord- och skogsbrukets djur. Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning

meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av bl.a. en distriktsveterinär.

En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1994/95 visar att kostnaderna för distriktsveterinärorganisationen översteg de budgeterade medlen med ca 2,9 miljoner kronor. Överskridandet kan helt hänföras till att förslagsanslaget Bidrag till avlägset boende djurägare för veterinärvård överskreds. Prognosen gällande anslagsbelastningen på detta anslag för innevarande budgetår visar att de budgeterade medlen kommer att överskridas med ca 3,3 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Anslag 77 691 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 281 000 tkr

Enligt Jordbruksverkets *årsredovisning* ökade kostnaderna för distriktsveterinärorganisationen under budgetåret 1994/95 i jämförelse med föregående budgetår, varmed den tidigare nedåtgående kostnadstrenden bröts. Största delen av de ökade kostnaderna kan emellertid förklaras av att de 15 miljoner kronor som riksdagen anvisat (prop.1993/94:150, bet. 1993/94:JoU32, rskr. 1993/94:403) för inrättande av ca 50 nya veterinärstationer medräknats i resursförbrukningen.

I syfte att bl.a. reducera statens kostnader för distriktsveterinärorganisationen beslöt riksdagen (prop.1993/94:150, bet. 1993/94:JoU32, rskr. 1993/94:403) om vissa förändringar när det gäller *distriktsveterinärorganisationens organisation och finansiering* att gälla från den 1 juli 1995. Från djurägarhåll har riktats kritik mot de veterinärtaxor som gällde efter omorganisationen och som uppfattats som alltför höga. En väsentlig orsak till kostnadshöjningarna är att de sociala avgifterna på distriktsveterinärernas arvoden numera erläggs av de rättmätiga inbetalarna, dvs. uppdragsgivarna – i de flesta fall djurägarna – vilket inte var fallet före den 1 juli 1995. Jordbruksverket vidtog den 1 januari 1996 en revidering av veterinärtaxorna. I regleringsbrevet för budgetåret 1995/96 gav regeringen Jordbruksverket i uppgift att i årsredovisningen återrapportera om hur omorganisationen av distriktsveterinärverksamheten påverkat uppdragsgivarnas kostnader för veterinärvård. Kritik har även från veterinärhåll riktats mot omorganisationen och ca 90 veterinärer som tidigare arbetade inom distriktsveterinärorganisationen har valt att stå utanför densamma och i stället arbeta på privat basis. Jordbruksverket arbetar emellertid med sikte på en riktäckande organisation i överensstämmelse med de rikt-

linjer som antagits av riksdagen.

Budgeterade belopp under anslaget Bidrag till avlägset boende djurägare för veterinärvård har, enligt vad som ovan angivits, tidigare överskridits. Jordbruksverket har vidtagit åtgärder för att anpassa kostnaderna till budgeterade belopp genom att tydliggöra de begränsningar som gäller för användning av anslaget.

Regeringen beräknar att kostnaderna för distriktsveterinärorganisationen, innefattande bl.a. personal- och resekostnader samt kostnader för medicin och andra förbrukningsvaror, för år 1997 uppgår till 380 miljoner kronor. Beräkningarna baserar sig på en riktäckande organisation. Kostnaderna finansieras dels genom bidrag över statsbudgeten med 77 691 000 kr, dels med intäkter från verksamheten, dvs. i huvudsak avgifter från djurägarna för djursjukvård, vilka beräknas till 281 miljoner kronor. Regeringen anser att de besparingar i fråga om anslaget över statsbudgeten för bidrag till distriktsveterinärorganisationen, som regeringen i prop. 1993/94:150 anförde som ett av skälen till omorganisation av den veterinära fältverksamheten, överensstämmer väl med regeringens föreliggande förslag till anslag för verksamheten. Detta gäller även för de anslag för verksamheten som beräknats för åren 1998 och 1999.

Kostnaderna för verksamheten för budgetåren 1995/96 och 1997 kommer inte fullt ut att balanseras av intäkterna och ett verksamhetsunderskott kommer att uppstå. Jordbruksverket arbetar emellertid med frågan och vidtar åtgärder i avsikt att senast år 1999 uppnå balans i verksamheten.

E 3. Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

1994/95	Utgift	32 169 ¹	Reservation	423
1995/96	Anslag	39 151	Utgiftsprognos	39 574
			därför 1996	27 832
1997	Förslag	16 832		
1998	Beräknat	17 303		
1999	Beräknat	17 787		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget anvisas medel för kostnader för prövning från djurskyddssynpunkt av djurhållningsmetoder, inredningsdetaljer i stallar m.m. och utbildning i djurskyddstillsyn. Under anslaget anvisas också medel för en del av den djurhälsovård som tidigare finansierats inom ramen för jordbruksprisregleringen.

Med stöd av lagen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m. har Statens jordbruksverk utfärdat föreskrifter om organiserad hälsokontroll av husdjur och utsett huvudmän för de olika kontrollerna. Syftet med kontrollerna är att motverka eller förebygga sjukdomar hos husdjur. Anslutningen till kontrollen är frivillig.

Jordbruksverkets verksamhet beträffande djurskyddsfrämjande åtgärder har under budgetåret 1994/95 främst inriktats mot forskning, försök och utvecklingsarbete för framtagning av alternativa inhysningssystem för värphöns. Dessutom har medel gått till den vidareutbildning i djurskydd som Sveriges lantbruksuniversitet anordnar för djurskyddsinspektörer samt till projekt för olika djurslag inom animalieproduktionen.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 16 832 tkr

För den delen av djurhälsovården som tidigare finansierats inom ramen för jordbruksprisregleringen bör anvisas 16 832 000 kr, vilket innebär en besparing på ca 10 miljoner kronor. Konsekvenserna av denna besparing är att statens medverkan i de aktiviteter som organiseras av Svenska Djurhälsovården i denna del minskar. Det blir därmed en fråga om hur mycket Djurhälsovården och näringen själva är beredda att betala, alternativt en omprioritering av dagens verksamhet.

Regeringen anser att insatser för att ta fram alternativa inhysningssystem för höns är viktiga och måste prioriteras.

E 4. Centrala försöksdjursnämnden

1994/95	Utgift	5 276 ¹	Anslagssparande	1 204
1995/96	Anslag	10 110	Utgiftsprognos	9 791
			därav 1996	3 404
1997	Förslag	6 909		
1998	Beräknat	7 082		
1999	Beräknat	7 260		

¹ Beloppen anges i tusental kr

De övergripande målen för Centrala försöksdjursnämnden (CFN) är att samordna och planera frågor som rör försöksdjur. Nämnden har bl.a. till uppgift att verka för att användningen av försöksdjur begränsas genom att främja utvecklingen av alternativa metoder, att svara för planeringen av försöksdjursverksamheten, att vidta åtgärder för att förbättra situationen inom försöksdjursområdet, att sammanställa statistik över försöksdjursanvändningen samt att följa de djurförsöksetiska nämndernas arbete och bedömning av frågor om användning av försöksdjur.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 6 909 tkr

Resultatbedömning

CFN:s årsredovisning visar att verksamheten under budgetåret 1994/95 bedrivits i enlighet med nämndens instruktion och de övergripande mål och verksamhetsmål som angivits i regleringsbrevet. Regeringen konstaterar att det vid bedömningen av hur försöksdjursanvändningen förändrats under en följd av år är viktigt att hänsyn tas till dels vilka kriterier som under olika år gällt för inrapportering av försöksdjursanvändningen, dels hur omfattningen av den forskning inom vilken djurförsök eller alternativa metoder är aktuella har förändrats. Med beaktande av detta bedömer regeringen att utvecklingen av försöksdjursanvändningen varit tillfredsställande under senare år. RRV:s revisionsberättelse innehåller inga anmärkningar.

År 1993 slutredovisades en utvärdering av CFN:s forskningssatsningar under perioden 1988–1992. Utvärderingen, som genomfördes av en extern expert, visade bl.a. att de forskningsprojekt som erhållit stöd genomgående varit av hög vetenskaplig kvalitet med en klar inriktning mot utvecklandet av alternativa metoder. I utvärderingen framhölls att CFN i huvudsak har använt de begränsade ekonomiska resurserna på ett effektivt sätt.

Efter förhandlingar har överenskommelser träffats år 1995 mellan staten, Astra AB och Pharmacia AB och år 1996 mellan staten, Astra AB och Pharmacia & Upjohn, Inc. Den senaste överenskommelsen godkändes av regeringen den 14 mars 1996 och innebär att forskningsstödet från de båda läkemedelsföretagen skall uppgå till 0,5 miljoner kronor från vart och ett av bolagen. CFN:s stöd skall uppgå till 1 miljon kronor inom ramen för överenskommelsen. För budgetåret 1995/96 har sammanlagt 5 375 000 kr utgått från CFN till stöd för utveckling av alternativa metoder till djurförsök. I detta belopp ingår också stöd till projekt för att inom utbildningen hitta alternativ till djurförsök.

De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

E 5. Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

1994/95	Utgift	87 826 ¹		
1995/96	Anslag	102 874	Utgiftsprognos	256 722
			därav 1996	208 997
1997	Förslag	89 500		
1998	Beräknat	89 500		
1999	Beräknat	89 500		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget belastas med kostnader för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar. Från anslaget utbetalas också ersättning för kostnader som uppkommit genom beslut om förintande av bisamhällen, för bitillsynsmännens arvoden m.m. Vidare anvisas under anslaget medel för bekämpande av bl.a. leukos hos nötkreatur och Aujeszky's sjukdom hos svin. Som en följd av att paratuberkulos påvisades år 1993 hos nötkreatur importerade från Danmark beslöt Statens jordbruksverk att utreda samtliga import av nötkreatur till Sverige från år 1980 och framåt. Arbetet pågår fortfarande och målet är att bekämpa sjukdomen och härigenom kunna friförklara landet.

Ett frivilligt kontrollprogram avseende bovin tuberkulos hos hägnad hjort startade år 1994 med Svenska Djurhälsovården som huvudman. Huvudmannen har upprättat en bekämpningsplan och en ekonomisk plan och man räknar med att kunna utrota sjukdomen inom fem år. Tuberkuloskontrollen följer den ekonomiska plan som upprättades år 1994. Antalet fall av salmonella hos värphöns minskade väsentligt år 1995 jämfört med år 1994. Det svenska kontrollprogrammet avseende salmonella hos animalieproducerande djur fastställdes av EG-kommissionen i februari 1995.

Skillnaden mellan utgiftsprognosen och anslagna medel för budgetåret 1995/96 förklaras i huvudsak av det i november 1995 konstaterade utbrottet av Newcastlejukan hos fjäderfä. Vidare beror skillnaden på att antalet nötkreaturbesättningar som påvisats positiva för paratuberkulos i det närmaste fyrdubblats under det senaste halvåret. Härtill kommer också att antalet salmonellapositiva besättningar, främst svinbesättningar, ökat jämfört med föregående år.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 89 500 tkr

Bekämpande av husdjursjukdomar

Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar avser ersättning enligt epizootilagen (1980:369). Till följd av bl.a. tuberkulosbekämpning hos hägnade hjortar samt paratuberkulos och IBR hos nötkreatur har Jordbruksverket föreslagit att anslagsposten Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar förs upp med 60 miljoner kronor.

Regeringen beräknar kostnaderna för denna del av anslaget till 33 miljoner kronor. Regeringen har gett Jordbruksverket i uppdrag att göra en översyn av den svenska lagstiftningen som reglerar bekämpningen av epizootiska sjukdomar. I uppdraget ingår bl.a. att utreda vilka djursjukdomar som bör omfattas av epizootilagen och vilka regler om bekämpning vid eventuella sjukdomsutbrott det finns behov av. Uppdraget skall redovisas senast den 1 februari 1997.

Bidrag till bekämpande av djursjukdomar

För bekämpande av Enzootisk bovin leukos (EBL) hos nötkreatur, Aujeszky's sjukdom (AD) hos svin, nötkreaturstuberkulos hos hjort, Bovin virus diarré (BVD) hos nötkreatur och Maedi-Visna (MV) hos får har Svensk husdjurskötsel och Djurhälsovården, som är huvudmän för bekämpningsprogrammen, beräknat kostnaderna för år 1997 till sammanlagt 52 miljoner kronor. Jordbruksverket föreslår att anslagsposten Bidrag till bekämpande av djursjukdomar förs upp med 52 miljoner kronor.

Regeringen anser det viktigt att bekämpningsprogrammen mot leukos hos nötkreatur, Aujeszky's sjukdom hos svin, tuberkulos hos hjort, bovin virus diarré hos nötkreatur och Maedi-Visna hos får fullföljs. För bekämpning av dessa djursjukdomar bör 44 miljoner kronor avsättas.

Bidrag till obduktionsverksamheten

Sedan budgetåret 1992/93 har regeringen anvisat särskilda medel för obduktionsverksamheten. Svenska Djurhälsovården har det direkta ledningsansvaret för denna verksamhet. Jordbruksverkets målsättning är att nå upp till 4 000 obducerade djur per år. Under år 1997 beräknar Svenska Djurhälsovården att antalet obduktioner kommer att kunna nå upp till denna målsättning. Jordbruksverket har hemställt om att 2,5 miljoner kronor anslås som bidrag till obduktionsverksamheten.

Sverige har i ett internationellt perspektiv ett mycket gott läge i fråga om antalet fall av smittsamma husdjursjukdomar. Obduktioner av djur är ett viktigt medel för att kontrollera och dokumentera sjukdomsläget i landet. Regeringen föreslår att 2,5 miljoner kronor avsätts som bidrag till obduktionsverksamheten.

Bidrag till utveckling och genomförande av sjukdomskontroller

Inom ramen för medlemskapsavtalet pågår hos EG-kommissionen en utvärdering av möjligheten för Sverige att erhålla s.k. tilläggsgarantier för ett antal djursjuk-

domar. För att kartlägga och dokumentera sjukdomsläget för de sjukdomar där Sverige redan har tilläggs-garantier och för de sjukdomar där diskussioner om sådana förekommer samt även i övrigt kunna utföra de sjukdomskontroller som EG:s regelverk ställer krav på (t.ex. tuberkulos och brucellos hos nötkreatur samt new-castlesjukan hos fjäderfä) har, sedan budgetåret 1992/93, Jordbruksverket årligen kunnat disponera 10 miljoner kronor.

Kostnaden för kontrollen avseende IBR är att anse

som en direkt följd av en svensk ansökan om tilläggs-garantier. Kostnaden för detta program bör därför enligt Jordbruksverket belasta anslagsposten Bidrag till utveckling och genomförande av sjukdomskontroller.

Regeringen bedömer, liksom Jordbruksverket, att 10 miljoner kronor bör anvisas för utveckling av sjukdomskontrollprogram och genomförande av sjukdomskontroller som krävs för att infria de krav som förväntas med anledning av medlemskapet i EU. Kostnaden för kontrollen avseende IBR bör belasta detta anslag.

9 Livsmedel

Mot bakgrund av att kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier av varor som förs in från andra EU-länder inte längre kan finansieras via importavgifter föreslår regeringen att ytterligare 8,5 miljoner kronor anvisas till Livsmedelsverket.

Regeringen anser att planering och säkerställandet av livsmedelsförsörjningen bör kunna ske på annat sätt än genom fredstida lagring av livsmedel. Beredskapslagringen av livsmedel föreslås därför i huvudsak avvecklas.

Regeringen bedömer att en effektivisering av produktionen av livsmedelsstatistik är möjlig och föreslår därför en viss minskning av anslaget.

Det övergripande målet för Statens livsmedelsverks verksamhet är att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet och redlighet i livsmedelshanteringen samt att verka för bra matvanor. Regeringen anser inte att det finns skäl att föreslå några ändringar i verksamhetens inriktning. Mot bakgrund av att kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier av varor som förs in från andra EU-länder inte längre kan finansieras via importavgifter föreslår regeringen att ytterligare 8,5 miljoner kronor anvisas till Livsmedelsverket. Under anslaget F1. Statens livsmedelsverk tas vidare upp frågor rörande kvalitetsmärkning av matpotatis och bestrålning av vissa livsmedel.

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden är fr.o.m. den 1 juli 1993 statistikansvarig myndighet för en stor del av jordbruksstatistiken. Arbetet med att anpassa den svenska livsmedels- och jordbruksstatistiken till de krav som ställs enligt EG-förordningarna har fortsatt under år 1996. I det övergripande målet för verksamheten bör därför större tonvikt läggas vid statistikproduktionen. Under år 1997 föreslår regeringen en besparing på 6,5 miljoner kronor genom effektivare upphandling av statistik.

Livsmedelsförsörjningen är en särskild funktion inom det civila försvaret. Från anslaget betalas driftkostnaderna för beredskapslagring av livsmedel m.m. Den för-

ändrade situationen i vår omvärld, Sveriges EU-medlemskap och de förändrade planeringsförutsättningarna gör att regeringen anser att beredskapslagringen helt kan avvecklas. Planeringen och säkerställandet av livsmedelsförsörjningen bör kunna ske på andra sätt än genom fredstida lagring av livsmedel.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
527,3 ¹	425,8	418,9	278,5	172,6	178,1	182,8

1 Beloppen anges i miljoner kr

9.1 ANSLAG

F 1. Statens livsmedelsverk

1994/95 ¹	Utgift	90 848 ²	Anslagssparande	62 442
1995/96 ¹	Anslag	136 294	Utgiftsprognos	162 300
			därav 1996	113 000
1997	Förslag	103 051		
1998	Beräknat	107 142		
1999	Beräknat	110 506		

1 Anslagen Statens livsmedelsverk och Täckande av vissa kostnader för köttbesiktning m.m.

2 Beloppen anges i tusental kr

Statens livsmedelsverk är central förvaltningsmyndighet med uppgift att handlägga frågor om livsmedel, i den mån sådana frågor inte skall handläggas av någon annan myndighet. Verket är chefsmyndighet för besiktningsveterinärorganisationen som utför köttbesiktning vid kontrollslakterier m.m. Statens utgifter för ändamålet täcks av avgifter som tas ut enligt en särskild taxa av bl.a. slakteriföretagen.

Det övergripande målet för Livsmedelsverkets verksamhet är att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. De huvudsakliga uppgifterna för Livsmedelsverket är att utarbeta föreskrifter inom

livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511) samt leda och samordna livsmedelskontrollen, informera om viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, aktivt medverka till att riksdagens och regeringens riktlinjer i fråga om kost och hälsa fullföljs, verkställa utredningar och praktiskt vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelskontrollen.

Livsmedelsverkets avgiftsintäkter består bl.a. av avgifter för köttbesiktning m.m., kontroll av läkemedelsrester och bekämpningsmedelsrester i animaliska och vegetabiliska livsmedel, avgiftsmedel för central tillsyn som överförs till verket från kommunerna, avgifter för provtagning och undersökning vid större livsmedelsanläggningar samt avgifter för tillstånd m.m. Dessutom erhålls intäkter från uppdragsverksamhet, publikationer och kursverksamhet. Intäkterna utgör ca 60 % av verkets finansiering.

Av det redovisade sammanlagda anslagssparandet på 62,4 miljoner kronor hänför sig 12,3 miljoner kronor till överskott av avgiftsmedel från kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och 5,3 miljoner kronor från kontrollen av främmande ämnen i animalier.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår innebär att utgifterna kommer att överskrida anslaget med ca 17 miljoner kronor. Vidare kommer överskottet av avgiftsmedel från kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier att vara förbrukat vid budgetårets slut. Anslagssparandet kommer därmed att minska med motsvarande belopp.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 103 051 tkr

Beräknade avgiftsintäkter 152 000 tkr

därför Besiktningsveterinärorganisationen 105 000 tkr

Livsmedelsverkets verksamhet genomgick fördjupad prövning inför budgetåret 1995/96 varvid nu gällande övergripande mål för verksamheten fastställdes. Vidare fastställde regeringen verksamhetsmål som huvudsakligen är uppföljnings- och mätbara till skillnad från de mål som gällde tidigare.

I sin årsredovisning redovisar Livsmedelsverket resultatredovisningen i verksamhetsområdena normgivning, tillsyn och kontroll, information och påverkan samt kunskapsuppbyggnad.

Av redovisningen framgår att verket gjort en omfattande satsning på information och utbildning gentemot lokala och regionala tillsynsmyndigheter samt livsmedelsföretagen. Satsningen på projektinriktade

kontroller har fortsatt och under året har grupper för sådan kontroll etablerats i samtliga län. Av kommunernas rapportering till Livsmedelsverket framgår att ett stort antal egenkontrollprogram fastställts av kommunerna under år 1994. I övrigt har inga större förändringar av kommunernas tillsynsaktiviteter skett sedan år 1993.

Besiktningsveterinärorganisationen redovisar ett ekonomiskt resultat på 10,1 miljoner kronor. Därmed har ett tidigare balanserat underskott på 4,9 miljoner kronor täckts. Av resultatet kan noteras att styckkostnaden för besiktning av tamboskap minskat med 3,2 % under perioden. Verksamheten vid renkontrollslakterierna som tidigare år redovisat underskott uppnådde full kostnadstäckning. Dock redovisas fortfarande ett balanserat underskott med 1,6 miljoner kronor för renkontrollslakterierna.

Den avgiftsfinansierade kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier redovisade ett underskott på 1,9 miljoner kronor vilket reducerade det ackumulerade överskottet till 12,3 miljoner kronor.

För kontrollen av främmande ämnen i animaliska livsmedel redovisades ett överskott på 60 000 kr, vilket ökade det ackumulerade överskottet till 5,3 miljoner kronor.

Livsmedelsverket redovisar för budgetåret 1994/95 ett totalt sett relativt stort anslagssparande. Av det redovisade anslagssparandet på 62,4 miljoner kronor hänför sig 17,6 miljoner kronor till överskott av avgiftsmedel från kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier. I 1993 års budgetproposition anvisades medel till Livsmedelsverket för bl.a. bekämpningsmedelskontroll av inhemskt odlade trädgårdsprodukter. Kostnaden på årsbasis har enligt verket uppgått till 3,1 miljoner kronor för kontrollen av frukt och grönsaker samt 350 000 kr för potatis. Kontrollen av inhemskt producerat kött finansieras med en avgift som tas ut från slakteriföretagen och kontrollen av spannmål och spannmålsprodukter med en avgift som tas ut från kvarnföretagen. Kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier i produkter som förs in från tredje land finansieras via importavgifter. Eftersom kontrollen av varor som förs in från andra EU-länder inte längre kan finansieras via importavgifter finansieras kontrollen för närvarande till stor del med överskottsmedel. Överskottet kommer att vara förbrukat vid utgången av år 1996. Mot bakgrund härav föreslår regeringen att ytterligare 8,5 miljoner kronor anvisas till Livsmedelsverket för kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animalier.

Av resterande anslagssparande på 44,8 miljoner kronor kommer enligt verkets prognos 17 miljoner kronor att vara förbrukade vid utgången av innevarande budgetår samt återstoden i huvudsak att förbrukas under åren 1997 och 1998. Med överskottsmedlen finansieras bl.a. ett antal tjänster inom verket som avser tidsbegränsade förordnanden. Vidare finansieras ränta och amortering av anläggningstillgångar, nytt ekonomi-

system, kost- och hälsarbete, projektverksamheter, m.m.

Under budgetåret 1994/95 har verket minskat personalkostnaderna med 4,5 %, bl.a. genom att huvuddelen av den laborativa toxikologiska verksamheten lagts ned. De besparingsåtgärder som Livsmedelsverket inriktar sig på under budgetåret 1995/96 är att effektivisera lokalanvändningen. Vidare pågår en översyn av verkets ekonomiadministrativa och personal/löneadministrativa system med målet att minska dessa kostnader med 10 %.

RRV:s revisionsberättelse innehåller inte några invändningar.

Slutsatser

Sammantaget gör regeringen bedömningen att förutsättningar finns för att de uppsatta målen skall kunna nås. Vidare att det inte finns skäl att föreslå någon förändring i inriktningen av verksamheten.

Mot bakgrund av Livsmedelsverkets anslagsframställning beräknar regeringen anslaget för år 1997 till 103 051 000 kronor. De beräknade anslagsbeloppen för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

Kvalitetsmärkning av matpotatis

REGERINGENS BEDÖMNING:

Den obligatoriska kvalitetsmärkningen av matpotatis bör slopas.

Livsmedelsverkets förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Potatis är ett av våra mest konsumerade livsmedel samtidigt som den är ett av de livsmedel som konsumenterna oftast kritiserar på grund av bristande kvalitet. Staten har under relativt lång tid engagerat sig i arbetet med att förbättra matpotatiskvaliteten. Svensk matpotatiskontroll (SMAK) bildades år 1953 genom en sammanslutning mellan potatisodlarnas organisationer och representanter för handeln. Genom ett beslut av riksdagen år 1959 infördes ett marknadsskydd för potatis av särskilt bra kvalitet (prop. 1959:35, bet. 1959:JoU12, rskr. 1959:148). Marknadsskyddet för SMAK-märkt matpotatis innebar att endast matpotatis som märkts med beteckningen SMAK Extra Prima eller SMAK Prima fick saluhållas under föregivande att matpotatisen var av särskilt hög kvalitet. År 1973 beslutade riksdagen att en obligatorisk kvalitetsmärkning under offentlig kontroll skulle införas för den i landet saluförda matpotatisen (prop. 1973:96, bet. 1973:JoU25, rskr. 1973:232).

Riksdagen beslutade i juni 1990 på förslag av regeringen att marknadsskyddet för viss matpotatis skulle slopas den 1 juli 1991 genom att kungörelsen (1959:187) angående kvalitetsbenämning på potatis upphävdes (prop. 1989/90:146, bet. 1989/90:JoU25, rskr. 1989/90:327). Ansvar för att meddela föreskrifter om kvalitetskrav och märkning flyttades i det sammanhanget över från dåvarande Lantbruksstyrelsen till Livsmedelsverket. Samtidigt överflyttades ansvaret för den offentliga kontrollen från SMAK till kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder. SMAK hade fram till dess fått ca 5 miljoner kronor per år för att bedriva den offentliga kontrollen.

Enligt Livsmedelsverkets nuvarande föreskrifter om kvalitetsmärkning av matpotatis tillämpas två kvalitetsklasser nämligen "kvalitetsbestämd" och "inte kvalitetsbestämd". För att få märkas med beteckningen "kvalitetsbestämd" skall potatisen uppfylla vissa angivna krav vad gäller knölstorleksfördelning, skador och kok- eller bakegenskaper.

Kritik har riktats mot potatiskvaliteten och att den offentliga kontrollen inte fungerar tillfredsställande. Vidare har framförts att beteckningarna "kvalitetsbestämd" och "inte kvalitetsbestämd" är svåra att förstå för konsumenterna och inte heller ger någon information om potatisens kvalitet.

Livsmedelsverket har efter en framställning av Stiftelsen Potatisbranschen i juni 1994 om ändrade märkningsbestämmelser och efter diskussioner med olika intresseorganisationer utarbetat ett förslag som i huvudsak innebär att bestämmelserna rörande kvalitetsmärkning av matpotatis slopas.

Under år 1995 har potatisbranschen utarbetat en komplettering till en branschöverenskommelse från år 1992. Överenskommelsen, som fastställdes av Stiftelsen potatisbranschen den 16 augusti 1995, omfattar bl.a. bestämmelser för olika kvalitetsklasser med varumärket SMAK. I avvaktan på regeringens och riksdagens ställningstagande i frågan har Livsmedelsverket infört en bestämmelse som innebär att färdigförpackad matpotatis som saluhålls med kvalitetsbenämningar enligt bestämmelser fastställda av Stiftelsen potatisbranschen den 16 augusti 1995 inte samtidigt behöver märkas med uppgiften kvalitetsbestämd.

Mot bakgrund av den kritik som riktas mot potatiskvaliteten synes den samordning av kontrollen av potatiskvaliteten med övrig livsmedelskontroll som genomfördes år 1991 inte ha medfört någon förbättring av potatiskvaliteten. Även de nu gällande bestämmelserna för kvalitetsmärkning har kritiserats för att vara svår-förståeliga för konsumenterna och inte ge någon information om potatisens kvalitet. Livsmedelsverkets förslag har remitterats till Konsumentverket, Konkurrentverket, Jordbruksverket, Kommerskollegium, Laholms, Hässleholms, Linköpings och Umeå kommuner, Miljöförvaltningen Stockholm, Stiftelsen potatisbranschen, Svensk Matpotatiskontroll AB (SMAK), Sveriges potatisodlares riksförbund, Sverige potatishandlars riksförbund, Saba Trading AB, Kooperativa Förbundet och

ICA-handlarna. Av remissutfallet i ärendet framgår att samstämmighet råder om att den obligatoriska kvalitetsmärkningen bör slopas och att det i stället bör bli en fråga för branschen att tillgodose konsumentönskemål om efterfrågade kvaliteter.

Mot bakgrund härav gör regeringen bedömningen att den obligatoriska kvalitetsmärkningen av matpotatis bör slopas.

Bestrålning av vissa livsmedel

REGERINGENS BEDÖMNING:

Bestrålning av kryddor och import av bestrålnade kryddor bör kunna tillåtas.

Skälen för regeringens bedömning: Kryddor är en kategori livsmedel som vid införsel till Sverige ofta innehåller sjukdomsframkallande bakterier som kan orsaka bl.a. salmonellaepidemier. Sådana bakterier kan dödas med hjälp av upphettning, men denna metod kan inte användas på alla kryddor, eftersom vissa kryddor då förstörs till utseende och smak. Sådana kryddor har hittills behandlats med gasen etylenoxid. Denna gas är dock cancerogen och förutom skaderisker vid hanteringen av gasen kan restprodukter från gasbehandlingen finnas kvar i kryddorna vid konsumtionen.

Med stöd av ett regeringsbeslut år 1992 får gasen i avvaktan på regeringens slutliga beslut importeras till Sverige och användas i vakuumanläggningar för dekontamineringsändamål (avdöda mikroorganismer). En sådan användning av gasen är emellertid inte förenlig med rådets direktiv 79/117/EEG av den 21 december 1978 om förbud mot att växtskyddsprodukter som innehåller vissa verksamma ämnen släpps ut på marknaden och används.

Ett alternativt sätt att dekontaminera kryddor är att behandla dem med joniserande strålning, vilket för närvarande är den enda kända metoden om etylenoxidgas inte får användas.

Frågan om bestrålning av livsmedel behandlades ingående i rapporten (SOU 1983:26) Bestrålning av livsmedel? som kartlade och beskrev den inverkan som bestrålning av livsmedel kan ha på hälsa och arbetsmiljö. I rapporten konstaterades att bestrålning av kryddor sannolikt medför mindre risker från hälsosynpunkt än behandling med det toxiska ämnet etylenoxid. I betänkandet Kontroll av livsmedel (SOU 1986:25) föreslog Livsmedelskontrollutredningen dels att Livsmedelsverket i särskilda fall och med stor restriktivitet skulle kunna lämna tillstånd till bestrålning av livsmedel, dels att bestrålnade livsmedel skulle märkas med uppgift om detta och att Livsmedelsverket skulle utarbeta ett sådant märkningssystem. Motsvarande ordning borde enligt utredningen gälla även för import av bestrålnade livsmedel. Sammanfattningsvis ansåg dock utredningen

att det generellt sett inte fanns något behov av bestrålning av livsmedel i Sverige. Utredningen noterade dock att frågan i Sverige aktualiserats när det gällde behandling av vissa kryddor. Vid remissbehandlingen ansåg även Livsmedelsverket att det inte fanns behov av bestrålning av livsmedel och att detta och konsumenternas oro gjorde det befogat att införa ett generellt förbud.

I propositionen 1988/89:68 om livsmedelskontroll gjorde dåvarande chefen för Jordbruksdepartementet den samlade bedömningen att det inte fanns behov av import av bestrålnade livsmedel i Sverige och att bestrålning av livsmedel inte var en metod som låg i konsumenternas intresse. Det noterades i propositionen att forskare konstaterat att det inte finns några hälsorisker med att bestråla livsmedel under förutsättning att bestrålningen utförts på ett riktigt sätt. Propositionens lagförslag innebar en komplettering av ett tidigare gällande bemyndigande enligt vilket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämde fick förbjuda eller föreskriva villkor för hantering eller införsel i landet av visst slag av livsmedel om detta behövdes från hälso- eller näringssynpunkt. Enligt förslaget skulle även behovet av att tillgodose konsumentintresset kunna vara skäl för att förbjuda eller föreskriva villkor för hantering eller införsel till landet av visst slag av livsmedel. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet.1988/89:JoU14, rskr. 1988/89:263). Med stöd av denna bestämmelse i livsmedelslagen har regeringen i 10 § livsmedelsförordningen (1971:807) föreskrivit att livsmedel inte får behandlas med joniserande strålning och att livsmedel som har behandlats med joniserande strålning inte får föras in eller saluhållas i landet.

Inom gemenskapen förekommer i dag bestrålnade livsmedel, främst i Frankrike och Belgien. Bl.a. bestrålnas lök och potatis för att groning skall förhindras. Många länder tillåter bestrålning av kryddor av hygieniska skäl. Norge, som tidigare hade ett generellt bestrålningsförbud, tillåter numera bestrålning av kryddor sedan landet drabbats av ett omfattande salmonella-utbrott orsakat av förorenade kryddor. Även Danmark och Finland tillåter bestrålning av kryddor.

Under flera år har ett förslag till direktiv rörande bestrålning av livsmedel diskuterats inom gemenskapen. Förslaget i dess nuvarande lydelse innebär att bestrålning tillåts när det gäller livsmedel enligt en förteckning som skall vara upprättad senast den 31 december 2000.

I maj 1996 tog Jordbruksdepartementet initiativ till en hearing om dekontaminering av kryddor med deltagare från bl.a. Livsmedelsverket, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Strålskyddsinstitutet och Smittskyddsinstitutet samt från konsumentorganisationer och kryddimportörer. Det kunde då konstateras att såväl representanterna för myndigheter som för konsumenter och kryddimportörer ser allvarligt på de sjukdomsrisker, främst salmonella, som är förknippade med att obehandlade kryddor kommer ut på marknaden. Man kunde därför tänka sig strålbehandling av kryddor där det för närvarande inte finns andra acceptabla

behandlingsmetoder. Den allmänna meningen var dock att behandling med joniserande strålning skall användas restriktivt och främst där det vid kontroll upptäcks salmonella- eller andra bakterier hos de aktuella kryddorna.

Regeringen bedömer att bestrålning av kryddor bör tillåtas under förutsättning att kryddorna inte kan behandlas med upphettning och det således inte finns någon alternativ behandlingsmetod. Härigenom undanröjs risken för att förorenade kryddor kan komma ut på marknaden. Regeringen vill dock betona att den begränsade tillåtligheten av bestrålning inte får vara en inkörsport till behandling av andra livsmedel än kryddor. I det internationella samarbetet avser regeringen att även i fortsättningen inta en restriktiv hållning till bestrålning av livsmedel.

Enligt rådets direktiv 79/112/EEG av den 18 december 1978 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning, presentation och reklam i fråga om livsmedel skall livsmedel som bestråls märkas med orden "bestrålad" eller "behandlad med joniserande strålning". Inom den arbetsgrupp där förslaget bereds har bl.a. föreslagits att en produkt som innehåller en bestrålad ingrediens skall märkas med samma ord, angivna direkt efter ingrediensens namn. Det har även framförts förslag om att en produkt som innehåller en ingrediens sammansatt av flera ingredienser, där en eller flera av ingredienserna har bestrålats, skall märkas. Enligt förslaget skall märkningen inte krävas om den sammansatta ingrediensen utgör mindre än 1 % av slutprodukten. Regeringen anser att det är viktigt att så långt möjligt genom märkning informera konsumenterna om att en krydda har bestrålats eller om en sådan krydda ingår i ett livsmedel.

F 2. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden

1994/95	Utgift	2 746 ¹		
1995/96	Anslag	5 647	Utgiftsprognos	6 000
			därav 1996	4 635
1997	Förslag	3 868		
1998	Beräknat	3 973		
1999	Beräknat	4 081		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) är ansvarig myndighet för den officiella statistiken inom följande områden:

- Lantbrukets struktur
- Produktion i lantbruks- och trädgårdsnäring
- Sysselsättning i jordbruket
- Skördeuppskattningar
- Lantbrukets ekonomi

– Prisutvecklingen i jordbruket.

De övergripande målen för LES är att dels ansvara för att statistik tas fram i tillräcklig omfattning för att motsvara de krav som ställs på officiell statistik både i Sverige och inom EU, dels genom kalkyler och utredningar belysa den ekonomiska utvecklingen inom livsmedelsområdet.

Regeringens övervägande

Sammanfattning

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden skall LES som ansvarig myndighet för officiell statistik inom jordbruksområdet ansvara för att statistik produceras kostnads-effektivt och kvalitetsmässigt i en sådan omfattning som motsvarar de krav som ställs på officiell statistik i Sverige och inom EU.

LES skall även genom att göra kalkyler och utredningar belysa den ekonomiska utvecklingen på livsmedelsområdet.

Resurser 1997

Ramanslag 3 868 tkr

LES årsredovisning ger en god överblick över de prestationer som åstadkommits liksom kopplingen mellan prestationer och verksamhetsmål.

Med anledning av att ökad tonvikt lagts vid statistikansvaret efter EU-inträdet föreslår regeringen ett tillägg till det tidigare övergripande målet som endast gällde att belysa den ekonomiska utvecklingen på livsmedelsområdet.

RRV:s revisionsberättelse innehåller ingen invändning.

Av anslagsframställningen framgår att den ökade arbetsinsatsen för anpassning av statistiken till EU:s krav har kunnat göras inom ramen för anslaget.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 3 868 000 kr. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsbehov.

F 3. Kostnader för livsmedelsberedskap

1994/95 ¹	Utgift	249 323 ²		
1995/96 ¹	Anslag	189 589	Utgiftsprognos	189 589
			därav 1996	123 038
1997	Förslag	28 415		
1998	Beräknat	28 869		
1999	Beräknat	29 331		

1 Anslaget Kostnader för beredskapslagring av livsmedel m.m.

2 Beloppen anges i tusental kr

Livsmedelsförsörjningen är enligt beredskapsförordningen (1993:242) en särskild funktion inom det civila försvaret. Funktionen omfattar försörjning med livsmedel inkl. vatten, reglerings- och ransoneringsåtgärder för livsmedel, livsmedelshygien och civil veterinärverksamhet.

Statens jordbruksverk är funktionsansvarig myndighet. Vidare har Statens livsmedelsverk, Naturvårdsverket och Fiskeriverket deluppgifter inom funktionen.

Från anslaget betalas driftkostnaderna för beredskapslagring av livsmedel m.m. samt kostnader för andra beredskapsåtgärder än lagring samt medel för t.ex. hyreskostnader som kvarstår efter lageravveckling. Under anslaget B 1. Statens jordbruksverk anvisas medel för lönekostnader m.m. för viss personal. Medel som erhålls vid utförsäljning av lager inlevereras på inkomstitel efter det att avdrag för kostnader i form av hantering, frakt, skada och varuanalyser gjorts.

Jordbruksverket föreslår att verket tilldelas 119 531 000 kr för driftkostnader och andra beredskapsåtgärder för år 1997.

Livsmedelsfunktionens programplan för åren 1997–2001 och programplanen för det civila försvaret åren 1997–2001 anger att förmågan att trygga försörjningen med livsmedel vid ett väpnat angrepp är godtagbar, dock förutsatt att planerad komplettering av beredskapslager av livsmedel i södra och mellersta Sverige kan genomföras under en ettårig uppbyggnadsperiod. Gränssättande för försörjningen med dricksvatten är el, reservvattentäcker, reservdelar och kemikalier. Vid störningar i ordinarie distributionssystem har förmågan att snabbt organisera distributionen av nödvatten avgörande betydelse. I de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö bedöms förmågan som godtagbar på gränsen till icke godtagbar. I övriga landet bedöms förmågan som godtagbar. Förmågan att förhindra eller i tid upptäcka sabotage med B-stridsmedel bedöms inte som godtagbar.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 28 415 tkr

Resultatbedömning

Mot bakgrund av programplanernas bedömningar anser regeringen att verksamheten inom funktionen bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Regeringen konstaterar dock att den bedömda förmågan för distribution och kvalitetskontroll av dricksvatten är tveksam. Regeringen har därför för avsikt att vid senare tillfälle återkomma i detta ärende.

Slutsatser

Enligt riksdagens beslut med anledning av försvarsbeslutets första etapp skall totalförsvaret inte bara stå berett att möta traditionella säkerhets-politiska hot, utan även ett bredare spektrum av hot och risker. Det civila försvaret skall värna om civilbefolkningen och trygga dess försörjning, kunna genomföra fredsfrämjande och humanitära insatser samt stärka samhällets samlade förmåga att möta svåra påfrestningar på samhället i fred.

Den förändrade situationen i vår omvärld, Sveriges EU-medlemskap och de förändrade planeringsförutsättningarna gör att regeringen anser att beredskapslagringen i huvudsak kan avvecklas. Planeringen och säkerställandet av livsmedelsförsörjningen bör kunna ske på andra sätt än genom fredstida lagring av livsmedel och genom resurskomplettering under ett anpassningsår. Vissa lagringskostnader bedöms dock vara nödvändig. Regeringen avser att ge Jordbruksverket i uppdrag att mot denna bakgrund lämna förslag till den närmare planeringen av beredskapen. En minskning av lagren bör ske i en takt som innebär att onödiga förluster undviks.

Regeringen föreslår att 28 415 000 kronor förs upp på anslaget. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

F 4. Livsmedelsstatistik

1994/95	Utgift	23 602 ¹		
1995/96	Anslag	55 304	Utgiftsprognos	55 300
			därav 1996	32 100
1997	Förslag	31 291		
1998	Beräknat	32 074		
1999	Beräknat	32 875		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnaden för jordbruksstatistisk årsbok och livsmedelsstatistiskt program.

De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är reglerade genom EG-förordningar.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 31 291 tkr

LES har till regeringen redovisat en förstudie angående möjligheterna att använda Statens jordbruksverks administrativa stödutbetalningsregister (IAKS) som statistikregister. Av studien framgår att det behövs ytterligare utredningsarbete innan det är möjligt att ta ställning till om det administrativa registret kan användas för statistikändamål och i sådant fall tidigast år 1998. En annan förutsättning är att det inte sker några större förändringar i EU:s stödformer till jordbrukarna.

Regeringen bedömer att en effektivisering av statistikproduktionen är möjlig redan nu och föreslår därför att anslaget minskas med 6,5 miljoner kronor jämfört med 1996 års nivå.

F 5. Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

1994/95	Utgift	- ¹		
1995/96	Anslag	9 000	Utgiftsprognos	5 700
			därav 1996	5 700
1997	Förslag	6 000		
1998	Beräknat	6 000		
1999	Beräknat	6 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES).

Anslagsbeloppet motsvarar EG:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 6 000 tkr

I anslaget upptas ersättningen från EG-budgeten rörande EG:s gemensamma bokföringsundersökning, den s.k. FADN, på ca 1 miljon kronor.

I anslaget ingår även ersättning från EG-budgeten på 600 000 ecu för strukturstatistik som skulle ha utbetalats under år 1996. Utbetalningen kommer emellertid troligen inte att göras förrän år 1997.

En mer exakt beräkning av anslagsbeloppet är svår att göra beroende på osäkerhet i fråga om växelkursen.

10 Utbildning och forskning

Regeringen bedömer att forskningen om naturresurserna och de areella näringarna kommer att vara mycket central under de kommande åren. Viktiga globala miljö- och livsmedelsförsörjningsfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner. Svenskt deltagande i EU:s forskningsprogram öppnar nya och större möjligheter till internationell samverkan inom forskningen. Svenska forskningsmyndigheter och forskare bör aktivt ta del i denna samverkan.

Regeringen prioriterar den högre utbildningen och därvid en ökad dimensionering av antalet studieplatser inom Sveriges lantbruksuniversitets (SLU) utbildningsprogram. Regeringen föreslår att antalet utbildningsplatser ökar med sammantaget 400 under planeringsperioden 1997–99.

Regeringen anger i den forskningspolitiska propositionen *Forskning och samhälle* (prop. 1996/97:5) riktlinjerna för den allmänna forskningspolitiken och den forskning som bedrivs vid SLU respektive finansieras av Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR).

Regeringen föreslår att SJFR genomför ett treårigt forskningsprogram för ekologisk produktion inom jordbruk och trädgårdsnäring. Vidare föreslås en förbättrad samordning av den skogsindustriella forskningen, livsmedelsforskningen och forskningen om landsbygdsutveckling.

Bakgrund

Jordbruksdepartementet har ansvaret för högre utbildning och forskning inom det område som rör vård och nyttjande av biologiska naturresurser. Utbildning inom detta område bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). SLU erbjuder förutom långa yrkesinriktade utbildningar till agronom, hortonom, jägmästare, landskapsarkitekt och veterinär även kandidat/magisterexamen inom områdena skog, bioteknologi och naturresurser. Därutöver finns kortare yrkesutbildningar.

Forskningen inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde syftar till att värna om vården och nyttjandet av de biologiska naturresurserna och har ett särskilt

ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Medel för forskningen anvisas huvudsakligen via anslag till SLU och SJFR. Under Jordbruksdepartementets anslag bedrivs även kollektiva program som rör skogsforskning, jordbruksteknisk forskning samt forskning och utvecklingsverksamhet inom områdena växtförädling och trädgård.

Utbildning

Regeringen prioriterar en ökad satsning på grundutbildningen inom högskolan. Särskilt angeläget är att fler utbildas inom de tekniska och naturvetenskapliga områdena. Utbildningsfrågorna är en viktig del av regeringens åtgärder för en ökad sysselsättning (prop. 1995/96:222). Med anledning av regeringens program för en utökning av antalet studieplatser inom högskolan föreslås att antalet helårsplatser vid SLU:s utbildningar ökas med 400 platser under planeringsperioden.

Forskning

Regeringen föreslår ett samlat treårigt forskningsprogram för ekologisk produktion inom jordbruk och trädgårdsnäring. I regeringens ekonomiska vårproposition (prop. 1995/96:150 s. 159–160) behandlades dispositionen av de disponibla medel från EU-budgeten, finansierade genom kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen. Till stöd för forskning om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion kommer, utöver det under förevarande anslag föreslagna beloppet till SJFR, sammantaget 46,5 miljoner kronor att fördelas under åren 1996–98. Vidare föreslås bl.a. åtgärder för en samordning av skogsindustriell forskning, forskning och utveckling av svensk livsmedelsindustri samt forskning avseende landsbygdsutveckling.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
1 281,4 ¹	1 736,3	1 765,6	1 179,1	1 197,0	1 240,3	1 287,2

¹Beloppen anges i miljoner kr

10.1 ANSLAG

G 1. Sveriges lantbruksuniversitet

1994/95	Utgift	1 013 464 ¹		
1995/96	Anslag	1 420 657	Utgiftsprognos	1 420 657
			därav 1996	947 107
1997	Förslag	980 773		
1998	Beräknat	1 019 251		
1999	Beräknat	1 061 244		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall genom utbildning, forskning och information öka kunskaperna om förutsättningarna för en varaktig och effektiv biologisk produktion och hur denna skall bedrivas och nyttjas.

Från anslaget bekostas grundutbildning, forskarutbildning, forskning, miljöanalys samt information och fortbildning.

SLU består av fakulteten för jordbruk, landskapsplanering och trädgårdsbruk (JLT-fakulteten), skogsvetenskapliga fakulteten (S-fakulteten) och veterinärmedicinska fakulteten (V-fakulteten).

Verksamheten bedrivs utifrån ett sektorsansvar, som preciseras av ansvarsområdena jord- och trädgårdsbruk, landskapsplanering, livsmedelsproduktion, naturvård, skogsbruk och vedråvarans förädling, vattenbruk samt veterinärmedicin och husdjurskötsel.

Grundutbildningen bedrivs inom fem långa och åtta korta yrkesprogram samt fr.o.m. HT 1996 inom de tre nya kandidat/magisterutbildningarna skogsvetar-, bioteknologi- och naturresursprogrammen.

Regeringen har fastlagt följande kvantitativa mål för SLU:s verksamhet för perioden 1993/94–1995/96 t.o.m. 31 december 1996.

SLU skall

- uppnå 6 300 helårsprestationer för grundläggande utbildning, varav 400 skall avse fristående kurser,
- öka examinationen med 10 % inom JLT-fakulteten,
- minska kostnaderna för de kortare utbildningarna så att de är i nivå med kostnaderna för jämförbara utbildningar vid andra universitet,
- öka antalet examinerade från forskarutbildningen med minst 50 %,
- omvandla utbildningsbidragen till doktorandtjänster.

Vidare skall SLU, med beaktande av förutsättningarna inom varje fakultetsområde

- öka andelen disputerade lärare,
- sträva efter att öka antalet kvinnliga lärare,
- förbättra informationen om forskning och forskningsresultat,
- bidra till att antalet artiklar av svenska forskare publicerade i internationella tidskrifter ökar,
- vidga det internationella forskningsarbetet.

Slutligen skall SLU långsiktigt ta till vara, vårda och utveckla de fastigheter som universitetet förvaltar.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden skall det övergripande målet för SLU vara:

att utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Resurser 1997

Ramanslag 980 773 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 209 108 tkr

Fördjupad anslagsframställning

SLU redovisar en fördjupad anslagsframställning avseende verksamhetsåren 1997–1999. Underlag för anslagsframställningen är framför allt SLU:s strategidokument "Med naturresurser i fokus – SLU inför 2000-talet" och årsredovisningen för budgetåret 1994/95.

Övergripande mål

Ett uthålligt nyttjande av de biologiska naturresurserna innefattar både bruk och vård. För att uppfylla detta har SLU i den fördjupade anslagsframställningen föreslagit att det övergripande målet skall ändras till "att utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information".

"Fortlöpande miljöanalys" har lagts till som komplement till utbildning, forskning och information. Fortlöpande observationer är nödvändiga för bedömning av förändringar i miljön och innebär inte bara ett passivt registrerande utan kräver även vetenskaplig kvalitetsgranskning, utveckling av metodik liksom utvärdering och sammanställning av erhållna resultat. Regeringen anser att SLU är väl lämpat för en sådan miljöanalys och instämmer i SLU:s förslag till ny målformulering.

Resultatbedömning

Av SLU:s årsredovisning och den fördjupade anslagsframställningen framgår att SLU väl kommer att uppfylla huvuddelen av de verksamhetsmål som regeringen enligt ovan har lagt fast för perioden 1993/94–1995/96. Kostnaden för kortare utbildningar har dock ännu inte kunnat minskas, vilket förklaras av dels initiala planeringskostnader som belastar första året på nya utbildningar, dels att SLU även måste tillgodose små sektors behov av utbildad arbetskraft, vilket innebär att vissa utbildningar måste genomföras med ett relativt litet antal studerande. Resultat av pågående arbete med att vidareutveckla målet att ta till vara, vårda och utveckla de fastigheter universitetet förvaltar kommer att presenteras i resultatredovisning för 1995/96.

Regeringen konstaterar att RRV inte har några in-
vändningar i revisionsberättelsen avseende SLU.

Med naturresurser i fokus – SLU inför 2000-talet

Regeringen konstaterar att SLU lagt ned ett omfattande arbete med att utarbeta förslag om SLU:s framtida prioriteringar och organisation. Resultaten redovisas i styrelsens strategidokument *Med naturresurser i fokus – SLU inför 2000-talet*. I dokumentet läggs förslag till åtgärder för att SLU skall kunna utvecklas på ett dynamiskt sätt och motsvara samhällets krav och förväntningar. SLU skall i framtiden stå för helhetssyn och syntes samt vara ett naturligt fokus i den samhällsplanering som integrerar hänsyn till miljö och naturresurser. Trots de stora besparingar som ålagts SLU har styrelsen – av resterande medel – beslutat omfördela 20 miljoner kronor för nya satsningar på grundutbildning, temaforskning och fortlöpande miljöanalys. Enligt regeringens uppfattning utgör SLU:s strategidokument en god grund för den vidare utvecklingen av universitetets verksamhet.

Grundutbildning

Regeringen prioriterar en ökad satsning på grundutbildningen. Särskilt angeläget är att fler utbildas inom naturvetenskapliga och tekniska områden. Utbildningsfrågorna är en viktig del av regeringens åtgärder för en ökad sysselsättning (prop. 1995/96: 222).

Högskolereformen år 1993 ger SLU möjlighet att, utöver de redan existerande yrkesutbildningarna, erbjuda nya naturvetenskapliga utbildningar med ett delvis unikt utbildningsutbud med naturresursprofil. HT 1996 startar nya kandidat/magisterutbildningar inom skogsvetar-, bioteknologi- och naturresursprogrammen. Skogshushållning, markvetenskap och landskapsplanering är huvudämnen som är unika för SLU. SLU:s beslut att inrätta ett antal magisterprogram medför en kursutveckling mot ökad fördjupning och forskningsanknytning, där SLU:s samlade kompetens inom olika ämnesområden kan utnyttjas i nya kurskombinationer över fakultets- och universitetsgränser. Utvecklingen av generella program innebär även ett friare flöde av studenter mellan SLU och övriga universitet och motiverar ett utvidgat samarbete, framförallt inom kurser på fördjupningsnivåerna C och D. Utvecklingen av ytterligare kurser på C- och D-nivåerna ger studenter från små och medelstora högskolor möjlighet att avlägga magisterexamen i framförallt naturvetenskapliga ämnen. Enligt styrelsens strategidokument skall SLU:s mål vara att inom tio år öka antalet studenter vid SLU med minst 50 % varvid ökningen i första hand bör ske inom ramen för kandidat- och magisterprogram.

Med anledning av regeringens program för en ökning av antalet studieplatser inom högskolan föreslås att antalet studieplatser vid SLU:s utbildningar ökas med 200 hösten 1997 samt med ytterligare 200 hösten 1999. Antalet helårsprestationer år 2000 har därvid utökats med 400. Regeringen har beaktat medelsbehovet för det ökade antalet studieplatser vid anslagsberäkning-

en. För år 1997 har 8 670 000 kr beräknats för utbildningsplatserna.

Forskning och forskarutbildning

Regeringen anger sina förslag rörande forskningen vid SLU i den forskningspolitiska propositionen *Forskning och samhälle* (prop. 1996/97:5), varför frågor avseende forskningen och forskarutbildningen inte behandlas i detta avsnitt.

Besparingar

Den besparing på 104 miljoner kronor (cirka 10 %) som SLU ålades år 1995 kommer att förverkligas genom i första hand nedläggning eller flyttning av verksamheten i Bispgården, Garpenberg, Lund och Svalöv, indragning av 33 högre tjänster och koncentration av lokalutnyttjande.

Regeringen minskar anslaget för år 1997 med 8,3 miljoner kronor med hänsyn till det statsfinansiella läget.

Jämställdhet

Regeringen konstaterar från årsredovisningen att drygt 50 % av nybörjarna på SLU:s utbildningsprogram är kvinnor. SLU:s naturvetenskapliga utbildningar lockar därför uppenbarligen fler kvinnor än övriga naturvetenskapliga program i landet. Av samma rapport framgår emellertid även att andelen kvinnor bland nyintagna till forskarutbildning har minskat från 46 % 1993/94 till 36 % 1994/95.

Regeringen finner det av flera skäl angeläget att förbättra kvinnors möjligheter att göra forskarkarriär och har med anledning därav (prop. 1994/95:164)

- anvisat medel för finansiering av doktorandtjänster för kvinnor 1995/96. Finansiering av tjänsterna vid SLU under åren 1997– 1999 skall ske genom omprioriteringar inom SLU:s ram,
- beslutat delfinansiera professurer för underrepresenterat kön vid SLU inom följande fyra områden:
  - växtbiokemi
  - hortikulturell genetik och förädling
  - vattenbruk, särskilt fiskars beteende
  - markeologi med inriktning mot kolets omsättning,
- beslutat delfinansiera fyra nya forskarassistenttjänster vid SLU för kvinnor inom områdena:
  - biogeofysik
  - mark – växtinteraktioner
  - reglering av trädens åldrande
  - sjukdomar hos nötkreatur.

SLU och SJFR skall därutöver bidra till finansieringen av professurer och forskarassistenttjänster med vardera hälften av den del som inte täcks genom de nya medel som regeringen anvisat. Dock skall den sista professuren ovan i sin helhet finansieras av berörda myndigheter under Jordbruksdepartementet.

SLU har föreslagit en låneram i Riksgäldskontoret på totalt 375 miljoner kronor, varav 145 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar och 230

miljoner kronor för investeringar i de fastigheter som förvaltas av SLU.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 980 773 000 kr. För åren 1998 och 1999 beräknas utgifterna till 1 019 251 000 kr respektive 1 061 244 000 kr. I beloppen ingår 13 189 000 kr för nya utbildningsplatser.

G 2. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader

1994/95	Utgift	13 867 ^{1,2}	Anslagskredit	220
1995/96	Anslag	15 399	Utgiftsprognos	14 567
			därav 1996	10 113
1997	Förslag	10 501		
1998	Beräknat	10 813		
1999	Beräknat	11 134		

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Avser även vissa kostnader för finansiering av EU-medlemskapet

De övergripande målen för Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) är att främja och stödja i första hand grundläggande och långsiktig forskning som gagnar ett hållbart nyttjande av biologiska naturresurser med särskild inriktning på de areella näringarna. Rådet skall verka för att informationen om forskning och forskningsresultaten sprids.

Regeringen har fastställt följande verksamhetsmål för SJFR för budgetåret 1995/96 fram t.o.m. den 31 december 1996.

Forskningsrådet skall i det internationella arbetet verka för att de medel Sverige ställer till förfogande för internationella forskningsorganisationer får största möjliga nytta för svensk forskning.

Forskningsrådet skall verka för att ett ökat antal artiklar av svenska forskare publiceras i vetenskapliga tidskrifter.

Forskningsrådet skall med beaktande av förutsättningarna inom respektive område

- öka stödet till yngre forskare,
- förbättra informationen om forskning och forskningsresultat,
- vidga det internationella forskningssamarbetet,
- verka för att antalet kvinnliga forskare ökar.

Anslaget skall täcka SJFR:s förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 10 501 tkr

Fördjupad anslagsframställning

SJFR har i sin fördjupade anslagsframställning lämnat följande rapporter med förslag för den framtida forskningen: Ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion, Trädgårdsnäringsforskning, Ökat värdeutbyte och industriellt nyttjande av skogsråvara, Forskning och utveckling för bättre miljö 1996, Areell produktion och långsiktig samhällelig försörjning, Växtförädling och Livsmedelsforskning.

SJFR har till stöd för anslagsframställningen genomfört tolv utvärderingar under perioden 1991-96 av den genomförda forskningen. Utländska experter har medverkat i utvärderingsverksamheten. Utvärderingarna har i några fall utförts i samverkan med andra forskningsmyndigheter. Bedömningar av den utförda forskningen avser både forskningens inomvetenskapliga betydelse samt dess relevans för berörda samhällssektorer.

SJFR har redovisat hur fördelningen av forskningsmedel förändrats under perioden 1991/92-1995/96. Av redovisningen framgår bl.a. att den ekologiska forskningen under nämnda period tredubblat sin anslagsvolym. Forskning med en mer direkt koppling till jordbruket och skogsbruket har under samma tid en i stort sett oförändrad anslagsvolym i löpande priser.

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden bör SJFR:s övergripande mål vara oförändrat.

Resultatbedömning

Sammanfattningsvis anför RRV att verksamhetsmålen, med undantag av ett mål om ökad rörlighet av forskare som förelåg under budgetåret 1994/95, har bedömts kunna uppfyllas. Målet har tagits bort för budgetåret 1995/96.

Regeringen konstaterar att RRV inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende SJFR.

RRV har i sin granskning av SJFR:s årsredovisning anfört att rutinerna för tilldelning av forskningsmedel och ekonomisk uppföljning av lämnade forskningsbidrag har påvisat vissa svagheter. Jävsprotokoll har skrivits vid rådsbeslut och inte vid beredningsorganens sammanträden. Vidare saknas en årlig ekonomisk redovisning för de utgivna forskningsbidragen. Huvudansvaret för förvaltning och redovisning åvilar enligt RRV mottagande universitet/högskola. Det ankommer dock på SJFR att ställa krav på återrapportering/uppföljning av pågående och slutförda forskningsprojekt. SJFR har under året antagit en *codex ethicus* som behandlar olika fall av jävssituationer som kan förekomma i myn-

dighetens verksamhet.

Regeringen har den 14 mars 1996 uppdragit åt SJFR och övriga forskningsråd att utarbeta gemensamma riktlinjer för en bättre ekonomisk uppföljning av rådets bidragsgivning. SJFR har tillsammans med övriga forskningsråd den 13 juni 1996 lämnat förslag till gemensamma rutiner för ekonomisk uppföljning av medel som av forskningsråden utbetalas till universitet och högskolor.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 10 501 000 kr. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

G 3. Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning

1994/95 ¹	Utgift	252 369 ²	Reservation	88 135
1995/96 ¹	Anslag	298 935	Utgiftsprognos	329 020
			därav 1996	221 032
1997	Förslag	204 850		
1998	Beräknat	209 298		
1999	Beräknat	213 870		

¹ Anslagen Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och Stöd till kollektiv forskning

² Beloppen anges i tusental kr

Under anslaget finansieras SJFR:s forskningsstöd samt stöd till kollektiv forskning.

Av statsfinansiella skäl räknades anslaget ner under innevarande budgetår med 54 miljoner kronor, beräknat på tolv månader. Beloppet utgjordes av avgiftsmedel från handelsgödsel och bekämpningsmedel och medlen finansierade särskilda forskningsprogram inom främst miljöområdet. SJFR har reserverat medel för att slutföra programmen enligt ingångna avtal och kontrakt samt för att svara för svensk motfinansiering av EU:s fjärde ramprogram för forskning och utveckling.

Forskningsbidrag ges inom följande områden: organismbiologi, cellbiologi och kemi, ekologi, ekonomi och samhälle, jordbruk, skogsbruk, hortikultur, fisk, livsmedel, rennäring och arell produktion samt långsiktig samhällslik försörjning.

Den kollektiva forskningen omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling. Former för det statliga stödet till den kollektiva forskningen utreds för närvarande inom Närings- och handelsdepartementet (dir. 1994:03).

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 204 850 tkr

Regeringen behandlar i den forskningspolitiska propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5) inriktningen av SJFR:s forskning. I det följande behandlas i korthet ett par av de viktigaste förslagen som medför ekonomiska åtaganden för staten.

I propositionen behandlas bl.a. stödet till forskning om det ekologiska lantbruket. I regeringens ekonomiska vårproposition (prop. 1995/96:150 s. 159–160) behandlades dispositionen av disponibla medel från EG-budgeten finansierade genom kompensation för revalivering av jordbruksomräkningskursen. Regeringens förslag är att till stöd för forskning om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion skall, utöver det under förevarande anslag föreslagna beloppet till SJFR, sammantaget 46,5 miljoner kronor att fördelas under åren 1996–98. Fördelningen för åren 1996–98 är 21 miljoner kronor, 17 miljoner kronor respektive 8,5 miljoner kronor. Vidare föreslås Stiftelsen Lantbruksforskning under samma period erhålla sammantaget 122 miljoner kronor för forsknings- och utvecklingsarbete. Regeringen utgår från att stiftelsen genom sina medel medverkar till att jordbruket och trädgårdsnäringen ställs om mot en mer ekologisk hållbar produktion där bl.a. vikt läggs vid att underlätta uppfyllelsen av riksdagens målsättning att 10 % av landets åkerareal bör vara ekologiskt odlad år 2000.

I regeringens proposition (prop. 1995/96:222), Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000 m.m., behandlas frågor som avser att förstärka skogsnäringen. I den forskningspolitiska propositionen redovisas regeringens åtgärder för att främja en samordnad skogsindustriell forskning samt vissa förslag beträffande livsmedelsforskning och forskning om landsbygdsutveckling m.m.

Regeringen har med anledning av propositionen (prop. 1994/95:164, bet. 1994/95:UbU18, rskr. 1994/95:405) Jämställdhet mellan kvinnor och män inom utbildningsområdet, anvisat medel till delfinansiering av nio tjänster som forskarassistent för underrepresenterat kön. Under förevarande anslag har beräknats 1 268 000 kr, som avser SJFR:s kostnader för tjänsterna.

Behållningen vid utgången av budgetåret 1995/96 på de tidigare anslagen skall föras över till det nya anslaget.

Kollektiv forskning

Regeringen föreslår följande kollektivt finansierade program att genomföras under år 1997.

KOLLEKTIVA PROGRAM (tusental kr)

	1995/96	1997
Jordbruksteknik	5 550	3 700
Skogsforskning	36 450	24 300
Trädgårdsforskning	16 500	11 000
Växtförädling	10 500	7 000
Summa program	69 000	46 000

SJFR har träffat avtal med Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk Forskning om gemensam finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet på det jordbrukstekniska området. Avtalet omfattar perioden 1997–2000 för verksamhetens inriktning, medan den ekonomiska delen, med hänsyn till pågående utredning av kollektivforskningsinstitutet, endast omfattar år 1997. Enligt avtalet medverkar SJFR i finansieringen med 3,7 miljoner kronor under år 1997. Stiftelsen tillskjuter för år 1997 minst 3,7 miljoner kronor, varav 3 miljoner kronor i form av direkt bidrag. Jordbrukstekniska institutet har ansvaret för programmets genomförande.

SJFR har vidare träffat avtal med Stiftelsen Skogsbrukets Forskningsinstitut om gemensam finansiering av viss skogsforskning. Avtalet omfattar perioden 1997–2000 för verksamhetens inriktning medan den ekonomiska delen med hänsyn till pågående utredning omfattar år 1997. Enligt avtalet medverkar SJFR med 24,3 miljoner kronor under år 1997. Stiftelsen tillskjuter för år 1997 minst 24,3 miljoner kronor.

För insatser inom områdena hemträdgårdar och grönytemiljöer, inkl. verksamheten inom MOVIUM-sekretariatet vid Sveriges lantbruksuniversitet i Alnarp har beräknats 11 miljoner kronor.

För fortsatt växtförädling av icke kommersiella jordbruks- och trädgårdsgrödor har beräknats 7 miljoner kronor.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 204 850 000 kr. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

G 4. Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

1994/95	Utgift	832 ¹		
1995/96	Anslag	1 287	Utgiftsprognos	1 287
			därav 1996	858
1997	Förslag	882		
1998	Beräknat	907		
1999	Beräknat	932		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Skogs- och lantbruksakademiens uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. Från anslaget betalas kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Under det gångna året har akademien belyst aktuella skogs- och jordbruksfrågor vid ordinarie månads-sammankomster, vid seminarier samt genom arbete inom och rapporter från utskott, kommittéer och arbetsgrupper.

Regeringens överväganden*Sammanfattning***Resurser 1997**

Anslag 882 tkr

För år 1997 hemställer akademien om ett anslag på 940 000 kr. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 882 000 kr. De bedömda anslagsbehoven för åren 1998 och 1999 är beräknade med utgångspunkt i 1997 års anslagsnivå.

11 Skogsnäring

Skogsnäringen är en av Sveriges viktigaste näringsgrenar och är den största källan för nettoexportinkomster. Skogen som täcker ca 2/3 av landarealen är av stor betydelse för rekreation och friluftsliv och mycket viktig som livsrum för djur och växter. Skogsmarken har också stora kulturvärden.

Gällande skogspolitik, som trädde i kraft den 1 januari 1994, värnar både skogsproduktion och miljö. Denna politik ligger fast och skall fullföljas.

Gällande skogspolitik som trädde i kraft den 1 januari 1994 tar sin utgångspunkt i de skogsprinciper som antogs vid FN:s miljökonferens i Rio de Janeiro år 1992 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). I dessa principer betonas både utnyttjande och bevarande av skogarna. Den svenska skogspolitiken har därför både ett produktionsmål och ett miljömål som skall vara jämställda och väga lika tungt.

Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning.

Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

Den svenska strategin för bevarande av biologisk mångfald innebär att produktionsmålet och miljömålet integreras. På merparten av den svenska skogsmarken skall skogen brukas med hänsyn tagen till naturvårdens och kulturmiljöns intressen. Bevarandestrategin innebär också att vissa arealer helt undantas från skogsbruk. För närvarande är drygt 3 % av den produktiva skogsmarken skyddad i form av nationalparker, naturreservat, domänreservat etc. Större delen av de skyddade områdena ligger i fjällkedjan ovanför gränsen för svårförnygrad skog. Härtill kommer skyddad mark i

form av skogliga impediment insprängda i den produktiva skogsmarken. Det handlar om ca 4 miljoner hektar skogsmark som på detta sätt skyddas med stöd av skogsvårdslagstiftningens avverkningsförbud.

Utvärdering av skogspolitiken

Skogsstyrelsen har i uppdrag att i januari 1998 redovisa en utvärdering av 1993 års skogspolitiska beslut. Utvärderingen skall i vissa delar göras i samarbete med Statens naturvårdsverk. Genom särskilda regeringsbeslut har vissa delar av utvärderingen tidigarelagts. Det gäller skogsvårdslagstiftningens ransoneringsregler för avverkning, bestämmelserna om återväxtåtgärder samt bevarandet av den biologiska mångfalden. De båda senare delarna skall redovisas vid kommande årsskifte och därefter bedömas av Miljövårdsberedningen. Den förstnämnda har redovisats och remissbehandlats men tills vidare, i överensstämmelse med vad de flesta remissinstanserna ansett, inte föranlett någon åtgärd. Regeringen planerar att under budgetåret 1997 återkomma till riksdagen vad gäller Skogsstyrelsens förslag i rapporten Aktionsplan för biologisk mångfald och uthålligt skogsbruk.

Skogsvårdsstyrelserna regionaliseras

REGERINGENS FÖRSLAG:

Lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses upphävs vid utgången av år 1996. Förslaget föranleder en mindre ändring i 33 § skogsvårdslagen (1979:429). Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas genom en ändring i skogsvårdslagen att meddela föreskrifter för att främja, garantera och kontrollera äkthet och kvalitet vid framställning och handel med skogsodlingsmaterial.

REGERINGENS BEDÖMNING:

Regionaliseringen av skogsvårdsstyrelserna bör fullföljas. Härigenom skapas utrymme dels för nödvändiga besparingar, dels för angelägna insatser inom skogspolitiken.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: 1990 års skogspolitiska kommitté, vars förslag låg till grund för 1993 års skogspolitiska beslut, föreslog en fortsättning på den regionalisering av skogsvårdsstyrelserna som påbörjades år 1986 (SOU 1992:111). Förslaget fick ett övervägande positivt mottagande av remissinstanserna. Frågan om regionindelningen fick emellertid anstå i avvaktan på Regionberedningens då pågående arbete. Regionberedningen har nu föreslagit att skogsvårdsstyrelserna integreras i länsstyrelserna. De flesta remissinstanser som har yttrat sig i frågan avstyrker förslaget. Det gäller såväl myndigheter som branschorganisationer. Skogsstyrelsen har mot bakgrund bl.a. härav föreslagit att regionaliseringen nu fullföljs.

Det är angeläget att 1993 års skogspolitik får ett snabbt och brett genomslag. En förutsättning härför är en effektiv myndighet som kan föra ut och förankra statsmakternas beslut och intentioner hos skogsägarna. Mot den bakgrunden bör Skogsvårdsorganisationen bestå som en samlad myndighet med Skogsstyrelsen som chefsmyndighet för regionala skogsvårdsstyrelser.

Den direkta kontakten mellan skogsägarna och skogsmyndigheten är en förutsättning för att skogspolitiken skall få tillräcklig genomslagskraft. Ekonomiskt utrymme för en lokalt förankrad organisation, en omfördelning av resurser till angelägna insatsområden och nödvändiga besparingar på statsbudgeten kan åstadkommas genom en halvering av antalet regionkanslier såsom Skogsstyrelsen har föreslagit. Det är angeläget att Skogsstyrelsen vid omorganisationen beaktar de krav som ställs på verksamheten av hänsyn till regionpolitiken i enlighet med 7 § 4 verksförordningen (1995:1322). Efter förslag av Skogsstyrelsen kommer regeringen att ge riktlinjer för den nya regionala organisationens struktur.

Regionaliseringen av skogsvårdsstyrelserna kan, utom i två avseenden, genomföras utan beslut av riksdagen. I lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses finns en inledande bestämmelse om att det skall finnas en skogsvårdsstyrelse i varje län. Motivet för lagstiftningen är närmast det förhållandet att tre av skogsvårdsstyrelsens ledamöter och ersättare för dessa väljs av landstinget. Denna ordning är en rest av de föreskrifter som fanns innan skogsvårdsstyrelserna förstatiserades år 1981. Bestämmelserna om hur styrelserna skall utses bör i fortsättningen överensstämja med de principer som normalt gäller för statliga myndigheter. Det är regeringens avsikt att styrelserna även i fortsättningen skall ha en regional förankring men att ledamöterna skall förordnas av regeringen. Mot denna bakgrund bör lagen (1990:1496) om hur ledamöter i skogsvårdsstyrelserna utses upphöra att gälla vid utgången av år 1996. Vidare bör 33 § skogsvårdslagen (1979:429) ändras vad avser avgränsningen av skogsvårdsstyrelsernas tillsynsansvar till länet. Två lagförslag har mot denna bakgrund utformats i Närings- och handelsdepartementet.

Kvalitetsnormer för skogsodlingsmaterial

Ytterligare en ändring bör göras i skogsvårdslagen. För att uppfylla de krav som ställs i rådets direktiv 71/161/EEG av den 30 mars 1971 och 75/445 av den 26 juni 1975 om yttre kvalitetsnormer och äkthet för skogsodlingsmaterial som saluförs inom gemenskapen behövs en möjlighet för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter för att främja, garantera och kontrollera äkthet och kvalitet vid framställning och handel med skogsodlingsmaterial. I 7 § skogsvårdslagen (1979:429) bör det därför som ett andra stycke införas ett bemyndigande av sådant innehåll. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 1997.

UTGIFT 1994/95	ANVISAT 1995/96	PROGNOS 1995/96	DÄRAV 1996	FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
401,1 ¹	637,2	644,0	448,0	370,0	344,3	347,8

¹ Beloppen anges i miljoner kr

11.1 ANSLAG

H 1. Skogsvårdsorganisationen

1994/95 ¹	Utgift	286 646 ²	Anslagssparande	28 221
1995/96 ¹	Anslag	424 201	Utgiftsprognos	431 000
			därav 1996	301 000
1997	Förslag	271 393		
1998	Beräknat	265 201		
1999	Beräknat	274 650		

¹ Anslagen Skogsvårdsorganisationen och Skogsvårdsorganisationen: Myndighetsutgifter

² Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är den centrala förvaltningsmyndigheten för skogsvårdsstyrelserna. På anslaget redovisas all verksamhet hos Skogsvårdsorganisationen.

Det övergripande målet för Skogsvårdsorganisationen är att verka för att landets skogar vårdas och brukas på ett hållbart sätt i enlighet med de skogspolitiska målen och det för skogsbruket och myndigheten gällande sektorsansvaret för miljön.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Övergripande mål

Det övergripande målet för Skogsvårdsorganisationens verksamhet som lades fast i 1993 års skogspolitiska beslut bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 271 393 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 340 000 tkr

Myndighetsverksamheten och uppdragsverksamheten bör i fortsättningen redovisas på ett ramanslag benämnt Skogsvårdsorganisationen. Eventuellt anslagssparande eller kredit på det äldre myndighetsanslaget den 31 december 1996 bör föras över till det nya anslaget.

Mot bakgrund bl.a. av den förändrade organisation som redovisas i det föregående beräknas en årlig besparing på 20 miljoner kronor uppnås. De engångsvisa kostnader som är förknippade med organisationsförändringarna kommer att närmare beräknas av Skogsstyrelsen. 10 miljoner kronor finansieras med medel som disponeras av regeringen inom Närings- och handelsdepartementets ram. Resterande kostnader får täckas med ackumulerat överskott i Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet.

Regeringen anser att Skogsstyrelsens årsredovisning för budgetåret 1994/95 uppfyller de krav som ställs. RRV har inte haft något att erinra mot Skogsstyrelsens årsredovisning.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 20,2 miljoner kronor. Anslagsnivån beräknas därmed till 271 393 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till den nämnda besparingen. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning.

För åren 1998 och 1999 beräknas anslagsnivån preliminärt till lägre belopp i reala termer.

För år 1997 bör det anvisas ett ramanslag på 271 393 000 kr.

H 2. Bidrag till skogsvård m.m.

1994/95 ¹	Utgift	39 809 ²		
1995/96 ¹	Anslag	60 000	Utgiftsprognos	37 000
			därav 1996	18 000

1997	Förslag	10 000		
1998	Beräknat	6 000		
1999	Beräknat	–		

¹ Anslaget Bidrag till skogsvård m.m.

² Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcks kostnaderna för bidrag till skogsvård m.m. som har

beviljats före den 1 juli 1993 enligt förordningen (1979:792) om statligt stöd till skogsbruket och ädel-lövsogsförordningen (1984:120) samt kostnaderna för avsyning före utbetalning av de beslutade bidragen.

Regeringens överväganden*Sammanfattning***Resurser 1997**

Reservationsanslag 10 000 tkr

För år 1997 bör det anvisas ett reservationsanslag på 10 miljoner kronor. Enligt prognosen för år 1998 bör 6 miljoner kronor anvisas. Därefter bör alla beslut som fattats före den 1 juli 1993 vara infriade och anslaget behöver inte föras upp mer.

H 3. Täckande av förluster till följd av statliga kreditgarantier för lån till byggande av skogsvägar

1997	Nytt anslag (förslag)	1 000 ¹
1998	Beräknat	–
1999	Beräknat	–

¹ Beloppen anges i tusental kr

Regeringens överväganden*Sammanfattning***Resurser 1997**

Reservationsanslag 1 000 tkr

Övrigt

Anslaget som är ett nytt reservationsanslag ersätter det tidigare förslagsanslaget Stöd till byggande av skogsvägar.

Det nya anslaget som skall disponeras av Skogsstyrelsen skall täcka eventuella förluster till följd av statliga kreditgarantier för sådana lån till byggande av skogsvägar som avses i förordningen (1979:792) om statligt stöd till skogsbruket (omtryckt 1988:1000). För 1997 bör ett reservationsanslag på 1 miljon kronor anvisas.

H 4. Insatser för skogsbruket

1994/95 ¹	Utgift	81 632 ²	Reservation	63 696
1995/96 ¹	Anslag	147 000	Utgiftsprognos	173 000
			därav 1996	126 000

1997	Förslag	80 200
-------------	----------------	---------------

1998	Beräknat	65 700
------	----------	--------

1999	Beräknat	65 700
------	----------	--------

1 Reservationsanslaget Insatser för skogsbruket

2 Beloppen anges i tusental kr

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket samt för statsbidrag enligt ädellövskogsförordningen (1984:120) avseende beslut som har fattats under tiden den 1 juli – den 31 december 1993.

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 80 200 tkr

Övrigt

Anslagsformen ändras från reservationsanslag till ramanslag.

Under förutsättning att kommissionen godkänner regeringens förslag till program för stöd till skogliga åtgärder inom jordbruket vad avser vitaliseringsgödning av skogsmark bör 7,5 miljoner kronor om året disponeras av detta anslag för nationell medfinansiering för ändamålet under åren 1997–2000.

Regeringen kommer senare i höst att besluta om särskilda medel för att påskynda slutförandet av biotopinventeringen.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 3,3 miljoner kronor. Anslagsnivån beräknas därmed till 80 200 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till den nämnda besparingen. För åren 1998 och 1999 beräknas preliminärt en lägre nivå beroende på att biotopinventeringen då skall vara slutförd.

För år 1997 bör ett ramanslag på 80 200 000 kr anvisas.

H 5. Internationellt skogssamarbete

1997	Nytt anslag (förslag)	1 405¹
-------------	------------------------------	--------------------------

1998	Beräknat	1 405
------	----------	-------

1999	Beräknat	1 405
------	----------	-------

1 Beloppen anges i tusental kr

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 1 405 tkr

Övrigt

Anslaget är nytt och skall täcka kostnaderna för internationellt skogssamarbete.

De utgifter som skall belasta anslaget är bl.a. alleuropeiskt skogssamarbete, uppföljningsåtgärder på skogsområdet av FN:s miljö- och utvecklingskonferens i Rio de Janeiro 1992, resor vid deltagande i Internationella tropiska timmerorganisationen och förberedelser inför och deltagande i 1997 års Världsskogskongress. För år 1997 bör ett ramanslag på 1 405 000 kr anvisas. För åren 1998 och 1999 beräknas preliminärt ett oförändrat anslagsbelopp.

H 6. Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

1997	Nytt anslag (förslag)	6 000¹
-------------	------------------------------	--------------------------

1998	Beräknat	6 000
------	----------	-------

1999	Beräknat	6 000
------	----------	-------

1 Beloppen anges i tusental kr

Regeringens överväganden

Sammanfattning

Resurser 1997

Ramanslag 6 000 tkr

Övrigt

Anslaget är nytt och skall disponeras för utbetalande av stöd som svarar mot EG:s finansiering av skogsskadeövervakning.

Anslaget skall disponeras av Skogsstyrelsen. Den nationella finansieringen av den skogsskadeövervakning som här avses sker över anslaget Skogsvårdsorganisationen. För år 1997 bör ett ramanslag på 6 000 000 kr anvisas. För åren 1998 och 1999 beräknas preliminärt ett oförändrat anslagsbelopp.